

**T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri
Ana Bilim Dalı**

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
KULLANIMLARINA YÖNELİK EBEVEYNLERİN DENETİMLERİ VE
TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Duygu GÜR

Danışman: Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL

Elazığ, 2017

**T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri
Ana Bilim Dalı**

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
KULLANIMLARINA YÖNELİK EBEVEYNLERİN DENETİMLERİ VE
TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Duygu GÜR

Danışman: Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL

Elazığ, 2017

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı

Duygu GÜR 'ün Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL danışmanlığında hazırlanmış olduğu "Ortaokul Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanımlarına Yönelik Ebeveynlerin Denetimleri ve Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı tez, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun.....tarih vesayılı kararı ile oluşturulan jüri tarafından 05.05.2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda yüksek lisans/doktora tezini oy birliği/oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri:

1. Doç. Dr. Yalın Kılıç Türel
2. Doç. Dr. Ahmet TEKİN
3. Yrd. Doç. Dr. Orhan CURAOĞLU
- 4.
- 5.

İmza

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih vesayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

...Prof. Dr. Ayşegül GÖKHAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL danışmanlığında hazırlamış olduğum “Ortaokul Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanımlarına Yönelik Ebeveynlerin Denetimleri ve Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

Duygu GÜR

25/05/2017

ÖN SÖZ

Tez sürecim boyunca bilgi ve tecrübesini benden esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL'e teşekkürlerimi borç bilirim. Bu süreçte desteklerini eksik etmeyen, değerli hocalarım Doç. Dr. Ahmet TEKİN, Yrd. Doç. Dr. Ferhat BAHÇECİ, Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan ÖZDEMİR ve Ar. Gör. Ufuk ERDOĞAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Öğrenim hayatım boyunca maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen annem Nermin ABA ve babam Kemalettin ABA'ya, sonsuz anlayış ve sabırla bu süreçte desteğini ve sevgisini her an hissettiren canım eşim Dinçer GÜR'e sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Duygu GÜR

Elazığ, 2017

ÖZET

Yüksek lisans Tezi

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMLARINA YÖNELİK EBEVEYNLERİN DENETİMLERİ VE TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Duygu GÜR

**Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
Elazığ, 2017; sayfa: XV+135**

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrenci ebeveynlerinin çocuklarının bilişim teknolojileri kullanımlarına yönelik tutumlarını, davranışlarını, denetimlerini ve getirdikleri sınırlamaları ortaya koymak ve ebeveynlerin bu tutumları ile öğrencilerin ders başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu doğrultuda araştırmada öncelikle kullanılacak bir ebeveyn teknoloji tutum ölçeği geliştirilmiş ve uygulanmış; daha sonra öğrenciler ve ebeveynlerle görüşmeler yapılmıştır. Bu nedenle araştırma hem nicel hem de nitel verilere yönelik yürütüldüğü için karma yöntem şeklinde desenlenmiştir.

Ölçek geliştirme sürecinde öncelikle pilot uygulama yapılmış; elde edilen veriler analiz edilerek ölçek üzerinde düzeltmeler yapılmıştır. Faktör analizi ve güvenilirlik çalışmaları ardından ölçeğe son şekli verilmiştir. Demografik soruların, teknoloji kullanım durumlarının ve 18 maddelik ölçeğin yer aldığı anket Elazığ ili Merkez ilçede yer alan yedi devlet okulu ve dört özel okulda öğrenim gören 354 6. ve 7. sınıf öğrenci ebeveynlerine uygulanmıştır. Nitel veri toplama boyutunda ise rastgele belirlenen 13 öğrenci ve ebeveynleriyle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

Başarı bağımlı değişkenine yönelik elde edilen verilere göre; evinde bilgisayar ve internet erişimine sahip olan ve bu teknolojileri kullanmalarına izin verilen

öğrencilerin sahip olmayan ve kullanmayanlara göre ders başarılarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynlerin çocuklarının bilişim teknolojileri kullanımına yönelik tutumları ile öğrenci ders başarı puanları arasındaki ilişki belirlenirken faktörler ayrı olarak ele alınmıştır. Ebeveynlerin teknolojinin eğitimde kullanımına yönelik tutum puanları ile öğrencilerin fen ve teknoloji, bilişim teknolojileri ve yazılım, yabancı dil derslerine yönelik başarı puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu; ebeveynlerin teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik tutumları ile öğrencilerin fen ve teknoloji, bilişim teknolojileri ve yazılım derslerine yönelik başarı puanları arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra ebeveynlerin çocuklarının bilişim teknolojileri kullanımına yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve özellikle eğitim amaçlı kullanmalarını destekledikleri; ancak çocuklarının sanal ortamlarda karşılaşabilecekleri olası riskler ve güvenlik tehditleri noktasında tedirgin oldukları ve bu nedenle çocuklarını bilgilendirerek, kontrol ederek ve bazı sınırlamalar getirerek önlem aldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi ve İletişim Teknolojileri(BİT), Ebeveyn, Tutum, Denetim ve sınırlamalar, Akademik başarı

ABSTRACT

Master Thesis

ANALYSIS OF PARENTAL CONTROLS AND ATTITUDES TOWARD THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES BY MIDDLE SCHOOL STUDENTS IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES

Duygu GÜR

**Fırat University
Institute of Educational Sciences
Department of Computer Education and Instructional Technologies
Division of Computer Education and Instructional Technologies
Elazığ, 2017; page: XV+135**

The aim of this research is to reveal the attitudes, behaviors, controls and limitations of middle school student's parents, and their attitudes towards students' use of information technology, and to show the relationship between these attitudes of parents and students' academic success. In this context, a parental attitude scale has been developed and applied to parents. Then students and their parents were interviewed. Since both quantitative and qualitative data were used in the study, the method of research was identified as a mixed method.

In the scale development process, first of all, pilot tests were conducted. The obtained data were analyzed and require modifications were made on the scale. After the factor analysis and reliability studies were carried out, the scale was formed as the final version. The survey consisting of demographic questions, the use of technology and the 18-item scale were applied to the parents of 354 6th and 7th grade students studying at seven state schools and four private schools in the center of Elazığ city. In the qualitative data collection phase, semi-structured interviews were conducted with 13 randomly selected students and their parents.

According to the results obtained for students' achievement as a dependent variable, it was concluded that the students who have computer and internet access at home had significantly higher success than those who do not. The factors were examined separately when determining the relationship between parents' attitudes towards their children's use of information technology and students' achievement scores. It was concluded that parents' attitude scores for the use of technology in education were moderately correlated with positive scores between students' achievement scores of science and technology, information technology, software and foreign language courses. Also, parents' attitudes toward adverse effects of technology were found to have a moderately significant negative correlation between students' achievement scores in science and technology, information technology and software courses. Parents' attitudes toward their children's use of information technology were positive and they supported their students to use information technology especially for educational purposes; but it is clear that parents were worried about their children's potential risks in the virtual environment and security threats, and therefore prevent them by informing, controlling and introducing some limitations.

Key Words: Information and communication Technologies (ICT), Parent, Attitude, Control and Limitations, Academic Achievement.

İÇİNDEKİLER

ONAY	I
BEYANNAME	II
ÖN SÖZ	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar LİSTESİ	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ	XIII
EKLER LİSTESİ	XIV
KISALTMALAR LİSTESİ	XV
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Sayıtlılar.....	6
1.6. Tanımlar.....	6
İKİNCİ BÖLÜM	7
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri	7
2.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Araçları	8
2.3. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanım Alanları	10
2.4. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Avantajları	11
2.5. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Dezavantajları	14
2.5.1. Ergonomi ve Sağlık	14
2.5.2. Bilgisayar ve İnternet Bağımlılığı.....	15
2.5.3. Bilişim Suçları ve Güvenlik Tehditleri	15
2.5.4. Siber Aylaklık.....	16
2.6. Bilişim Teknolojileri Kullanımının Başarı Üzerindeki Etkisi	17

2.7. Bilişim Teknolojileri Kullanımında Olası Riskler ve Güvenlik Önlemleri.....	19
2.8. Bilişim Teknolojileri Kullanımında Aile Faktörü	22
2.8.1. Aile Denetimi, Kurallar ve Sınırlamalar.....	23
2.8.2. Bilişim Teknolojileri ve Aile İlişkileri.....	24
2.9. Yapılan Çalışmalar	25
2.9.1. Yurtdışında Yapılan Çalışmalar	26
2.9.2. Yurtdışında Yapılan Çalışmalar.....	32
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	37
3. YÖNTEM	37
3.1.Araştırmanın Modeli	37
3.2.Evren ve Örneklem	38
3.3.Verilerin Toplanması	40
3.3.1.Veri Toplama Araçları	41
3.3.1.1.Ebeveyn Teknoloji Tutum Ölçeği.....	41
3.3.1.2.Yarı Yapılandırılmış Görüşme.....	49
3.3.2.Öğrenci Başarı Durumunun Belirlenmesi.....	51
3.4.Verilerin Analizi	51
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	55
4.BULGULAR VE YORUM	55
4.1.ETTÖ uygulamasına İlişkin Nicel Bulgular ve Yorum	55
4.1.1.Demografik Özellikler ve Ebeveyn Tutumu.....	64
4.1.2.Ebeveyn Teknoloji Kullanım Durumları ve Tutumları	65
4.1.3. Ebeveynlerin Çocuklarının Teknolojik Uygulamaları Kullanımlarına İzin verme Durumları ve Tutumları	68
4.1.4.Öğrencilerin Teknoloji Kullanım Durumları ve Ders Başarıları	70
4.1.5.Ebeveynlerin Çocuklarının BT Kullanımlarına Yönelik Tutumları ile Öğrenci Başarıları Arasındaki İlişki	76
4.2.Görüşme Sonucu Elde Edilen Nitel Bulgular ve Yorum	78
4.2.1.Öğrencilerle Yapılan Görüşme Sonucu Elde Edilen Bulgular	78
4.2.2.Ebeveynlerle Yapılan Görüşme Sonucu Elde Edilen Bulgular	85

BEŞİNCİ BÖLÜM	92
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	92
5.1.Teknoloji Kullanım Durumları	92
5.2.BİT Kullanımına Yönelik Ebeveyn Tutumları	94
5.3.Teknoloji Kullanım durumları ve Ebeveyn Tutumları ile Öğrenci Başarıları Arasındaki İlişki.....	98
5.4.Öneriler	100
KAYNAKLAR	103
EKLER	124
ÖZGEÇMİŞ	135

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Ölçeğin Uygulandığı Ebeveynlerin Özellikleri.....	40
Tablo 2 Öğrenci Özellikleri.....	40
Tablo 3 KMO ve Bartlett's Testi Sonuçlarına Ait Bulgular	44
Tablo 4 Döndürülmüş Bileşenler Matrisi	45
Tablo 5 Açıklanan Toplam Varyans Değerleri	47
Tablo 6 Maddelerin Yer Aldığı Faktörler ve Toplam Korelasyon Değerleri	48
Tablo 7 Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayıları.....	50
Tablo 8 Ebeveynlerin Bilgisayara Sahip Olma ve Bilgisayar Kullanım Durumları.....	56
Tablo 9 Ebeveynlerin İnternete Sahip Olma ve İnternet Kullanım Durumları.....	57
Tablo 10 Ebeveynlerin E-posta Kullanım Durumları	57
Tablo 11 Ebeveynlerin Aile Koruma Programı Kullanımı ve Çocuklarını Güvenli İnternet Kullanımı Hakkında Bilgilendirme Durumları	58
Tablo 12 Maddelerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	59
Tablo 13 Meslek Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu.....	65
Tablo 14 Eğitim Düzeyi ve Aylık Gelir Düzeyi Değişkenlerine İlişkin ANOVA Tablosu	65
Tablo 15 Demografik Bilgilere Yönelik Betimsel İstatistik Sonuçları	66
Tablo 16 Bilgisayar ve İnternet Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları.....	67
Tablo 17 Güvenli İnternet Kullanımı Bilgilendirme Durumu Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu.....	67
Tablo 18 Aile Koruma Programı Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu	68
Tablo 19 Betimsel İstatistik Sonuçları	68
Tablo 20 Sosyal Medya Hesabı Oluşturmasına İzin verme Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu.....	69
Tablo 21 Coğrafi Konumunu Paylaşmasına İzin verme Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu.....	69
Tablo 22 Video/Film İzleme İzin verme Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu.....	70
Tablo 23 Çevrimiçi Oyun Oynamasına İzin verme Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu.....	70
Tablo 24 Betimsel İstatistik Sonuçları	70
Tablo 25 Bilgisayar Değişkenine İlişkin Ders Başarıları t-testi Sonuçları	71
Tablo 26 Bilgisayar Değişkenine ilişkin Betimsel İstatistik Analizleri.....	72
Tablo 27 Bilgisayar Kullanım Sıklığına İlişkin Ders Başarıları ANOVA Tablosu.....	72

Tablo 28 Bilgisayar Kullanım Sıklığına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları.....	73
Tablo 29 İnternet Değişkenine İlişkin Ders Başarıları t-testi Sonuçları.....	74
Tablo 30 İnternet Değişkenine İlişkin Betimsel İstatistik Analizleri.....	74
Tablo 31 Bilgisayar Değişkenine ilişkin ANOVA Tablosu.....	75
Tablo 32 İnternet Kullanım Sıklığına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları	76
Tablo 33 Ölçeğin ve Faktörlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	76
Tablo 34 Ebeveyn Tutumları ve Öğrenci Başarıları Arasındaki İlişki	77
Tablo 35 Öğrencilerin Kullandığı teknolojik Araçlar, Kullanım Sıklığı ve Gerçekleştirdikleri Aktiviteler	79
Tablo 36 Ebeveynlerin Çocuklarının BİT Kullanımına Bakış Açısı	81
Tablo 37 Ebeveynlerin Çocuklarını Bilgilendirdiği Durumlar	82
Tablo 38 Ebeveynlerin Getirdikleri Sınırlamalar ve Belirledikleri Kurallar	84
Tablo 39 Ebeveynlerin Özellikleri	86
Tablo 40 Ebeveynlerin Çocuklarının BİT Kullanımında Hissettikleri Duygular	86
Tablo 41 Ebeveynlerin Çocuklarını Bilgilendirdikleri Konular	88
Tablo 42 Ebeveynlerin Getirdikleri Sınırlamalar ve Belirledikleri Kurallar	89
Tablo 43 Ebeveynlerin Denetim ve Kontrol Mekanizmaları.....	90
Tablo 44 Ebeveyn Davranışları	92
Tablo 45 Ebeveyn Tutumları.....	92

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1	Yamaç-Birikinti Grafiği.....	46
Şekil 2	Ebeveynlerin Teknoloji Tutum Ortalamalarına İlişkin Histogram Grafiği.....	52
Şekil 3	Teknolojinin Eğitimde Kullanımı Faktörüne İlişkin Histogram Grafiği.....	52
Şekil 4	Denetim ve Sınırlamalar Faktörüne İlişkin Histogram Grafiği	53
Şekil 5	Teknolojinin Olumsuz Etkileri Faktörüne İlişkin Histogram Grafiği.....	53
Şekil 6	Öğrencilerin Akıllı Telefon Kullanım Durumu	59
Şekil 6a	Öğrencilerin Okul Dönemi İçerisinde Akıllı Telefon Kullanım Durumu	59
Şekil 6b	Öğrencilerin Tatil Dönemi İçerisinde Akıllı Telefon Kullanım Durumu	59
Şekil 7	Öğrencilerin Tablet Kullanım Durumu.....	60
Şekil 7a	Öğrencilerin Okul Dönemi İçerisinde Tablet Kullanım Durumu	60
Şekil 7b	Öğrencilerin Tatil Dönemi İçerisinde Tablet Kullanım Durumu.....	60
Şekil 8	Öğrencilerin Bilgisayar Kullanım Durumu	61
Şekil 8a	Öğrencilerin Okul Dönemi İçerisinde Bilgisayar Kullanım Durumu.....	61
Şekil 8b	Öğrencilerin Tatil Dönemi İçerisinde Bilgisayar Kullanım Durumu	61
Şekil 9	Öğrencilerin İnternet Kullanım Durumu	61
Şekil 9a	Öğrencilerin Okul Dönemi İçerisinde İnternet Kullanım Durumu	61
Şekil 9b	Öğrencilerin Tatil Dönemi İçerisinde İnternet Kullanım Durumu	61
Şekil 10	Ebeveynlerin Çocuklarının Teknoloji Kullanımına İzin Verme Durumu.....	62
Şekil 11	Ebeveynlerin Çocuklarının Teknoloji Kullanımına İzin Verme Sıklığı.....	63

EKLER LİSTESİ

EK-1. EBEVEYN TEKNOLOJİ TUTUM ÖLÇEĞİ ANKETİ

EK-2. ÖĞRENCİ YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

EK-3. EBEVEYN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

EK-4. İNTİHAL RAPORU

EK-5.ETİK KURUL İZİNİ

KISALTMALAR LİSTESİ

- ETTÖ** : EbeveynTeknolojiTutumÖlçeği
BT : BilişimTeknolojileri
BİT : BilgiveİletişimTeknolojileri
BTY : BilişimTeknolojileriveYazılım
BDE : BilgisayarDestekliEğitim
BDÖ : BilgisayarDestekliÖğretim
FATİH : FırsatlarıArtırmaveİyileştirmeHareketi
TÜİK : TürkiyeİstatistikKurumu
MEB : MilliEğitimBakanlığı
TEOG : TemelEğitimdenOrtaöğretimeGeçiş
KMO : Kaiser-Meyer-Olkin (Örnekleme Ölçüm Değer Yeterliliği) Testi

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde araştırma problemi, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sınırlılıklar ve sayıltılar yer almaktadır.

1.1. Araştırmanın Problemi

İçerisinde bulunduğumuz “bilgi çağı” olarak da adlandırılan 21. yüzyıl, bilişim teknolojilerinin hızla gelişip yaygınlaştığı bir dönemi beraberinde getirmiştir (İşman, 2003). Gelişen teknoloji, bireylerin yaşam standartlarını yükseltmekte, iş yüklerini azaltmakta ve böylece hayatı anlamlı yaşayabilmede bir araç görevi üstlenmektedir (İşman, 2003; Akbulut, 2013). Bilişim teknolojilerindeki hızlı değişim ve gelişimler toplumların; kültürel, siyasal, ekonomi, sağlık ve eğitim alanlarında önemli değişiklikler meydana getirmektedir. 20 yıl önce yüz yüze etkileşim iletişimin merkeziyken günümüzde bilişim teknolojisi araçları iletişimin merkezi konumundadır (Stafford ve Hillyer, 2012). Her yaştan bireyler mobil teknolojiler sayesinde her an birbirleriyle iletişim kurabilmekte, dünyadaki gelişmelerden haberdar olabilmektedir. Ayrıca sosyal medya ortamlarının kullanımı her geçen gün artmakta ve gün içerisinde yapılan paylaşımların istatistiksel olarak ulaştığı değerler dudak uçuklatacak seviyeye ulaşmaktadır. Bireyler günlük yaşantılarının önemli bir bölümünü artık sosyal medya ortamlarında geçirmektedir. Tüm bu değişim ve gelişimler göz önünde bulundurulduğunda bireylerin veya toplumların teknolojik gelişmelerin dışında kalmaları aslında “hayatın dışında kalmaları” anlamına gelmektedir (Balcı, Kenar ve Uşak, 2013).

Eurostat'ın (2015) yayınına göre, Avrupa Birliği ülkelerinde hanelerin %79'unun internet erişimi olan bilgisayarlara sahip olduğu görülmektedir. ABD'de, Pew Araştırma Merkezi'nin yaptığı ankete göre, Amerika'da internet kullanım oranının en yüksek olduğu aralık gençler (12-17 yaş) arasında yer almaktadır. Amerikalı gençlerin %95'i cep telefonu, tablet ve diğer mobil cihazlara sahipken, %74'ü ise internet

erişimine sahiptir (Carvalho, Francisco ve Relvas, 2015). Ülkemizde ise hanelerin %96,8'inde cep telefonu veya akıllı telefon bulunurken %68,4'ünde bilgisayar ve taşınabilir bilgisayar, %20,9'unda internete bağlanabilen televizyon bulunmaktadır. Ayrıca Türkiye genelinde internet erişim imkânına sahip hanelerin oranı %69,5 olarak belirlenmiştir (TÜİK, 2016). Bu şekilde erişimi ve kullanımı giderek yaygınlaşan bilişim teknolojileri, eğitimde ve bireysel iletişimde yaygın bir şekilde kullanılırken diğer yandan iş hayatında da olmazsa olmaz araçlardan biri haline gelmiştir (Çelen ve Seferoğlu, 2016).

Eğitim-öğretim çerçevesinde var olan öğrenci, öğretmen, yönetici ve veli profilleri, kullanılan materyaller, okul ortamı ve iletişim araçları değişen koşullarla beraber değişim ve gelişim göstermektedir (Akkoyunlu ve Yılmaz, 2005). Değişim ve gelişim süreci içerisinde yer alan eğitim uygulamalarının etkililiğinin ve verimliliğinin sağlanmasında önemli faktörlerden biri bulunduğumuz çağın sunduğu imkânlardan olan bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımıdır (Bayraktar, 2015). Teknolojinin eğitimde etkin kullanımı ile öğrenciler hem tüm duyu organlarına hitap eden etkileşimli ve interaktif bir sınıf ortamında yaparak yaşayarak öğrenme imkânı bulmakta hem de bireysel olarak bilgi kaynaklarına ulaşabilme, bilgiyi yapılandırma ve bireysel hızına göre öğrenebilme imkânına sahip olmaktadır (Odabaşı, 2005) .

Eğitimde yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını esas alan programların uygulamaya geçirilmesiyle birlikte öğrencilerin araştırmacı ve keşfedici olmaları, bilgiyi yapılandırmaları ve öğrenme yaşantılarına aktif katılımları önem kazanmıştır. Bu doğrultuda bulunduğumuz çağda teknolojiyi öğretim ortamında kullanmak, teknolojiden yararlanmak kaçınılmaz hale gelmiştir (Gündüz ve Odabaşı, 2004; Seferoğlu, 2007; Baki vd., 2013). Dolayısıyla çağın gerekliliklerini yerine getirmek ve yaşanan değişim ve gelişmelere uyum sağlamak amacıyla toplumlar, bireylere temel bilgi, beceri, tutum ve değerleri, evde ve okullarda teknolojiyi etkin bir şekilde kullanarak kazandırmayı bir zorunluluk olarak görmeye başlamıştır (Gegeoğlu, 2014). Bu nedenle bilgi toplumu ve içerisinde bulunduğumuz çağın gereksinimleri göz önüne alındığında bilgiye ulaşan, bilgiyi üreten ve kullanan, bu süreç içerisinde teknolojiyi etkin bir şekilde kullanan bireylerin yetiştirilmesi toplum ihtiyacı olarak ortaya çıkmaktadır.

Hayatımızın her alanına nüfuz eden teknolojinin sağladığı olanakların yanı sıra bilişim teknolojilerinin etkin ve verimli kullanımının sağlanabilmesi, güvenlik, gizlilik

ve etik problemlerinden kaynaklı olası risklerin yönetimi noktasında bazı sınırlılıklar ortaya çıkmaktadır. Var olan sınırlılıkların giderilerek teknolojiyi yaşamlarının her alanında aktif, etkin ve verimli bir şekilde kullanan bireylerin yetiştirilmesi noktasında öğrencilerin evde ve okulda buldukları ortam ve karşılaştıkları tutum ve davranışlar büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle öğretmen, yönetici ve ebeveyn işbirliği sağlanmalı ve etkin bir yönetim gerçekleştirilmelidir. Ancak yapılan çalışmalarda bu yönetim işbirliğinde ebeveynlerin geri plana atıldığı, bilişim teknolojileri (BT) kullanımında aile ortamının göz ardı edilip daha çok okul ortamına odaklanıldığı görülmektedir (Odabaşı, 2005; Tomczyk ve Waśniński, 2017). Var olan bu eksikliklerden yola çıkılarak yapılan bu araştırmanın problem durumu “Ebeveynlerin çocuklarının bilişim teknolojilerini kullanmalarına yönelik tutumlarının ve bu tutumlar ile öğrencilerin ders başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi” olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Yapılan bu araştırmanın amacı genel olarak ortaokul 6. ve 7. sınıf düzeyindeki öğrenci ebeveynlerinin çocuklarının bilişim teknolojileri kullanımına yönelik tutum ve davranışları ile çocuklarının altı temel ders ve bilişim teknolojileri ve yazılım dersi başarıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki araştırma soruları belirlenmiştir:

1. Öğrencilerin kullandıkları BT araçları, kullanım sıklıkları ve gerçekleştirdikleri aktiviteler nelerdir?
2. Ebeveynlerin çocuklarının BT kullanımına yönelik tutumları nasıldır?
3. Ebeveynlerin demografik özellikleri ve teknoloji kullanım alışkanlıkları çocuklarının BT kullanımına yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmakta mıdır?
4. Ebeveynlerin çocuklarının BT araçları kullanımına izin verme durumu çocuklarının BT kullanımına yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmakta mıdır?
5. Ebeveynlerin demografik özellikleri ve teknoloji kullanım alışkanlıkları çocuklarının başarıları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmakta mıdır?

6. Öğrencilerin BT araçları kullanımını başarıları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmakta mıdır?
7. Ebeveynlerin çocuklarının bilişim teknolojileri kullanımına yönelik tutumları ile öğrencilerin temel derslerdeki ve bilişim teknolojileri ve yazılım dersindeki başarı notları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yapılan alan yazın taraması sonrası araştırma amacı doğrultusunda belirlenen araştırma sorularının sonuçlandırılması için uygun ve yeterli bir ölçek olmadığı görülmüştür. Bu nedenle öncelikle araştırmada kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişim, yaşamımızın her alanını önemli ölçüde etkileyerek, eğitim ortamlarında da vazgeçilmez bir yere sahip olmuştur (Aktürk, 2006). Teknolojik araçların eğitimde kullanılması geleneksel öğretim yöntemlerine göre öğrencilerin daha dikkatli ve uzun süre dinlemeleri ve konuyu içselleştirip derinlemesine kavramaları için fırsat sunmaktadır. Aynı zamanda eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanılması bireylerin içselleştirilmiş bilgiyle beraber, bu bilginin nerede ve nasıl kullanılması gerektiği noktasında yeterlilik kazanmaları da sağlanmaktadır (Kenar, 2012). Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılmasının yanı sıra ailelerin bu duruma bakış açısı da büyük bir öneme sahiptir. Çünkü bilişim teknolojilerinin eğitim ortamlarında kullanımı düşüncesi öğrenci, okul, ev üçgeni çerçevesi içerisinde yer almaktadır. Çocukların dijital teknoloji kullanımını çevreleyen durumlar tutum, motivasyon ve kendileri de dahil olmak üzere aile üyelerinin evde bilgisayar ve internet kullanımına yönelik görüşlerini içermektedir (Sutherland, Facer, Furlong ve Furlong, 2000). Teknolojinin kullanılmasına yönelik velilerin tutumları, teknolojideki değişim ve gelişmelere karşı velilerin gösterdikleri tepkiler ve takındıkları tavır çocukları fazlasıyla etkilemektedir. Çünkü çocukların tutum ve davranışlarının oluşmasında ebeveynlerinin tutum ve davranışları büyük bir önem taşımaktadır.

Çocukların bilişsel gelişimlerinde anne-babanın üstlendikleri rol, evde onlara sunulan bilişsel ortam, anne-babanın çocuklarının bilişsel yapılarına karşı gösterdikleri tutumları etkilidir. Yapılan araştırmalar, anne ve babaların çocuklarına gösterdikleri

tutum ve davranışlarının çocukların özellikle bilişsel gelişiminde değişiklikler meydana getirdiğini göstermektedir (Myers, 1990). Bu noktada çocukların bilişim teknolojileri kullanımı ve denetiminde ailelerinin göstermiş oldukları tutum ve davranışlar hem teknoloji kullanımlarında hem de bilişsel gelişimleri üzerinde büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla ebeveynlerin çocuklarına yönelik gösterdikleri tutum ve davranışlarının ders başarılarına da etkisi olduğu düşünülmektedir. Ebeveynler çocuklarının inanç, tutum ve davranışlarını, okul ortamı ve öğretmenlerden daha fazla etkileyebilmektedir (Arnas, 2005). Ancak, yapılan çalışmalar genellikle öğrenci ve okul üzerinde yoğunlaşmış, ev ortamını göz ardı etmiştir (Odabaşı, 2005). Bu yapılan bu çalışma bilişim teknolojileri kullanımına yönelik ailelerin tutumlarını, davranışlarını, denetimlerini, kontrol mekanizmalarını ve karşılaşılabilecek risklere karşı aldıkları önlemleri ortaya koyarak bu konuda alana büyük katkı sağlayacaktır. Ayrıca yapılan alan yazın taramasında bilişim teknolojilerinin okul ortamında kullanımı göz önüne alınarak öğrenci, öğretmen ve yöneticilere yönelik geliştirilen çok sayıda ölçek olmasına rağmen ebeveyn tutumlarını belirleyecek ölçeklerin sınırlı sayıda olduğu ve var olan ölçeklerin de daha çok internet kullanımı, bağımlılık, mobil teknoloji kullanımı, teknolojinin eğitimde kullanımı gibi sadece tek bir alana yönelik dar kapsamlı geliştirildiği görülmektedir. Bu çalışmada ebeveynlere yönelik geniş kapsamda bilişim teknolojileri kullanımında tutum, denetim, sınırlamalar ve kontrol mekanizmalarını ortaya koyacak şekilde geliştirilen “Bilişim Teknolojileri Kullanımında Aile Faktörü” ölçeği ile alan yazındaki bu eksiklik giderilmekte, alana büyük bir katkı sağlanmaktadır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırmanın örneklemi;

- 2015-2016 eğitim-öğretim yılı
- Elazığ merkezde yer alan
- Yedi devlet okulu ve dört özel okuldan rastgele seçilen
- 354 6. ve 7. sınıf öğrenci ebeveynleri ve
- 13 öğrenci ve ebeveynleriyle sınırlıdır.

2. Araştırmanın verileri katılımcıların verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Sayılıları

1. Araştırma için seçilen örneklem, evreni temsil etmektedir.
2. Ölçekler aracılığı ile elde edilen bilgiler öğrencilerin bilgilerini tam olarak yansıtmaktadır.
3. Ölçekler aracılığı ile elde edilen bilgiler ebeveynlerin bilgilerini tam olarak yansıtmaktadır.
4. Veri toplama araçları, araştırmanın amacını gerçekleştirmek için yeterli bilgileri vermektedir.
5. Araştırmaya katılan ğrenci ve ebeveynlerin uygulanan ölçek ve görüşmelerde gerçek ve samimi görüşlerini yansıttıkları varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Bilişim (Bilgi ve İletişim) Teknolojileri: Bilginin toplanmasını, işlemlerini, depolanmasını, iletilmesini sağlayan bilgisayar, iletişim ve ağ teknolojilerini kapsayan araçlar bütünüdür.

Demokratik Tutum: ocuklarına karşı demokratik bir yaklaşım içerisinde bulunan sağlıklı bir anne baba tutumudur. Bu anne babalar çocuklarına hoş grölü, güven verici ve destekleyici bir tutum içerisindedirler.

Otoriter Tutum: Anne ve babalar belirlediği kuralları çocuklarına çok katı bir şekilde uygularlar ve çocukların istekleri göz ardı edilir.

Aşırı Koruyucu Tutum: Çocuklarını aşırı korurlar ve çocuklarının zarar görmelerinden aşırı düzeyde endişe duyarlar.

İzin Verici Tutum: ocuklarına karşı aşırı hoşgörölü ve şımartıcı olurlar.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın amacına yönelik kuramsal çerçeve ve araştırma ile ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Bilgi ve iletişim teknolojileri ve araçları, kullanım alanları, avantajları ve dezavantajları, bilişim teknolojileri kullanımının başarı üzerindeki etkisi, bilişim teknolojileri kullanımda olası riskler ve güvenlik önlemleri ve bilişim teknolojileri kullanımda aile faktörü sırasıyla ele alınmıştır.

2.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT), bilgiye ulaşılmasını, bilginin oluşturulmasını, işlenmesini, depolanmasını, ağlar aracılığı ile bir yerden bir yere iletilmesini sağlayan iletişim ve bilgisayar teknolojilerini de kapsayan bütün teknolojik araçlardır (MEB, 2015). Bir başka tanım da ise bilişim teknolojileri genel olarak bilginin oluşturulması, işlenmesi ve saklanması ile ilgili araçları ifade etmektedir (Karahana, 2003).

İletişim ve bilişim çağında teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte bilgi üretimi önem kazanmaktadır. Sanayi toplumunun maddi üretiminin yerini artık bilgi üretimi almıştır (Kocacık, 2003). Bu durum da toplumları bilgi toplumu olmaya yöneltmektedir (Gündüz ve Odabaşı, 2004). Akın (2001) bilgi toplumunu, bireylerin büyük bir bölümünün bilişimle bağlantılı işlerde çalıştığı ve her alanda bilginin üretilmesi ve kullanılmasının önemli bir yere sahip olduğu toplum olarak tanımlamıştır. “Bilgi toplumunun donanımlı bireyleri, bağımsız öğrenme ve öz düzenleme becerisine sahip bireyler olarak nitelendirilebilir” (Demiralay ve Karadeniz, 2010). Bu niteliklere sahip olan bireyler yaşamları boyunca karşılaştıkları bilgi yığınlarından en verimli şekilde faydalanabilen, bireysel kazanımlarını toplumsal kazanımlara dönüştürebilen ve yaşam boyu öğrenmeyi öğrenen bireylerdir (Bruce, 1997; Mori, Shimizu, Ishida ve Tominaga, 2003; Tuckman ve Sexton, 1990). Günümüzde cahillerin okuyup yazamayanlar değil, öğrendikten sonra unutup yeniden öğrenenler (Toffler, 1998) olduğu düşünüldüğünde

bilgi yığınları ile başa çıkabilmenin yolu bilgi okuryazarlığından geçmektedir (Demiralay ve Karadeniz, 2010).

Karmaşık ve rekabetin hâkim olduğu bir dünyada yaşamlarını sürdüren insanlar, hayata tutunabilmek ve hayatta kalabilmek için ihtiyaç duyduğu miktarda ve nitelikte bilgiye ulaşabilmeli ve elde ettiği bilgiyi kullanabilmelidir. Burada ortaya çıkabilecek en önemli problem bu bilginin nasıl elde edilip, nasıl depolanacağı ve hangi yolla paylaşılacağıdır (Akkoyunlu, 1995). Bu noktada bilgiye ulaşmada ve bilginin işlenmesinde, depolanmasında ve paylaşılmasında bilgi ve iletişim teknolojileri çok önemli rol oynamaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojileriyle bireyler, zaman ve mekân sınırlaması olmadan bilgiye daha kolay ve daha hızlı bir şekilde ulaşip organize edebilmekte ve paylaşabilmektedirler.

Son yıllarda teknolojiye meydana gelen hızlı değişim ve gelişmeler bilgi ve iletişim teknolojilerini de önemli oranda etkilemekte, hızla yaygınlaşan yenilikler hayatın tüm alanlarında hissedilmektedir. Bu gelişmelerden ve yeniliklerden etkilenen sistemlerden birisi de kuşkusuz eğitim sistemidir. Zira tüm disiplinlerde öğrenim gören öğrencilerin BİT alanında en az okuryazar seviyesinde olması ve mesleğinde BİT'i kullanabilecek yeterliğe sahip olması mezun olduklarında sahip olması gereken niteliklerin başında gelmektedir. (Göktaş, Yıldırım ve Yıldırım, 2008).

2.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Araçları

Bilgi ve iletişim teknolojileri deyince akla gelen iki önemli unsur olan bilgisayar ve internet, bireylerin bilgiye ulaşımı ve haberleşmeleri için büyük bir imkân sağlamaktadır (Tercan, Sakarya ve Çoklar, 2012). Teknolojinin günlük yaşama hızla entegre edilmesiyle beraber bilgisayar ve internet hayatımızın önemli bir parçası haline gelmiştir (Orhan ve Akkoyunlu, 2004). Bugün dünyada beş yüz milyonun üzerinde bilgisayar ve internet kullanıcısı bulunmaktadır (Levy, 2003).

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gün geçtikçe biraz daha ilerleyip yaygınlaşmasında önemli bir yere sahip olan bilgisayarlar, birçok teknolojinin oluşumunda ve kullanımında temel öge konumundadır. Bilgisayarlar birçok donanım bağlantılarına açık olmasıyla çok amaçlı işlevselliğe sahiptir. Eğitim sistemine de damgasını vuran ve kullanımı konusunda büyük projeler ve çalışmalara zemin oluşturan

bilgisayarların özellikle eğitsel yazılımların tasarlanmasıyla eğitim sürecine büyük katkı sağladığı yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır (Tor ve Erden, 2004).

İnternet, bilgi erişimi ve paylaşımını kolaylaştırmak ve iletişimi artırmak amacıyla ortaya çıkmış teknolojik bir üründür. Bunun yanı sıra “internet, dünya çapında milyonlarca bilgisayarı birbirine bağlayan bir sistem” olarak da tanımlanabilir (Geray, 2002). İnternet günümüzde araştırma yapmak, sohbet etmek, müzik dinlemek, oyun oynamak, satış yapmak gibi amaçlarla yaygınca kullanılmaktadır (Kelleci, Güler, Sezer ve Gölbaşı, 2009; Cömert Tarı ve Kayıran, 2010). Hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan internet, yepyeni bir dünyanın kapılarını aralamakta, yeni fırsatlar ve deneyimler sunmaktadır. İnternetin etkili kullanımı ile bireyler, zaman ve mekân sınırı olmadan istedikleri her anda bilgiye ulaşabilmekte ve tüm dünyayla paylaşabilmektedir.

Bilgisayar ve internetin yanı sıra tablet bilgisayarlar ve akıllı telefonlar da dünyada büyük bir kullanım oranına sahip bilişim teknolojileri araçları arasında yer almaktadır. Tablet bilgisayar bir tür taşınabilir bilgisayardır. Bir bilgisayar kadar güçlü olmasına karşın klavyesi yoktur; bunun yerine, dijital mürekkep teknolojisi kullanılarak, dijital kalem ile üzerine bilgi eklenebilecek şekilde tasarlanan bir ekrana sahiptir. Tablet bilgisayarlar, kablosuz internete ve bilgisayarlar ve diğer mobil cihazlara bağlanabilecek şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca öğrencilere her yerde ve her zaman çalışmalarını hazırlamaları ve sunmaları için imkân sağlamaktadır. Öğrencilerin kendi çalışmalarını internet vasıtasıyla arkadaşları ile paylaşmasına ve tartışarak fikir alışverişinde bulunmasına imkân sunmaktadır (Kenar, 2012).

Mobil cihazlar içerisinde akıllı telefonlar bir bilgisayardan farksız olmakla birlikte, her geçen gün kullanımı artmaktadır. Akıllı telefonlar, sıradan mobil telefonlara göre daha üst düzeyde bilgi işlem kabiliyetine sahip olan mobil telefonlardır. Kullanıcılarına telefon görüşmeleri yapmalarının yanında, çoğu bilgisayarlarda bulabilecekleri özellikleri (e-mail gönderip almak, ofis dokümanlarının düzenlenmesi, vb.) de gerçekleştirmelerini sağlar. Ayrıca, her türlü içeriğin (görüntü, ses ya da metin) görüntülenmesinde, oluşturulmasında ve düzenlenmesinde kullanılabilirler (Ada ve Tatlı, 2011). Ayrıca günümüzde m-öğrenme olarak adlandırılan mobil cihazların eğitim amaçlı kullanıldığı platformlar da yaygınlaşmaktadır. Mobil öğrenme ortamlarıyla öğrenciler zaman ve mekân sınırlaması olmadan sisteme giriş yaparak derslere katılabilmekte, ders dokümanlarını indirebilmekte, sınıf arkadaşlarıyla ve

öğretmenleriyle çevrimiçi iletişim kurabilmektedir (Güzelyazıcı, Dönmez, Kurtuluş ve Hacıosmanoğlu, 2014).

Bilişim teknolojileri araçları yalnız bilgisayar, tablet bilgisayarlar, internet ve akıllı telefonlardan ibaret değildir. Birçok alanda sayısız uygulamaları bulunmaktadır. Televizyonlar, araç takip sistemleri, suni kalp cihazı, güvenlik sistemleri, otomatik kapılar, projeksiyon cihazları, akıllı tahtalar, yangın alarm sistemleri, mp3 çalar, kameralar bunlardan bazılarıdır.

Bilişim teknolojileri deyince akla ilk olarak donanım araçları gelmektedir. Ancak BT sadece donanımsal özellikleriyle ele almak doğru bir yaklaşım değildir. Çünkü donanım araçlarının kullanılmasını ve yönetilmesini sağlayan geliştirilmiş yazılımlardır. Bu doğrultuda işletim sistemleri, programlar, oyunlar, uygulamalar, tarayıcılar, arama motorları, veritabanı yönetim sistemleri, öğrenme yönetim sistemleri gibi yazılımlar ve sosyal medya ortamları da bilişim teknolojileri kapsamında yer almaktadır.

2.3. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanım Alanları

Özellikle 1980'den sonra, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, toplumların tüm sistemlerini büyük ölçüde etkilemiştir (Göktaş, Yıldırım ve Yıldırım, 2008). Yaşanan bu gelişmeler sonucunda bilişim teknolojileri hayatımızın her alanına nüfuz etmiştir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanım alanlarını şu şekilde özetleyebiliriz (MEB, 2015):

- 1. Sağlık:** Üretilen teknolojik cihazlar, bilgisayar ortamında internet aracılığıyla ya da telefonla muayene için randevu alınabilmesinin sağlandığı uygulamalar bu alanda kullanıcıların hizmetine sunulmuştur.
- 2. Ulaşım:** Navigasyon araçlarının ve telefonlarda ve tablet bilgisayarlarda kullanılacak navigasyon uygulamaları kullanıcıların hizmetine sunulmaktadır. Ayrıca kullanıcılara çevrimiçi bilet alabilme imkânı sağlanmaktadır.
- 3. Güvenlik:** Kamera sistemleri, şifreleme sistemleri ve sistem koruma kalkanları ve yazılımları bu kapsamda geliştirilen teknolojik sistemlerdir.

4. **Bankacılık:** İnternet bankacılığı, telefon bankacılığı, bankamatikler bilişim teknolojilerinin bankacılık alanına yansımalarını gösteren en önemli uygulamalardır.
5. **Gazetecilik:** Gazeteler ve dergiler yerini yavaş yavaş çevrimiçi gazetelere ve dergilere bırakmıştır. Bu sayede haberlere bir gün sonra değil anında ulaşılma imkânı sağlanmıştır.
6. **Telekomünikasyon:** Bilgisayarlar, tablet bilgisayarlar, akıllı telefonlar vasıtasıyla iletişim kurmak artık çok kolay bir hale gelmiştir. Ayrıca skype, messenger gibi uygulamalarla görüntülü konuşma, e-mail ya da whatsapp gibi uygulamalarla iletişim kurmanın yanı sıra dosya paylaşımı imkânı da sağlanmıştır.
7. **Alışveriş:** Online alışveriş siteleri ile evde, işte istediğimiz zaman alışveriş yapabilir, yüzlerce kilometre uzaklıkta bulunan bir ürüne kolaylıkla ulaşabiliriz.
8. **Sosyal Medya:** Facebook, twitter, instagram, swarm gibi sosyal medya ortamlarında kullanıcı hesabı oluşturarak arkadaşlarımızla iletişim kurabilir, paylaşımlarda bulunabiliriz.
9. **Eğlence:** Bilgisayarlara veya mobil cihazlara oyunlar yüklenerek boş vakitlerde keyifli zaman geçirilebilmektedir. Özellikle sanal gerçeklik teknolojisiyle güçlendirilen oyunlar eğlence sektöründe yeni bir dönüm noktası olmuştur.
10. **Eğitim:** Günümüzde çok hızlı gelişen teknoloji, öğrenme ve öğretme faaliyetlerini ve eğitim sisteminin yapısını etkilemektedir (Özonur, 2013). Sınıfta öğretim materyalleri olarak, uzaktan eğitim, e-öğrenme ve m-öğrenme sistemlerinde öğretme-öğrenme ortamları olarak kullanılmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitime entegrasyonu olarak gerçekleştirilen bu uygulama alanları eğitim-öğretim ortamlarında geleneksel eğitime karşı farklı dünyaların kapılarını aralamaktadır.

2.4. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Avantajları

Günümüzde teknolojinin hızlı gelişimi ve teknoloji kullanımının hızla yaygınlaşması göz önüne alındığında, bu süreç içerisinde bilginin işlenmesinde, depolanmasında ve paylaşılmasında BİT önemli rol oynamaktadır. BİT bireylere diğer bireylerle eş zamanlı olarak iletişim kurmalarına, bilgi ve bilgi kaynaklarına hızlı ve

kolay bir şekilde ulaşmalarına fırsat sunmakta, sosyalleşmeleri noktasında yeni olanaklar sağlamaktadır (David-Ferdon ve Hertz, 2007).

Bilgi ve iletişim teknolojileri her turlu veri akışını hızlandırıp kolaylaştırarak zaman yonetiminde avantaj sağlamaktadır. Bu durum ise üretimde etkinlik ve verimliliği artırmaktadır. Ayrıca yazılı iletişimde verimliliği artırır, maliyeti ve zaman tüketimini azaltırlar. Bunun yanı sıra doküman yonetiminde ofislerde ve iş yerlerinde iş yükünü ve maliyetlerini önemli oranda azaltmaktadır.

Yaşanan teknolojik gelişmelerle tıp alanında büyük bir ilerleme kaydedilmiştir. Üretilen teknolojik cihazlarla birçok hastalığın teşhisi ve tedavisi çok daha kolay ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca artık muayene olmak için sabah erken saatlerde sırada bekleme derdi kalmamıştır. Çünkü hastalar bilgisayar ortamında internet aracılığıyla ya da telefonla kolaylıkla muayene için randevu alabilmektedir. Navigasyon araçlarının ve telefonlarda ve tablet bilgisayarlarda kullanılabilecek navigasyon uygulamalarının geliştirilmesiyle bulunduğumuz noktadan gideceğimiz adrese ulaşabilmemiz kolaylaşmıştır. Ayrıca çevrimiçi bilet alabilme imkânı ile artık istediğimiz zaman bulunduğumuz her yerden işlemimizi rahat bir şekilde yapabilmekteyiz.

Teknolojik imkânlar sayesinde artık iş yerleri, evler, bankalar hatta tüm Őehir güvenlik kameralarıyla izlenebilmekte, herhangi bir olay gerçekleştiğinde olayın nasıl geliştiği ve olaya dâhil olan kişiler tespit edilebilmektedir. Ayrıca Şifreleme sistemleriyle bilgi ve veri güvenliği de sağlanmaktadır. Bankalarda neredeyse tüm bilgiler bilgisayarlarda tutulmaktadır. İnternet bankacılığı uygulamalarıyla banka işlemlerimizin çoğunu çevrimiçi olarak gerçekleştirebilmekteyiz. Ayrıca bankamatikler ile istediğimiz saatte para çekeebilmekte, banka kartları ile her yerden alişveriş yapabilmekteyiz. Mobil telefonlar ile birlikte artık ortamdan bağımsız şekilde sevdiklerimizle rahatlıkla iletişim kurabilmekteyiz. Ayrıca bilgisayarlar veya mobil cihazlar ile internet üzerinden görüntülü konuşma imkânına da sahibiz. Mesaj ve mail ya da bazı uygulamalar yoluyla dosya paylaşımı yapılabilir.

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle beraber teknolojiadaki sürekli gelişim, hayatımızın neredeyse her alanına yansımıştır. Teknolojiadaki bu gelişim ve ilerlemenin karşısında her alan gibi eğitim sistemi de kaçınılmaz bir dönüşümün içerisine girmiştir (Biçer, 2014). Eğitimin amaçlarından biri de bireyleri toplumun

ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirmek olduğu için öğrencileri, bilgi toplumunun özellikleri göz önünde bulundurularak bilgi çağına uygun bir şekilde yetiştirme gereksinimi ortaya çıkmıştır (Akkoyunlu, 1995). Sürekli olarak gelişen ve değişen dünyada bireylerin bu gelişmelere ayak uydurabilmesi, çağın beklentilerini karşılayabilmesi beklenmektedir. Bu bağlamda araştırıp, sorgulayan, zgven duygusu gelişmiş ve kendini gerçekleştirmiş bireyler yetiştirmek ve öğrenmelerini kalıcı hale getirebilmek ancak eğitimle sağlanabilmektedir (Akgün, Yılmaz ve Seferoğlu, 2011). Dolayısıyla bilişim teknolojilerinin eğitime entegrasyonu kaçınılmaz olmuştur. Böylece geleneksel eğitim ortamlarının aksine öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarını artıracak, süreç içerisinde aktif rol almasını sağlayacak öğrenme ortamlarının sağlanması gibi birçok imkân sunulmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim ortamlarında kullanılmasının sunduğu imkânlar aşağıda gösterildiği gibi özetlenebilir (MEB, 2015).

- Okul, ğretmenler ve öğrenciler arasındaki iletişim ve işbirliği, teknolojik araçlar kullanılarak geliştirilmektedir.
- ğrenme ortamları, eğitsel yazılımlar, uygulama yazılımları ve eğitsel oyunlarla desteklenerek eğitim kalitesinin artırılması, etkili ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır.
- ğrenme ortamında kullanılan bilişim teknolojileri materyalleri eğlenceli ve zevkli bir öğrenme ortamı sağlayarak öğrencilerin motivasyonunu ve derse karşı ilgisini artırmaktadır.
- Uzaktan eğitim, e-öğrenme, m-öğrenme sistemleriyle öğrencilere hayat boyu öğrenme imkânı sağlanmakta ve öğrencilere zaman ve mekân sınırlaması olmadan katılabilecekleri, birbirleriyle iletişim kurabilecekleri öğrenme ortamları sunulmaktadır.
- Bilgi teknolojisi araçları ile bilgiye ulaşma, bilgiyi işlenme, sunma ve problem çözme becerilerinin öğrencilere kazandırılması sağlanmaktadır.
- Öğretmenin hkimiyet kurduğu, öğrencinin pasif konumda olduğu öğrenme ortamlarından, öğrencinin aktif katılımının sağlandığı ve bireysel öğrenme yeteneği kazandırıldığı öğrenme ortamlarına geçiş sağlanmaktadır.

- Öğrencilerin, interneti, çizim programlarını, kelime işlemcileri, elektronik tablolar ve sunum yazılımları gibi araçları kullanarak bilgiyi organize etme becerileri geliştirilmektedir.
- Öğretmenlerin, ders planlarını, eğitsel materyallerini ve ölçme-değerlendirme araçlarını geliştirme ve ders sürecini yürütme aşamalarında bilişim teknolojilerinin kullanılması yapılacak işlemleri kolaylaştırmaktadır.

2.5. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Dezavantajları

Teknolojinin yaşamımızdaki yerinin her geçen gün büyümekte olduğu ve hayatımızın hemen her alanında vazgeçilmez bir yere sahip olduğu herkesçe bilinen bir gerçektir. Bu durum hem hayatımızı kolaylaştırmakta hem de birçok imkân sunmaktadır. Ancak bu teknolojilerin hayatımızda olumlu yönleri olduğu gibi olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Bu olumsuz yönlerini 4 tema altında inceleyebiliriz.

2.5.1. Ergonomi ve Sağlık

Bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişim ve bilgisayar kullanımının artması kas iskelet sisteminde travmatik yaralanma gibi birçok sağlık sorununa yol açmaktadır. Kullanılan araçların ergonomik problemleri, duruş ve oturma hataları, uzun süren çalışma saatleri insan vücudunda ağırlı rahatsızlıklara neden olmaktadır (Ulusam, Kurt ve Dülgeroğlu, 2015). Bilgisayar başında oturma şekli ve duruş bozuklukları, bilinçsizce uygulanan ergonomi kuralları, yetersiz dinlenme süreleri, klavye ve farenin çok uzun süre boyunca kullanılması gibi durumlar insan sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir (Keogh vd., 2000). Ayrıca uzun süre bilgisayar, televizyon ya da telefon ekranına bakılması sonucunda göz kırpma aralığı uzadığı için gözlerde kızarma, kanlanma, göz yaşarması gibi rahatsızlıklar oluşabilmekte ve daha sonra da bu rahatsızlıklar göz kuruluşuna ve görme bozukluklarına neden olabilmektedir.

Sağlıksız ve bilinçsiz bilgisayar kullanım şekli elde, bilekte, kollarda ve hatta omuzlarda ağırlara sinirlerde sıkışmalara neden olmaktadır (Erol, 1999). Özellikle dizüstü bilgisayarların kullanılış pozisyonlarında ciddi sorunlar oluşmaktadır. Ayrıca uzun süre bilgisayar başında zaman geçirmek ya da saatlerce telefon görüşmeleri yapmak uzun süre radyasyona maruz kalınmasına neden olmaktadır. Bu durum da insan

sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Oxford Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya göre çok düşük miktarda alınan radyasyon bile hücre ve dokuları olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle uzun süreli kullanımın önüne geçilmesi, çocukların kullanımında bu konuda önlem alınması gerektiği vurgulanmıştır (Çerezci, İşman, Öztürk ve Kıyıcı, 2001).

2.5.2. Bilgisayar ve İnternet Bağımlılığı

Bilişim teknolojileri gençlerin araştırma yapma, bilgiye ulaşma, problem çözme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme gibi kişisel gelişimlerini desteklemenin yanı sıra, aşırı miktarda, kontrolsüz, amacı dışında ve bilinçsiz kullanımı ile kişisel becerilerin gelişimini olumsuz olarak da etkileyebilmektedir (Kelleci, Güler, Sezer ve Gölbaşı, 2009). Özellikle ergenlik dönemi içerisinde olan çocuklar dürtüsel davranım göstererek internette gerekenden daha fazla vakit harcayabilmektedirler (Şimşek, Akça ve Şimşek, 2015). Yine bu dönemde arkadaşları arasında kabul görme önemli bir gereksinim olarak ortaya çıktığı için kişisel bilgilerini değiştirerek istediği gibi görünme, istediği gruba katılabilme olanağı sunan internet, çok daha cazip bir ortam olarak algılanmaktadır. Bu durum da bağımlılık için risk oluşturmaktadır (Esen, 2009). Özellikle okul çağındaki çocuklarda sık görülen aşırı ve kontrolsüz bir şekilde internet ve bilgisayar kullanımı, onların psikolojik ve bedensel gelişimlerini, sosyal ilişkilerini olumsuz yönde etkileyerek akademik başarılarını da düşürebilmektedir (Cengizhan, 2005)

Günümüzde internet bağımlılığı öyle bir konuma gelmiş durumda ki uzmanlar internet bağımlılığını patolojik bir rahatsızlık olarak ele alarak “İnternet Bağımlılığı Bozukluğu” şeklinde tanımlamışlardır (Çelik ve Karaaslan, 2008). Bu nedenle öğretmenlerin ve velilerin bilgisayar ve internet kullanımı hakkında bilgi sahibi olmaları, yerinde ve zararsız kullanım hakkında gençlere destek olmaları yaşanan bu problemlerin önüne geçilmesi noktasında önemli bir yere sahiptir.

2.5.3. Bilişim Suçları ve Güvenlik Tehditleri

Yapılan araştırmalar çocukların internet ortamında iyi niyetlerinin suiistimal edilerek kandırıldığını ve bu nedenle de istismarla karşılaştıklarını ortaya koymaktadır (Şahin, 2007). Çocukların cinsellik ya da şiddet içeren internet sitelerine tesadüfen veya kolaylıkla ulaşabiliyor olması, kimliği belirsiz ve tehlikeli kişiler tarafından kandırılma

ya da tacize uğrama ihtimalinin olması tüm hayatını etkileyecek ve hayatında kalıcı izler bırakacak sonuçlara neden olabilmektedir (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011). Bunun yanı sıra uyuşturucu kullanımı ve terör gibi yasal olmayan eylemlere yönelik destek arayanlar internet ortamlarını bir araç olarak kullanmaktadır. Bu durum da çocuklar ve gençler için büyük bir tehlike potansiyeli oluşturmaktadır.

Scaglione ve Scaglione (2006) bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimiyle birlikte neden olduğu başlıca sorunlardan birisinin zorbalığın sanal ortama taşınması olduğunu belirtmiştir. Bu durum siber zorbalık olarak adlandırılmaktadır. Siber zorbalık, bir birey veya grubun bilgi ve iletişim teknolojilerini diğer bireylere zarar vermek amacıyla kötü niyetle kullanması olarak tanımlanmaktadır (Belsey, 2008). İnternet üzerinden tehdit, gizlilik ihlali, uygun olmayan içeriklere ve tehlikeli eylemlere maruz kalma, çevrimiçi dolandırıcılık, karşılaşılan sorunlar arasında yer almaktadır (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011).

2.5.4. Siber Aylaklık

Bilgisayar ortamında çalışırken aynı anda internette, sosyal medyada zaman geçirmek olarak ifade edilen siber aylaklık, teknolojinin günlük hayatımıza yerleşmesiyle daha da yaygınlaşmaktadır. Öncelikle çalışma hayatında ortaya çıkan siber aylaklık davranışları teknolojinin eğitimde kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte eğitim ortamlarında da görülmektedir. Eğitim ortamında siber aylaklık davranışını Kalaycı (2010) öğrencilerin ders saati süresince, interneti dersle ilgili olmayan işler için kullanma eğilimi göstermesi olarak tanımlamaktadır.

Bilgisayar laboratuvarlarında çoğunlukla internet bağlantısı olması nedeniyle, öğrencilerin kendilerine verilen görevlerin ve çalışmaların dışında başka uğraşlara yönelmeleri sıklıkla ortaya çıkan bir durum olmaktadır (Kurt, 2011). Brubaker (2006) sınıflara yerleştirilen, internet erişimi olan bilgisayara ya da kablosuz ağdan bağlanan dizüstü bilgisayara sahip öğrencilerin ders süresinde, öğretmenin haberi olmadan internet üzerinden başka etkinliklerle uğraştığını belirtmektedir. Bu davranışlar genellikle gerçekleşmesi beklenen görev veya öğrenilmesi istenilen kavram ve konuların niteliğinden ödün verilmesine ve zaman kaybı yaşanmasına neden olmaktadır (Ugrin, Pearson ve Odom, 2008). İstenmeyen olumsuz davranışların sonlandırılmasında önleyici yazılım kullanma, proxy ayarlarının kapatılması gibi birtakım teknik

düzenlemeler yapılmaktadır. Ayrıca laboratuvarında ders veren öğretmenlerin istenmeyen bu davranışların sıklığı, etki derecesi ve yansıma genişliğine göre önleyici tedbirler alması gerekmektedir (Kurt, 2011).

2.6. Bilişim Teknolojileri Kullanımının Başarı Üzerindeki Etkisi

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim sürecine entegrasyonu ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında literatürdeki tanımların benzerlik gösterdiği ve tanımların ortak noktasının “öğrenme hedeflerinin kazandırılmasında bilgi ve iletişim teknolojilerinin bir araç olarak kullanılması” olduğu görülmektedir. Buradan yola çıkarak bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitime entegrasyonundan bahsedebilmek için öğretmenlerin sınıf etkinliklerinde konu alanlarına bağlı kalarak bilgi ve iletişim teknolojilerini düzenli olarak kullanmaları gerekmektedir (Bucci, Copenhaver, Lehman ve O’Brien, 2003; Melle, Cimellaro ve Shulha, 2003; Passey, 1999; Roblyer, 2003).

Öğretme-öğrenme ortamlarında birçok duyu organına hitap edecek etkinliklerin uygulanmasıyla kolay, etkili ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşeceği bilinen bir gerçektir (Çepni, Ayas, Ekiz ve Akyıldız, 2010). Daha fazla duyu organına hitap edebilmek ise ancak eğitim sistemlerini bilgi ve iletişim teknolojileri araçları ile bütünleştirmekle mümkün olabilmektedir (Alkan, Tekedere ve Genç, 2003). Derslerde kullanılacak materyallerin tasarlanmasından sunuş ve ölçme, değerlendirme sürecine kadar teknoloji kullanımının vazgeçilmezliği eğitimcileri bilişim teknolojilerini kullanmaya yöneltmiştir (Seferoğlu, 2007). Bu nedenle eğitim-öğretim ortamlarında öğrencilerin öğrenmelerini desteklemek ve kolaylaştırmak için bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının her geçen gün artması şaşırtıcı bir durum değildir.

Yapılan çalışmalarda, bilişim teknolojileri kullanımı ayrı bir disiplin olarak öğretildiğinde öğrencilerin kazanımlarını sınıf dışında uygulama olanağı bulamadıkları belirtilmiş, edindikleri kazanımları sınıfta konu alanlarıyla ilişkili olarak düzenli bir biçimde uygulamalarının önemli olduğu belirtilmiştir (Figg, 2000; Loveless, 2003; Melle, Cimellaro ve Shulha, 2003; Tubin vd., 2003; Watson, 2001). Ayrıca, bilişim teknolojilerinin kullanıldığı öğrenme ortamlarında öğrencilerin başarılarının arttığı ve öğrencilerde üst düzey düşünme yeteneklerinin geliştiği yapılan araştırmalarda ifade edilmiştir (Allegra, Chiforive ve Ottaviano, 2001; Boshuizen ve Wopereis, 2003; Harun, 2001; Lim ve Ching, 2004; Naidu, Cunnington ve Jasen, 2002; Sandholtz

Ringstaff ve Dwyer, 1997). Bu bağlamda bilişim teknolojilerinin ayrı bir konu alanı olarak öğretiminden, öğretim sürecine entegrasyonuna doğru bir geçiş olduğu açıkça görülmektedir. Öğrenme ortamları ve sınıftaki pedagojik uygulamalardaki ilerleme, öğrencilerin öğrenmelerindeki artış, öğretmenin öğrenme-öğretme sürecini yönetmesindeki işlevselliği dikkate alındığında bilişim teknolojilerinin öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonunun gün geçtikçe hızlanacağı ifade edilmektedir (Boshuizen ve Wopereis, 2003; Cartwright ve Hammond, 2003; Compton ve Harwood, 2003; Gough, 2000; Groves ve Zemel, 2000; Herzig, 2004; Melle, Cimellaro ve Shulha, 2003; Visscher ve Wild, 1997).

BİT öğrenme sürecinin desteklenmesi için en güçlü araçlardan biri olarak kabul edilmektedir (Jonassen, 1999). Günümüzde hızla gelişmekte olan bilişim teknolojileri, eğitim ortamlarında öğrenme-öğretme sürecini ve eğitim sisteminin yapısını etkilemekte ve değiştirmektedir (Özonur, 2013). Sürekli gelişmekte ve ilerlemekte olan teknolojinin eğitimde reform ihtiyacını gerektirmesi üzerine, Milli Eğitim Bakanlığı FATİH projesini uygulamaya geçirmiştir. “Eğitimde FATİH Projesi, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla BT araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde, derslerde etkin kullanımını amaçlamaktadır” (Banoğlu, Madenoğlu, Uysal ve Dede, 2014). Bu alanda yapılan araştırmalar incelendiğinde bilişim teknolojilerinin eğitime entegrasyonunu sağlayan FATİH projesiyle; öğrencilerin motivasyonunun, derse karşı ilgisinin ve ders başarısının artırıldığı görülmektedir.

Öğrencilerin ders başarılarını etkileyen birçok faktör vardır. Öğrencilerin eğitim öğretim süresi boyunca başarılarını etkileyen bu faktörler iç faktörler ve dış faktörler olmak üzere ikiye ayrılabilir. İç faktörler öğrencilerin öğrenme stratejileri, tutumları, yetenekleri, teknolojiyi bilme ve kullanma kabiliyetleri şeklinde sıralanabilir (Şahin vd., 2010). Dış faktörler ise aile katılımı, öğrenme ortamı, öğrencilerin öğretmenleri ve akranlarıyla iletişimi şeklinde belirlenmiştir (Talib vd., 2009). Ayrıca bireysel farklılıklar, zamanı etkin ve verimli kullanma, not alma, uygun çalışma ortamları, ev ödevlerinin ve uygulamalarının verimli geçmesi de öğrenci başarısını etkileyen faktörler arasında yer almaktadır (Memiş, 2007). Öğrenci başarılarını etkileyen sosyal faktörler ise; aile, çevre ve toplumsal norm ve değerler olarak sıralanabilir. Öğrenci başarısı üzerine etki eden bu faktörler incelendiğinde aile okul ilişkilerinin büyük bir önem

taşıdığı açıkça görülmektedir (Çelenk, 2003). Çünkü çocuklar öğrenme sürecinde ailelerinden, okul ortamından ve çevrelerinden etkilenirler. Deneyimlerini gözlemleyerek ve çevreleriyle etkileşim içerisinde bulunarak edindikleri için aileler çocuklarının eğitiminde çok önemli bir yere sahiptir. (Chang, 2002). Bu nedenle bilişim teknolojilerinin başarı üzerindeki etkisinin yanı sıra ailelerin bu yönde sergiledikleri tutum ve davranışlar da büyük önem taşımaktadır.

2.7. Bilişim Teknolojileri Kullanımında Olası Riskler ve Güvenlik Önlemleri

Teknolojinin her geçen gün sunduğu olanakları bir adım daha ileriye taşıdığı ve büyük bir hızla günlük hayatımızın vazgeçilmez bir unsuru olduğu göz önüne alındığında bilgisayarlar, mobil cihazlar ve internet teknolojilerinin yaşamımızdaki önemi açıkça görülebilmektedir. Fakat günümüz gelişmiş teknolojilerinden bilgisayar ve internet kullanımının hayatımızda bilgiye anında ulaşabilme, bilgiyi paylaşabilme gibi getirdiği kolaylıklar yanında çok sık ya da bilinçsiz kullanımından kaynaklanan birçok sorunu da beraberinde getirmektedir (Cengizhan, 2005). Şiddet ve cinsellik içeren, yasadışı sitelere tesadüfen ya da kolaylıkla erişilebilmesi, kötü niyetli insanlarla iletişim, bilgisayar ve internet bağımlılığı başta gelen riskler arasında yer almaktadır (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011).

Ülkemizde bilgisayar ve internet kullanımı her geçen gün hızlı bir şekilde yaygınlaşmaktadır. Özellikle çocuklar ve gençler yeni teknolojilere ilgi göstermekte, kısa zaman içerisinde internet kültürü ile iç içe olmaktadır. İnternetin neredeyse her eve ulaşması, internet erişimi olan ortamların sayısının hızla artması kullanıcıların internete erişimini kolaylaştırmaktadır. Ancak bu teknolojinin, eğitici yönünün olmasının yanı sıra, kullanım amacı ve çocuklar için uygun olmayan içeriğe sahip olabilmesi endişe yaratmaktadır (Yüksel ve Baytemir, 2010). Dünyanın en büyük anti virüs yazılım kuruluşlarından biri olan ESET'in yaptığı araştırmada elde edilen bulgulara göre internet kullanıcılarının %53,7'si çocukların uygunsuz içeriğe maruz kalmasını büyük bir risk ve tehdit olarak gördüklerini belirtmişlerdir (Demirel, Yörük ve Özkan, 2013). Aynı araştırmaya göre, sosyal medya üyeliği 13 yaş sınırı gerektirirken, Türkiye'deki 13 yaş altı çocukların yarısından fazlası Facebook kullanmaktadır. Sosyal medya kullanımının bu kontrolsüz artışı çocukların kişisel bilgi

güvenliğini de tehdit etmektedir. E-Marketer'in araştırmasında (2007), Amerika'daki çocukların %75'inin internet ortamında sunulan ürünlere erişebilmek için kişisel bilgilerini paylaşmakta bir sakınca görmedikleri belirlenmiştir. Ayrıca Avustralya'da Australian Communications and Media Authority (ACMA, 2009) tarafından yapılan bir araştırmaya göre 18 yaş altındaki 12533 katılımcının %60,2'si adı ve soyadını, %63,19'u e-posta adreslerini ve %22,8'i telefon numaralarını paylaşmaktadır. Bunun yanı sıra birçok internet sitesi, alıcının yaşı gibi herhangi bir bilgi almadan internet üzerinden tütün ürünleri ve alkol gibi ürünlerin satışını yapmaktadır. Aynı zamanda internet, çocuklar ve gençler arasında yasadışı madde kullanımına teşvik amaçlı da kullanılabilir.

Çocuklar internet ve bilgisayar teknolojilerinin kullanımında teknik, psikolojik, fiziksel ve sosyal olarak şiddete maruz kalabilirler. Bu nedenle internet ve bilgisayar teknolojilerinin ne kadar kullanıldığının yanı sıra ve nasıl ve ne amaçla kullandığı da araştırılmalıdır (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011). Nitekim İngiltere'de yapılan bir araştırmaya göre, çocukların %33'ünün internette karşılaştıkları bazı sitelerde yer alan uygunsuz içeriklerin psikolojileri üzerinde olumsuz etki meydana getirdiği saptanmıştır (Yiğit vd., 2007).

Çocuklar ve gençlerin bilgisayar ve internet kullanımında karşılaşılabilecekleri olası riskler ve tehditler genel olarak aşağıdaki şekilde özetlenebilir (Canberk ve Sağiroğlu, 2007; Ertuğrul ve Keskin, 2012);

- Çocuklar bilgisayar ve internette daha fazla vakit harcayarak kendilerini hayattan soyutlayabilir.
- Aile ve sosyal hayat ile olan ilişkileri zayıflayarak kopma derecesine gelebilir.
- İnternet üzerinden pornografik öge, öfke, şiddet ve düşmanlık içeren yasa dışı içeriğe maruz kalabilirler.
- Bilgisayar ve internette bilinçsiz bir şekilde fazla zaman harcanması bireylerde psikolojik ve fiziksel rahatsızlıkların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.
- Saatler boyunca bilgisayar karşısında kalan çocuklarda; obezite veya aşırı kilo kaybı, kas ve iskelet sisteminde ağrılar ve tutulmalar, gözlerde bozukluk gibi sağlık sorunları ortaya çıkmaktadır (Çelik ve Karaaslan, 2008).

- Çocukların çevrimiçi ortamlarda, kendilerini veya ailelerini tehlikeye atacak kimlik bilgilerini ve adres, telefon, kredi kartı numarası gibi bilgileri üçüncü şahıslarla paylaşabilmesi ciddi problemler yaratmaktadır.
- Bağımlılığa bağlı olarak sosyal faaliyetlerde azalma, arkadaşları tarafından anlaşılama duygusu, günlük yaşamdaki diğer iş ve kişilerin çevrimiçi yaşama engel olduğu düşüncesi aile fertlerine yeterli zaman ayrılmamasına ve aile bağlarının zayıflaması neden olabilmektedir.
- Çocuklar kendilerine gönderilen bir oyun programı, her hangi bir resim dosyası vb. gönderileri iyi niyet göstergesi olarak kabul ettiklerinde farkında olmadan virüs saldırısına, hacklenme gibi bir takım saldırılara maruz kalabilmektedirler.
- Çocuklarda Türk dil yapısının bozulması, anlamsız bir yazışma dilinin oluşması ve kültürel değerlerin geri plana atılmasıyla toplumsal ve kültürel sorunlar ortaya çıkmaktadır.
- Çocukların kendisinden yaşça büyük ve kötü niyetli kişilerle veya suç örgütleri ile iletişime geçmesi gibi durumlar olabilmektedir.

İnternet platformunda; ulaşılmak istenen bilgilerin yanı sıra, erişimi uygun olmayan ve kullanımı problem oluşturabilecek bilgilerin yer aldığı ortamlar da bulunmaktadır. “Bu nedenle ebeveynler, ağ üzerinde de belirli düzeyde bir denetim sağlama hakkına sahip olmak istemektedir” (Yiğit vd., 2007). Ancak çevrimiçi güvenliğin sağlanması bir güç savaşı olarak değil bir aile işbirliği olarak algılanmalıdır. Bilgisayar ve internet kullanımı ile ilgili uyulması gereken kuralları aileler çocuklarıyla birlikte belirlemelidir. İnternetin ne zaman, ne sıklıkta, ne kadar süre ve nasıl kullanılacağı, ne tür bilgilerin paylaşılıp paylaşılmayacağı, hangi sitelere girilmemesi gerektiği gibi internet kullanımı esnasında uyulması gereken kurallara yönelik kararlar açıkça ortaya konulmalıdır.

Ebeveynler; çocuklarının çevrimiçi ortamlarda maruz kalabilecekleri istenmeyen durumlar karşısında güvenliğin sağlanmasında öncelikli sorumlulardır. Buna rağmen yapılan araştırmalarda ulaşılan sonuçlar ailelerin gerekli bilinç düzeyine sahip olmadığını göstermektedir (Aktaş Arnas, 2005; Yalçın, 2006). Bazı ailelerin sahip oldukları birtakım sorunların nedeni olarak teknolojiyi görmeleri ya da teknolojinin neden olduğu problemleri tamamen görmezden gelmeleri söz konusu olabilmektedir (Oravec, 2000). Bazı bulguların daha da ciddi olduğu; ebeveynlerin çevrimiçi risklerin,

tehditlerin bazılarını önemsemedikleri ya da gerekli önlemleri almadıkları dikkat çekmektedir. Örneğin, antivirüs programı kullanımının Avrupa'daki ebeveynlerde yaklaşık %72 iken Türk ebeveynlerde sadece %46 olması düşündürücüdür. Çocukların büyük bir çoğunluğu çevrimiçi risklerle ilgili ailelerinden çok akranlarından destek almakta, % 83,4'ü internet kullanımı hakkında gerekli bilgiye sahip olduklarını düşünmekte ve yine %85'i istenmeyen durumlarla tek başlarına baş edebileceklerini düşünmektedirler. Öte yandan ailelerin teknoloji okuryazarlığı bağlamında yeterince bilgi ve farkındalığa sahip olmamaları endişe yaratmaktadır (Akbulut, 2013). Bu nedenle öncelikle ailelerin bu tehditler, riskler ve alınması gereken önlemler hususunda bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ancak izlenen aşırı koruyucu yaklaşım ve sürekli denetim paranoyası, bireylerin uygun başa çıkma stratejilerini geliştiremeyecek kadar sınırlandırılması biçiminde kendini gösterebilmektedir. Kontrol mekanizmaları olası riskleri ancak belli bir ölçüde azaltabileceği için bu riskler ve birey üzerindeki olumsuz sonuçları yapıcı bir yaklaşımla ele alınmalıdır (Akbulut ve Çuhadar, 2011).

2.8. Bilişim Teknolojileri Kullanımında Aile Faktörü

Teknolojik gelişmeler, bireylerin yaşam standartlarını yükselterek ve iş yüklerini azaltarak hayatı daha anlamlı bir şekilde yaşayabilmelerine olanak sağlamaktadır. Bireylerin veya toplumların teknolojik gelişmelerin dışında kalmaları, “hayatın dışında kalmaları” anlamına gelmektedir (Balcı, Kenar ve Uşak, 2013). Bu nedenle bilişim teknolojileri hayatımızın her alanında vazgeçilmez bir yer edinmiştir. Günümüzde bilişim teknolojileri özellikle çocukların yaşamlarının bir parçası haline gelmiştir ve bu durum onların gelişim dönemlerinde derin bir etkiye sahiptir (Chou, 2012; Yeh vd., 2011). Ayrıca bilişim teknolojilerinin eğitim ortamlarında geleneksel eğitime alternatif olarak ortaya çıkmasıyla beraber çocuklar ve gençler arasındaki kullanımı daha da yaygınlaşmıştır. Bu noktada ailelerin bu duruma bakış açısı da büyük bir öneme sahiptir. Teknolojinin kullanılmasına yönelik velilerin tutumları, teknolojideki değişim ve gelişmelere karşı velilerin gösterdikleri tepkiler ve takındıkları tavır çocukları fazlasıyla etkilemektedir. Çünkü çocukların tutum ve davranışlarının oluşmasında ebeveynlerinin tutum ve davranışları büyük bir önem taşımaktadır. Çocukların bilişsel gelişimlerinde anne-babanın üstlendikleri rol, evde onlara sunulan ortam, anne-babanın

çocuklarının teknoloji kullanımına karşı gösterdikleri tutumları etkilidir. Yapılan araştırmalar, anne ve babaların çocuklarına gösterdikleri tutum ve davranışlarının çocukların özellikle bilişsel gelişiminde büyük bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Myers, 1990). Bu noktada çocukların bilişim teknolojileri kullanımı ve denetiminde ailelerinin göstermiş oldukları tutum ve davranışlar büyük önem taşımaktadır.

Eğitimin istenilen düzeye ulaşabilmesi için öğrenci velilerinin derslere ve teknolojiye yönelik tutumlarının olumlu yönde geliştirmesi gerekmektedir. Çünkü çocuklar için en önemli eğitim kurumunun aile ortamı olduğu göz önüne alındığında, aile çocuklar için informal eğitimin başladığı yerdir. Bu noktada, çocukların derslere ve teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutum göstermeleri ve teknolojiden en iyi şekilde faydalanmaları büyük oranda anne babalarının tutum ve davranışlarına göre şekillenmektedir. Ebeveynler olumlu davranışları ortaya çıkarmak adına gerekli bilinci oluşturlarsa, çocuklarının teknolojiden en etkili şekilde yararlanmaları sağlanabilmektedir (Odabaşı, 2005). Ailelerin teknolojiyi doğru bir şekilde algılayıp kullanması, çocuklarını bilgi çağına gereksinimlerine göre hayata hazırlaması ve onlara bilgiye elde etme ve kullanabilme becerilerini kazandırması açısından büyük önem taşımaktadır (Vryzas ve Tsitouridou, 2002).

2.8.1. Aile Denetimi, Kurallar ve Sınırlamalar

Bilgisayarı, interneti ve sosyal ağ siteleri kullanmanın avantajı her geçen gün artmakta olsa da, etik sorunlara neden olabilmektedir (Kanthawongs ve Kanthawongs, 2013). Bilgi ve iletişim teknolojileri yeni teknolojilerin oluşturduğu heyecanın yanı sıra aynı zamanda tehdit duygularını yükselterek, aile bağlamında kullanıcıların kontrolü altında gelişen bir süreçtir. Ebeveynler çocuklarının BT kullanımını denetleyerek bazı kurallar ve sınırlamalar getirmektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde ailelerin çocuklarının BT kullanımını kontrol altında tutabilmek adına kullanım sürelerini ve aile koruma uygulamaları kullanarak erişilen siteleri sınırlandırdığı görülmektedir. Ayrıca aileler belirli saatlerde ya da ödevlerini tamamladıktan sonra kullanımına izin verme, sadece ders amaçlı kullanma gibi kurallar belirlemektedir.

Çocukların, çevrimiçi ortamlarda gerçekleştirdikleri etkinliklerde karşılaşılabilecekleri riskleri ve tehlikeleri önlemede ve azaltmada ebeveyn denetimi büyük bir öneme sahiptir (Rosen, Cheever ve Carrier, 2008). Ebeveynlerin, çocuklarının

İnternet faaliyetlerini gözlemlemesi ve karşılaştığı riskler hakkında çocuklarına yardım edebilmesi, çocukların internet güvenliği için büyük bir önem taşımaktadır (Kaşıkçı vd.,2014). Bu nedenle ebeveynlerin, çocuklarının internet kullanımı, internetin riskleri, içerdiği tehditler ve güvenli kullanımı konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olmaları gerekmektedir (Livingstone vd., 2010).

Bazı akademisyenler ailelerin çocuğun fikirlerini ve hayal gücünü dikkate almalarını önermektedir, ancak ebeveynler, akademik başarıya ulaşmak için çocuklarının teknolojik ortamda gerçekleştirdiği etkinlikleri kendi fikirlerini empoze ederek organize etmektedir (Kanthawongs ve Kanthawongs, 2013). Bunun yerine ebeveynler çocuklarının teknolojiyi sadece akademik başarıya odaklı kullanmak yerine kontrollü bir şekilde internette vakit geçirmek, sosyal etkileşim ortamı sağlamak, oyun oynamak gibi etkinliklere katılımını desteklemelidir. Ebeveynlerin sürekli komutlar vermesi ve aşırı otoriter yaklaşımları çocuklarının psiko-sosyal gelişimlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle ebeveynler BT kullanımında uyulması gereken kuralları kaliteli aile ortamını yükselten bir bakış açısıyla çocuklarıyla beraber tartışarak belirlemeli ve karşılıklı güvene dayalı aile sıcaklığını ve sevgisini hissettirmelidir.

2.8.2. Bilişim Teknolojileri ve Aile İlişkileri

1990'lerden itibaren, teknolojideki hızlı gelişim (örneğin, sanal gerçeklik, multimedya sistemleri) sosyal hayatta ve aile hayatında değişiklikler meydana getirmiştir (Aponte, 2009; Blinn-Pike, 2009). Son yıllarda yaşanan bu gelişmeler ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin günlük yaşam içerisine dâhil edilmesi, sosyal ilişkiler ve aile üzerinde yeni etkileşim senaryoları oluşturmuştur (Aponte, 2009; Bacigalupe ve Lambe, 2011; Lanigan, 2009; Stern ve Messer, 2009; Stafford ve Hillyer, 2012). Bu durum aile ilişkileri ve buna bağlı olarak bilişim teknolojilerinin kullanımını etkilemektedir. Aile ortamı ve ebeveynlerin çocuklarının BİT kullanımına yönelik tutumları ve üstlendikleri roller büyük önem taşımaktadır.

Ebeveynlerin çocuklarına yönelik sergiledikleri olumlu tutum ve davranışları sağlıklı aile ilişkilerinin ve iletişimin temelini oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra ebeveynlerin çocuklarının istek ve arzularını dikkate alıp almaması aile içi ilişkilerin farklı bir boyut kazanmasına neden olmaktadır. Özellikle internetin ilgi çekici ortamı ve

çocukların bu ortamı birçok amaçla kullanabilmesi ebeveynlerin sanal ortama bakışını değiştirebilmektedir (Kırık, 2014).

Çocukların bir iletişim, eğlence ve eğitim aracı olarak teknolojiden etkili ve doğru bir şekilde yararlanması adına birçok ebeveyn, çağa ayak uydurmak ve bilgiye daha hızlı ve kolay bir şekilde ulaşabilmeleri için çocuklarına bu imkânları sunmak istemektedirler (Canberk ve Sağıroğlu, 2007). Ancak teknolojideki hızlı değişim ebeveynlerin bu konudaki bilgi eksikliği ve uyum sağlamada yaşadığı zorlukları şiddetlendirmektedir. Ayrıca çocuklarının teknolojik gelişmelere çok hızlı bir şekilde uyum sağlamalarını ve hayatlarının her alanına yansıtılmalarını anlamakta zorluk yaşayan ebeveynler otoriter ve baskıcı bir tavırla yaklaşmaktadır. Bu durum da “kuşaklararası kopuş ve çatışma” ya neden olabilmektedir (Cherrington, 1997). Teknolojiye çok fazla aşina olmayan ebeveynlerde çocuklarının teknolojik gelişmelere ilgi duymaları rahatsızlık yaratmaktadır (Kiesler vd., 2000). Bu nedenle çocuklarının bilgisayar ve internet ortamlarında zarar göreceği endişesiyle sınırlayıcı ve baskıcı bir eğilim gösteren ebeveynler kendilerini aile çatışmalarının ortasında bulmaktadır (Mesch, 2006). Buna ek olarak yapılan araştırmalar incelendiğinde, internet erişimi ve kullanımı çatışmalarının sadece ebeveyn ve çocuklar arasında değil, aynı zamanda kardeşler arasında da olduğu görünmektedir (Van Rompaey, Roe ve Struys, 2002). Yaşanan bu çatışmaların önüne geçebilmek için öncelikle aileler BT kullanımı konusunda bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmelidir. Ebeveynler çocuklarının BT kullanımına yönelik aşırı otoriter bir yaklaşım göstermekten kaçınmalı, empatik bir bakış açısıyla demokratik ve hoşgörülü bir aile ortamı sağlamalıdır.

2.9. Yapılan Çalışmalar

Bu bölümde ebeveynlerin bilişim teknolojilerini kullanmalarına yönelik tutumlarını, denetim ve kontrol mekanizmalarını, getirdikleri kurallar ve sınırlamaları, bilişim teknolojilerinin ders başarısı üzerindeki etkisi ve ebeveynlerin bu konudaki görüşlerini inceleyen çalışmalara yer verilmiştir.

2.9.1. Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar

Tercan, Sakarya ve Çoklar'ın (2012) çalışmasında ilköğretim düzeyindeki çocukların internet kullanım profilleri ve ailelerin getirdiği sınırlamalar araştırılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin %96,5'i ailelerinin interneti kendi başına kullanmadığını ve sürekli kendilerini denetlediklerini belirtmiştir. %91,1'i ise girebilecekleri bazı siteleri yasakladıklarını, %76'sı belirli saatlerde kullanıma izin verdiklerini ve %70'i kullanım süresini kısıtladıklarını belirtmiştir.

Demirel, Yörük ve Özkan'ın (2012) yaptığı çalışmada ise ebeveynlerin büyük çoğunluğunun internetin gerekli olduğuna inandığı ve ebeveynlerin %41,7'sinin bilgisayar ve internet kullanımının çocuklarının derslerini olumlu etkilediğini düşündüğü görülmüştür. Bunun yanı sıra ebeveynlere çocuklarının internet kullanımına getirdikleri kurallar sorulduğunda ebeveynlerin %56,7'si bazı sitelere girmeyi yasakladığını, %78,1'i internette geçirilecek zamanı sınırladığını, %47,4'ü kişisel bilgilerin verilmesini yasakladığını, %41,3'ü internette tanıştığı biri ile buluşmasına izin vermediğini, %38'i internette karşılaştığı biri hakkında duyulan rahatsızlığını bildirmesini istediğini, %40,5'i ise yabancılarla sohbet odalarında konuşmasına izin vermediğini belirtmiştir.

Livingstone ve arkadaşlarının (2010) önderliğinde bulguları yayınlanan Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi kapsamında, 25 Avrupa ülkesinden 9 ile 16 yaşları arasında 23.420 katılımcı ve bu katılımcıların ebeveynlerinden biri ile görüşmeler yapılmıştır. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nden bir akademisyen grubunun da katkı sağladığı araştırmanın Türkiye ayağında, 1.018 çocuk ve ebeveynlerinden biri ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Çalışmanın bulguları birçok ebeveynin çocukların teknoloji kullanımıyla elde edeceği olanaklardan ya da karşılaşabileceği risklerden haberdar olmadığını; karşılaşabilecekleri tehlikelere karşı çocuklarını koruyabilecek ve yardım sağlayabilecek donanıma sahip olmadıklarını göstermektedir (Akbulut, 2013). Öte yandan ülkemizde Avrupa'ya göre çok daha az sayıda ebeveynin filtre kullandığı ve çocuklarının internet etkinliklerini takip ettiği yapılan araştırmalar tarafından ortaya konulmuştur (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011).

Kaşıkçı vd.'nin (2014) çalışmasında Avrupa Çevrimiçi Çocuklar araştırma projesi kaynak alınarak projenin Türkiye'de elde edilen verileri incelenmiş ve Avrupa verileri ile karşılaştırması yapılmıştır. Sonuçlar ebeveynlerin çocuklarının internette

karşılaştığı riskler ve tehlikeler hakkında yeterli düzeyde farkındalık sahibi olmadığını göstermektedir. Ayrıca Türkiye’deki ebeveynlerin internet kullanım oranının oldukça düşük olduğu ve çocuklarını internet risklerinden uzak tutmayı sağlayacak düzeyde bilgiye sahip olmadıkları da ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Çetinkaya ve Sütçü’nün (2016) yaptığı çalışmada çocukların gözüyle ebeveynlerinin bilişim teknolojileri kullanımlarına yönelik kısıtlamaları ve nedenleri araştırılmış ve “açık uçlu soru formu” ve “yarı yapılandırılmış görüşme formu” ile veriler toplanarak analiz edilmiştir. Çalışma sonucu elde edilen sonuçlara göre; cep telefonlarının kısıtlama getirilen teknolojilerin başında yer aldığı, internet temelli uygulamaların ise kısıtlamaya neden olan uygulamaların başında yer aldığı ve ebeveynlerin özellikle sosyal ağların kullanımına yönelik uygulamalarda kısıtlama getirdikleri belirlenmiştir. Daha çok annelerin çocuklarına kısıtlama getirdikleri ve kısıtlamanın daha çok kız çocuklarına uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynlerin kısıtlama getirmelerindeki temel nedenin bilişim teknolojileri ve uygulamaları ile geçirilen zamandan kaynaklı çocuklarının; eğitim hayatlarının olumsuz etkilenmesi, aile içi ilişkilerin olumsuz etkilenmesi, sosyal hayatlarının olumsuz etkilenmesi ve sağlık problemleri oluşmasına neden olabileceğine yönelik tedirginliklerinden kaynaklandığı belirlenmiştir.

Doğan’ın (2013), 12-18 yaş arası öğrenciler üzerinde yapmış olduğu çalışmada elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin problemleri internet kullanımlarının aile içi ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebildiği ve ebeveynlerin bu konuda saat sınırlaması, bazı sitelere erişimin engellenmesi gibi bir takım kısıtlamalara giderek olası risk ve tehditleri önlemeye çalıştıkları belirlenmiştir.

Türel ve Gür’ün (2015) yaptıkları çalışmada ailelerin bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik tutumlarını, davranışlarını, kontrol mekanizmalarını ortaya koyacak bir anket uygulanmış ve elde edilen sonuçlara göre velilerin öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanımına yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu görülmüştür. Ayrıca aileler çocuklarının bilişim teknolojilerini kullanmalarının derse karşı ilgisini artırdığını ve ders başarısına katkı sağladığını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra ailelerin çocuklarının teknoloji kullanımını denetledikleri, kullanım süresini sınırlandırdıkları ve sosyal medya platformlarını kullanmalarını istemedikleri görülmüştür.

Tekin ve Polat'ın (2016), ortaokul öğrenci velilerinin "Güvenli İnternet Kullanımı Farkındalığının" belirlenmesini amaçladıkları çalışmada ortaokul öğrenci velilerinin araştırmacılar tarafından geliştirilen "Güvenli İnternet Kullanımı" anketine "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" aralığına denk gelen cevaplar verdikleri ve güvenli İnternet kullanımı hakkında farkındalık sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Odabaşı (2005), internet kullanımı ile ilgili ilköğretim düzeyindeki çocukların ailelerinin görüşlerini belirlemek için yaptığı çalışmada, ebeveynlerin gizlilik ve güvenlik konusunda yeterli bilgiye sahip olmamakla birlikte, interneti ekonomik bir ortam olarak gördükleri, internetin akademik başarıyı artırdığı ve çağdaş yaşamın bir gerekliliği olduğu düşüncesine sahip oldukları görülmüştür. Ebeveynlerin internetin aile ilişkilerini ve iletişimini olumsuz etkilemediğini belirtmeleri ise araştırmanın bir diğer önemli sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Tokel, Başer ve İşler'in (2013) çalışmasında ebeveynlerin çocuklarının internet ve sosyal paylaşım siteleri kullanımına yönelik bilgi seviyeleri ve algıları incelenmiştir. Araştırma sonucunda ebeveynlerin çoğunlukla çocuklarının bilgisayar ve İnternet kullanımı konusunda rehberlik etmeye istekli olmalarının yanında, bilgi ve farkındalık açısından yeterli olmadıkları ve büyük çoğunluğunun aile koruma şifresi kullanmadığı ortaya çıkmıştır. Araştırmada ebeveynler çocuklarının internet kullanımlarında saat sınırlaması getirdiklerini belirtirken ebeveynlerin % 39'u çocuklarının bilgisayar ve interneti ne amaçla kullandıkları noktasında tavsiyelerde bulunup kararı çocuklarına bıraktıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca ebeveynler sosyal paylaşım sitelerinin sosyal ilişkileri geliştirdiğini, eğitim amaçlı kullanıldığında faydalı olduğunu ve boş vakitleri değerlendirmek için güzel bir imkân olduğunu düşünmelerine rağmen bağımlılık, saygısız davranışlar, olumsuz insan ilişkileri, yalnızlık ve güvenlik tehditleri gibi olumsuz gördükleri yönleri yüzünden çocuklarının kullanmasını onaylamamaktadır.

Çevik ve Çelikkaleli'ye (2010) ait çalışmada internet bağımlılığı ebeveyn tutumlarına göre incelenmiş ve elde edilen bulgulara göre ebeveyn tutumlarının çocuklarının internet bağımlılığı düzeyi üzerinde etkisi olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonucunda ebeveyn tutumunu "ilgisiz" olarak belirten çocukların internet bağımlılık puan ortalamasının "koruyucu", "otoriter" ve "demokratik" olarak belirten çocuklardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Kırık'ın (2014) çalışmasında çocuk ve aile ilişkisi internet üzerinden ele alınmış ve ebeveynlerin internete yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla görüşme yapılmıştır. Ebeveynlerin internetin bağımlılık boyutu hakkında bilgi sahibi olmalarına rağmen çocukları internetteyken onlarla ilgilenmedikleri, çocuklarını internetin olumsuz ve zararlı etkilerinden koruma yollarına eğilim göstermedikleri belirlenmiştir. Ancak filtre ve özel yazılımlar kullandığını belirten ebeveynlerin sayısının da azımsanmayacak derecede olduğu görülmüştür.

Çalışkan (2015) çalışmasında ilköğretim öğrencilerinde teknoloji kullanımı eksenli yabancılaşma ve anne baba tutumlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin kümülâtif olarak %26,3'ünün teknolojiye erişim noktasında ailesiyle çatışma ve anlaşmazlık içerisine girdiği ve bu nedenle aile ortamını sıkıcı bulduğu için uzaklaşmak istediği ortaya çıkmıştır.

Oskay Yurttaş (2013) yaptığı çalışmada ortaokul öğrencilerinin internet kullanımı ile ilgili ailelerin tutum ve davranışları incelenmiştir. Öğrencilerin evlerindeki bilgisayarlarda internet kullanımında ailelerinin denetimlerine yönelik sorulara verdikleri cevaplara göre en çok saat sınırlaması getirildiği belirlenmiştir. Öğrenciler, internet kullanımlarına yönelik ailelerinin getirdiği saat sınırlamalarının internet kullanım sürelerini etkilediğini belirtmişlerdir. Ebeveynlerin gün sınırlamalarında ise daha çok hafta içi belirli günlerde ve hafta sonu kullanımına izin verdikleri tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan ebeveynler çocuklarının internet kullanımını amacına uygun ve bilinçli kullanıldığında faydalı, bilinçsiz bir şekilde ve yanlış amaçlar için kullanıldığında ise zararlı olabileceğini belirtmişlerdir.

İnan'ın (2014) yaptığı çalışmada ortaokul öğrenci ebeveynlerinin televizyon ve internete ilişkin tutum ve davranışları incelenmiştir. Araştırmada ebeveynlerin çocuklarının internette saldırı, zorbalık ve taciz gibi durumlarla karşılaşabileceği, tanımadığı insanlarla görüşebileceği, internetten yasal ve etik olmayan içeriklere ulaşabileceği, internet başında geçirdiği süre ve bağımlılık gibi konularda endişe duyduğu belirlenmiştir. Ancak araştırma sonucunda; ebeveynlerin internet ve bilgisayar kullanımında çocuklarını kontrol edebilecek seviyede bilgi sahibi olmadıkları, çocuklarının internet kullanımını denetleyemedikleri, televizyon ve internetin ödül veya ceza aracı olarak yanlış kullanımından kaynaklı sorunların yaşandığı ortaya çıkmıştır.

Terkan ve Taylan (2016) ebeveynler interneti eğitsel, bilgilendirici ve eğlenceli içeriklerle çocuklar için geniş bir kaynak olarak gördüklerini belirtirken aynı zamanda internetin çocukların özellikle gelişim sürecinde zararlı içeriklere ve tehditlere maruz kalarak olumsuz etkilenebileceklerini ifade etmişlerdir. Bu nedenle çocuklarının internet kullanımının kontrol altında tutulmasının ve olası risk ve tehditlere karşı önlemler alınmasının gerekliliğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda alınan önlemlerin; yasal düzenlemeler, yazılımlar yoluyla filtreleme ve ebeveynlerin çocukları üzerindeki denetim ve kontrolü şeklinde belirlendiği görülmüştür.

Aşkar ve Olkun'un (2005) yaptıkları çalışmada Uluslararası Öğrenci Başarısını Değerlendirme Programı (PISA, 2003) verileri temel alınarak okullarda bilişim teknolojileri kullanımı ve bunun matematik ve problem çözme başarısı ile olası ilişkileri incelenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; okulda bilgisayar erişimi olan öğrencilerin matematik ve problem çözme puanlarının, erişimi olmayanlara göre daha yüksek, evinde bilgisayarı olan öğrencilerin başarı puanlarının olmayanlardan daha yüksek, uzun süredir bilgisayar kullananların puanlarının kısa süredir kullananlara göre daha yüksek, orta sıklıkta okulda bilgisayar ve interneti kullanan öğrenci puanlarının ise diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Güven ve Sülün'ün (2012) çalışmasında bilgisayar destekli öğretimin 8.sınıf fen ve teknoloji dersindeki akademik başarıya etkisi araştırılmış ve bilgisayar destekli öğretim yönteminin öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bilgisayar destekli öğretim alanında yapılan çalışmalar, BDÖ'nün öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Bu sonuç ülkemizde ve yurtdışında farklı alanlarda yapılan araştırmalar tarafından desteklenmektedir (Akçay, Aydoğdu, Şensoy ve Yıldırım, 2005; Akpınar vd., 2005; Aycan, 2002; Aykanat, Doğru ve Kalender, 2005; Bülbül, 2009; Çağiltay vd., 2001; Çekbaş, Yakar, Yıldırım ve Savran, 2003; Çepni, Taş ve Köse, 2006; Çömek ve Bayram, 2006; Derviş, 2009; Dockery, 2006; Ergörün, 2010; Hançer, 2007; Karademir, 2009; Liao, 2007; Okur, 2009; Pektaş, Solak ve Türkmen, 2006; Traynor, 2003; Yenice, 2003; Yiğit ve Akdeniz, 2003). Ayrıca bilgisayar destekli materyallerin kullanılmasının öğrencilerin derse karşı ilgi ve motivasyonlarını ve ders başarılarını artırdığı yapılan çalışmalarda belirtilmektedir (Yumuşak ve Aycan, 2002; Kibos, 2002; Chang, 2002; Arslan, 2003; Çepni, 2005; Kenar, Balcı ve Gökalp, 2013).

Daşdemir, Cengiz, Uzoğlu ve Bozdoğan'ın (2012) alışmasında FATİH projesi kapsamında tablet bilgisayarların fen ve teknoloji derslerinde kullanılmasına yönelik rretmen görüşleri alınmıştır. Görüşme sonucu elde edilen bulgulara göre rretmenler, tabletlerin fen ve teknoloji derslerinde kullanılmasıyla fen ve teknoloji dersini görsellerle ve animasyonlarla daha eğlenceli ve ilgi çekici hale geldiğini, fen ve teknoloji dersindeki soyut kavramların anlaşılmasını kolaylaştırarak ve derslerin daha verimli geçmesini sağlayarak daha etkili ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleştirildiğini ve böylece öğrencilerin ders başarısını olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Balcı, Kenar ve Uşak (2013) alışmalarında ilköğretim birinci kademedeki öğrenim grenen ğrenci velilerinin tablet bilgisayar destekli fen ve teknoloji dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla tutum leği geliştirmiş ve uygulanmışlardır. Bu alışma sonucunda, ğrenci velilerinin etkileşimli tahta ve tablet bilgisayarın fen ve teknoloji dersinde kullanılmasına ilişkin tutumlarının olumlu düzeyde olduğu görülmüştür. Buna göre ğrenci velileri etkileşimli tahta ve tablet bilgisayar gibi teknolojiyle işlenen dersleri ğrenci kazanımları açısından olumlu bulmaktadır. Kenar'ın (2012) teknoloji ve derslerde teknoloji kullanımına yönelik veli tutum çalışmasında velilerin tutumlarının pozitif ve anlamlı seviyede olduğu belirlenmiştir.

Güllüpınar vd.'nin (2013) dört farklı ilde dört okulda 44 ğrenci velisi ile yrttikleri çalışmada, velilerinin FATİH Projesi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmış ve velilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler ve odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Çalışma sonucunda veliler FATİH Projesi uygulanmaya başladıktan sonra çocuklarının eğitim hayatında olumlu değişiklikler olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca veliler, projenin çocuklarının motivasyonlarını ve başarılarını artırdığı, derse karşı ilgilerini artırdığı, özgüvenlerinin gelişmesini ve kendilerini ayrıcalıklı hissetmelerini sağladığı, dersleri daha kolay ve daha iyi anlamalarını sağladığını ifade etmişlerdir.

Yapılan alışmalar genel olarak incelendiğinde ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımlarına olumlu baktıkları, eğitimi destekleyen ve başarıyı artıran bir etken olarak grdikleri görülmektedir. Ebeveynler hem okulda derslerin teknolojik araçlar kullanılarak işlenmesi hem de çocuklarının evde ödevlerinde, araştırmalarında teknolojiye başvurması ve eğitsel yazılımları kullanması konusunda çocuklarını desteklediklerini ifade ederek olumlu yönde görüş belirtmişlerdir. Ancak yapılan araştırmalarda ebeveynlerin teknolojik ortamlarda var olan olası riskler ve tehlikelerden

dolayı tedirgin oldukları ve bu nedenle denetleme eğiliminde olup bazı sınırlamalar getirdikleri görülmektedir. Araştırmalarda ortaya çıkan sonuçlara göre ebeveynlerin daha çok cep telefonları ve internet kullanımında tedirgin oldukları; daha çok sosyal medya ve kullanım sürelerine kısıtlama getirdikleri belirlenmiştir. Ebeveynler çocuklarının teknoloji kullanımlarını denetlediklerini ve takip ettiklerini belirtirken özellikle yanlarında kullanarak önlem aldıklarını belirtmişlerdir. Ancak ebeveynlerin çocuklarını kontrol edebilecek seviyede bilgi ve donanım sahibi olmadıkları, büyük çoğunluğunun aile koruma uygulamalarını kullanmadığı yapılan araştırmalarda ortaya çıkan sonuçlar arasında dikkat çekmektedir. Dolayısıyla ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımları ve bu kullanımları esnasında karşılaşılabilecekleri olası riskler ve tehditlere karşı alınabilecek önlemler konusunda bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

2.9.2. Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Chou ve Fen'in (2014) yaptığı çalışmada ailelere BT kullanımında ebeveyn tutum ölçeği (otoriter-hoşgörülü) ve aile ortamı ölçeği (güven-iletişim-destek) uygulanmıştır. Ölçeklerden elde edilen veriler regresyon analizi ile ilişkilendirilmiş ve aralarında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre ebeveynlerin çocuklarının bilişim teknolojileri kullanımına hoşgörülü yaklaştığı ailelerin otoriter ailelere göre aile üyeleri arasındaki iletişimin ve desteğin daha sağlıklı olduğu, güven ortamının sağlanabildiği görülmüştür. Collins (2000) ve Steinberg ve Silk (2002) ise aile ortamı üzerinde en olumlu etkiye sahip aile tipinin demokratik aile tipi olduğunu belirtmiştir. Collins'e (2000) göre; ailelerin demokratik yaklaşımı aile ortamında adalet ve anlayış duygusunu güçlendirmekte ve çocuklara da başkalarına karşı saygı gösterme bilinci kazandırmaktadır.

Weaver vd.'nin (2012) ebeveynlerin teknolojiye yönelik görüş ve kurallarını öğrencilerin gözünden ele aldığı çalışmada; ebeveynlerin daha çok kısıtlama getirdikleri araçların bilgisayar ve cep telefonları olduğu ve bu araçların ebeveynler tarafından olumsuz olarak görülen teknolojilerin başında geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum bilgisayarlar kadar yaygın ve işlevsel hale gelen, kolay kullanım ve taşınabilme özelliğine sahip olan cep telefonlarının, ebeveyn ve çocuk arasındaki iletişim ve aile içi ilişkilerde de etkili olabildiğini göstermektedir (Çetinkaya ve Sütçü, 2016).

Rode'un (2009) çocukların internette içerisinde buldukları sanal ortamın güvenliğini incelediği çalışmada, ebeveynlerin çocuklarının güvenliğini kısıtlamalar getirerek sağlamaya çalıştıkları ve çocuklarını bilgisayar ve internet kullanıcıları olarak aynı odada oturarak takip ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca riskli ve tehdit içerdiğini düşündükleri web sayfalarına ulaşmalarını engellemeye yönelik filtre yazılımları kullanarak güvenlik noktasında bazı önlemler aldıkları belirlenmiştir.

O'Keeffe ve Pearson'ın (2011) çocukların teknoloji kullanımlarını sosyal ve fiziksel aktiviteleri, aile içi ve sosyal iletişimlerini açısından inceledikleri çalışmada; çocukların fiziksel ve sosyal aktivitelere daha az zaman ayırmalarının genellikle başta sosyal medya ortamları olmak üzere sanal ortamda geçirilen zamandan kaynaklandığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra çocukların yüz yüze ilişki kurmakta sıkıntı yaşayabildikleri ve sosyal etkileşimlerinin olumsuz etkilendiğine yönelik sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre ebeveynlerin; çocuklarının diğer sosyal ve fiziksel aktivitelere zaman ayırmamaları ve yüz yüze etkileşim kurmak yerine daha çok sanal ortamları tercih ederek aile ortamından ve sosyal çevrelerinden uzaklaşma eğiliminde olmalarını çocuklarına kısıtlamalar getirme nedenleri olarak gördükleri belirlenmiştir.

Goh, Bay ve Chen (2014) tarafından yapılan çalışmada da aşırı ve problemli teknoloji kullanımlarının ve elektronik oyunlarla aşırı zaman geçirilmesinin, fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan olumsuz etkilerinin olabileceği belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin teknolojik araçları aşırı bir şekilde kullanmalarının ve elektronik oyun oynamalarının, ebeveynleri tarafından, sağlıkları ile ilgili gerekçeler gösterilerek kısıtlanabildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Flash Eurobarometer'in (FE, 2008) "Çocuklar için güvenli İnternet" kaynaklı araştırmasında 27 adet Avrupa Birliği ülkesinden rastgele seçilen 6-17 yaş aralığındaki yaklaşık 12.750 çocuk örneklem olarak belirlenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen verilere göre; ebeveynlerin çocuklarına internet kullanımına ilişkin çeşitli kurallar koydukları, filtreleme ya da izleme yazılımları kullandıkları ve bazı ebeveynlerin çocuklarının e-posta ve messenger gibi uygulamaları kullanmalarına izin vermedikleri belirlenmiştir. Ayrıca ulaşılan sonuçlar arasında ebeveynlerin %38'inin müzik ve film indirmeye izin vermedikleri bulgusu da yer almaktadır.

Aile Çevrimiçi Güvenlik Enstitüsü (Family Online Safety Institute-FOSI, 2015) tarafından yayımlanan raporda, ebeveynlerin %94'ünün çocukları ile özellikle internet

ve internet tabanlı uygulamalar konusunda konuştukları ve %53'ünün çevrimiçi bir takım içeriklere kısıtlamalar getirdikleri belirlenmiştir. Çalışmada özellikle ebeveynlerin metin mesajları noktasındaki tutum ve davranışları araştırılmış ve ebeveynlerin %71'inin gelen giden mesajları kontrol ettikleri, %45'inin ise çocuklarının gönderecekleri mesaj miktarına sınırlama getirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ebeveynlerin %88'inin çocuklarının cep telefonu ya da akıllı telefona sahip oldukları ve %73'ünün çocuklarına bu noktada zaman sınırlaması getirdikleri belirlenmiştir.

Alexiou-Ray vd.'nin (2003) yaptığı çalışmada teknoloji entegrasyonu sağlanarak öğretim uygulamalarının değiştirilmesi ile okul personeli, öğrenci ve ebeveynleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Yapılan ankette ebeveynlerin öğretim tarzı farklı olmasına rağmen teknoloji entegrasyonunun çocuklarına birçok yeni olanak sunduğunu ve öğrencilere en iyi eğitimi verme noktasında yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Ancak ebeveynler teknolojinin bilinmeyen karanlık bir yüzü daha olduğunu ifade ederek bu noktada duydukları rahatsızlıktan dolayı tedirgin olup çocuklarının teknoloji kullanımına direnç gösterdiklerini belirtmişlerdir.

McNaughton vd.'nin (2008) çalışmasında Arttırıcı ve Alternatif İletişim (AAİ) cihazları kullanan çocukların ebeveynleriyle, AAİ teknolojisini öğrenmenin getirileri ve zorlukları üzerine 9 haftalık bir süre boyunca odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Araştırmada ebeveynler AAİ teknolojisinin etkin bir şekilde kullanılmasının öğrenmeye yönelik önemli düzeyde destek sağladığı, bireysel araştırmalar için fırsatlar sunduğu, rol etkinliklerinde teknolojinin kullanımının öğretimi organize etme ve toplumsal düzende işlevsel kullanım fırsatlarını içerdiği yönde görüş belirtmişlerdir.

Jeffs, Behrmann ve Bannan-Ritland (2005) yaptıkları çalışmada ebeveynlerin çocuklarının eğitimde yardımcı teknolojileri kullanmaları ile ilgili özellikleri, etkileşimleri ve tutumları üzerine odaklanmışlardır. Araştırmada ebeveynler teknoloji kullanımı yoluyla öğrenme görevinin özelleştirilip bireyselleşmesinin sağlandığı ve bunun karşılığında katılım ve etkileşim için daha fazla fırsat sağlandığı yönünde görüş birliğinde bulunmuşlardır. Ayrıca ebeveynler evde çocuklarıyla birlikte teknoloji tabanlı öğretim uygulamalarına katılım göstererek etkileşim içerisinde bulunmuş ve sonuçları üzerinde olumlu yönde görüş bildirmişlerdir. Ancak yapılan bu uygulamalarda ebeveynlerin teknoloji kullanım ve yönetim becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı ve bu konuda bilgilendirilmesi gerekliliği üzerine vurgu yapılmıştır.

Clark, Demont-Heinrich ve Webber'in (2005) değişik gelir düzeylerine sahip 52 ebeveyn ile yürüttükleri çalışmada ebeveynlerin BİT' in (bilgi ve iletişim teknolojileri erişimi) çocuklarının başarılarını nasıl etkilediği konusundaki yaygın görüşünü ortaya koymayı amaçlamışlardır. Tüm ebeveynler BİT yeterliliğinin önemli olduğuna karar verirken, ebeveynlerin bilgisayar ve başarı ilişkisini kavramasına ilişkin sosyo-ekonomik çizgide farklılıklar ortaya çıkmıştır. Üst gelir grubundaki ebeveynler BİT' in yeterliliğini ve erişimini sağlamış ve çocuklarının başarı için BİT yeterliliğine ihtiyaç duyduğunu belirtmişlerdir. Düşük gelir grubundaki ailelerin ise BİT yeterliliğine bağımlı olarak ihtiyaç duydukları ve daha geniş kapsamlı başarı tanımlarını benimsedikleri görülmüştür. Bunun yanı sıra tüm veliler, BİT' in eğitsel medya ortamlarının yanında eğlence aracı olarak kullanımından kaynaklı olumsuz nitelikleri hakkında endişelerini de dile getirmişlerdir. Düşük gelirli aileler ve orta gelirli aileler için ise, bu durum çocukların kullanımı veya erişimi üzerindeki sınırlamalarını haklı çıkarmıştır.

Hollingworth vd. (2011) yaptıkları çalışmada çocukların evdeki öğrenmeleri ve ebeveynlerin bu noktada teknolojiye bakış açısı sosyal sınıf farklılıkları dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımlı öğrenmeleriyle etkileşime girme girişimlerinde karşılaştıkları engeller, sosyal sınıf durumuna göre farklılaşmaktadır. Teknoloji bakımından zengin evler ve mesleki yaşamlarında veya resmi eğitimle teknolojiye erişen ve olumlu ilişkilerde bulunan orta sınıf ebeveynlerin işçi sınıfına göre çocuklarının teknoloji ile öğrenmelerine daha olumlu baktıkları ve teknolojinin çocuğunu bilgi ekonomisinde uygun bir öğrenen olarak bilgiyi inşa etmesinde katkı sağladığını düşündükleri belirlenmiştir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde ailelerin bilişim teknolojileri kullanımına yönelik tutumlarının genel olarak olumlu yönde olduğu, çocuklarının bilgisayar, internet ve eğitsel yazılımları kullanmalarını destekledikleri ve bu uygulamaların akademik başarıyı artıracığı görüşünde oldukları görülmektedir. Bu bulgu, teknoloji kullanımı ve etkilerini araştıran literatürde yer alan diğer çalışmalar tarafından da desteklenmektedir (Becker ve Maunsaiyat, 2002; Tanguma, Martin ve Crawford, 2002; Vicario, Henniger, Austin ve Chamblies, 2002; İşman ve Dabaj, 2004). Ancak aileler aşırı kullanımın önüne geçmek ve olası tehlikelerden koruyabilmek adına çocuklarının bilişim teknolojileri kullanımını denetlediklerini, bazı sınırlamalar getirerek kontrol altında

tutmak istediklerini de belirtmişlerdir. Getirilen sınırlamaların da daha çok internet kullanımı ve sosyal ağlar üzerinde olduğu ve daha çok saat sınırlaması ve bazı sitelere erişimin engellenmesi olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Sınırlama getirmelerinin nedenleri olarak da çocuklarının psiko-sosyal ve fiziksel gelişimlerini ve aile içi ilişkileri olumsuz yönde etkileyebileceği, bağımlılık, siber zorbalık gibi durumlarla sonuçlanabileceğini belirterek ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar yurtiçinde yapılan araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermekle beraber öğrencilerin ve ebeveynlerin teknoloji kullanım oranlarının yurtdışında daha yüksek olduğu da ortaya çıkan sonuçlar arasında yer almaktadır. Yine yapılan araştırma sonuçlarına göre ülkemizdeki ebeveynlerin Avrupa'da ve Amerika'da yaşayan ebeveynlere göre karşılaşılabilecekleri tehlikelere karşı çocuklarını koruyabilecek ve yardım sağlayabilecek donanıma sahip olmadıkları ve aile koruma ve filtre yazılım kullanım oranlarının çok daha düşük olduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca yurtdışında yapılan çalışmalarda ebeveynlerin olası riskler ve tehlikeler konusunda daha fazla bilgiye sahip olduğu ve bu konuda özellikle aile içi iletişim ve etkileşimin olumsuz etkilenebileceği noktasında daha çok tedirgin oldukları dolayısıyla çocuklarını daha çok kontrol ederek sınırlamalar getirdikleri görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, araştırma evreni ve örnekleme, veri toplama süreci içerisinde veri toplama aracının geliştirilmesi, uygulanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada demografik soruların, ebeveyn teknoloji kullanım ve izin verme durumlarına yönelik maddelerin ve “Ebeveyn Teknoloji Tutum Ölçeği” maddelerinin yer aldığı anket ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” uygulanarak hem nicel hem de nitel veriler kullanıldığından araştırma karma yöntem çalışması olarak yürütülmüştür. Ayrıca karma araştırma desenlerinden biri olan açıklayıcı sıralı karma yöntem yaklaşımı benimsenmiştir.

Karma yöntem araştırması sistematik ve biçimsel olarak son zamanlarda gelişen ve kullanımı yaygınlaşan bir yöntemdir (Tashakkori ve Teddlie, 2003). Greene, Krayder ve Mayer (2005) sosyal bilimlerde karma yöntem yaklaşımını, amaçlı olarak iki ya da daha fazla analiz ve/veya veri toplama yönteminin aynı araştırmada kullanılması olarak tanımlamaktadır (Beycioğlu ve Aslan, 2012). Clark ve Creswell’e (2008) göre karma yöntem araştırmalarında nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin ayrı kullanılmasındansa bu yöntemlerin birlikte veya harmanlanarak kullanılması, araştırma problemi ve sorularının daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu nedenle karma yönteminin hem nicel hem de nitel yöntemi güçlendirmek için kullanılabilir olması ve nicel ve nitel yöntemlerin doğasında var olan sınırlıkları dengelemesi araştırmacıları oldukça cezbetmektedir (Johnson Onwuegbuzie ve Turner, 2007). Karma yöntem araştırmaları aynı çalışmada nesnel nicel veriler ile birlikte zengin, detaylı ve öznel verilerin de kullanılmasıyla araştırma çerçevesini genişletmekte, araştırma bulgularını zenginleştirmektedir (Beycioğlu ve Aslan, 2012). Yapılan bu araştırmada da araştırmacı tarafından geliştirilip ebeveynlere uygulanan tutum ölçeğiyle elde edilen nicel veriler,

öğrenciler ve ebeveynler ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşme sonucu elde edilen nitel veriler ile desteklenmiş ve zenginleştirilmiştir.

Açımlayıcı sıralı karma yöntem yaklaşımı nicel bulguları daha detaylı bir şekilde açıklamak için nitel verilerin kullanıldığı; araştırmacının birinci aşamada nicel veri toplayarak analiz ettiği ve daha sonra ikinci aşamayı planlayarak nitel veri toplayıp analiz ettiği bir yaklaşımdır (Creswell, 2013). Bu yaklaşımda nitel veri nicel verileri desteklemek için elde edilir ve verilerin analizi birbiriyle ilişkilendirilip genellikle verileri yorumlama ve tartışma bölümlerinde bir araya getirilir (Baki ve Gökçek, 2012). Yapılan araştırmada öncelikle araştırmacı tarafından geliştirilip ebeveynlere uygulanan tutum ölçeğinden elde edilen nicel veriler analiz edilmiş ve daha sonra öğrenci ve ebeveynlerle yarı yapılandırılmış görüşme süreci planlanmıştır. Görüşme sonucu elde edilen veriler nicel verileri öznel ve ayrıntılı bilgi veren nitel bulgularla desteklemek adına kullanılmıştır. Bu nedenle araştırma açımlayıcı sıralı karma yöntem (Yıldırım ve Şimşek, 2006) yaklaşımı olarak planlanıp yürütülmüştür.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılı ortaokul öğrencilerinin ebeveynleri oluşturmaktadır. Çalışma evreninin büyüklüğü araştırmacının bu evrende yer alan tüm ebeveynlere ulaşmasına imkân vermemektedir. Bu nedenle evreni temsil edecek örnekleme yoluna gidilmiştir. Evreni temsil eden ve evren hakkında güvenilir ve genellenebilir çıkarımlarda bulunulmasını sağlayan belli bir grubun seçilmesi sürecine örneklem seçimi denir (Büyüköztürk, 2002). Örneklemede temel amaç, örneklemin evreni temsil etmesi ve evren için genelleme yapma imkânı sağlamasıdır (Karasar, 2005).

Örneklem seçiminde çok aşamalı örnekleme yaklaşımından yararlanılmıştır. Çok aşamalı örneklem yönteminde üç kez örneklem belirlenmektedir (Bayraktar, 2015). Ölçek geliştirme sürecinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ile ölçeğe son şeklinin verilmesi adına yapılan pilot uygulamada seçkisiz (tesadüfi) olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yönteminde araştırmacı zaman, para ve işgücü açısından örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesidir (Büyüköztürk, 2012). Yapılan çalışmalarda bu örnekleme yönteminin araştırmaya hız ve pratiklik kazandırdığı belirlenmiştir (Yıldırım

ve Şimşek, 2006). Bu nedenle araştırmacıya yakın olan ve kolay uygulama yapma imkânı sunan dört devlet okulunda pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Belirlenen dört devlet okulunda öğrenim gören 294 öğrenci ebeveynine geliştirilen ölçek uygulanmış ve elde edilen veriler üzerinden geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yürütülmüştür.

Ölçek geliştirme süreci tamamlandıktan sonra ölçeğin uygulanacağı örneklem seçkisiz (tesadüfi) olmayan örneklem yöntemlerinden amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Bu yöntemde araştırmacılar araştırma örneklemini oluşturacak kişilerin özelliklerini belirler ve bu özelliklere uyan kişilere ulaşır (Christensen, Johnson ve Turner, 2011). Çalışmada Elazığ il merkezinde yer alan, eğitim bölgesi olarak teknoloji farkındalığı ve kullanım durumunun daha yüksek olduğu varsayılan 7 devlet okulu ve 4 özel okulda öğrenim gören 354 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin ebeveynleri örneklem olarak belirlenmiştir (Tablo 1 ve Tablo 2). Ayrıca ebeveynler ve öğrencilerle yapılacak yarı yapılandırılmış görüşmeler için uygun örneklem yöntemi ile belirlenen devlet okulunda 6. sınıf ve 7. sınıfta öğrenim gören 13 öğrenci ve ebeveyni gönüllülük esas alınarak seçilmiş, görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Ölçeğin Uygulandığı Ebeveynlerin Özellikleri

		<i>f</i>	%
Yakınlık Derecesi	Anne	168	47,5
	Baba	173	48,9
	Diğer	13	3,7
Meslek	İşçi	33	9,3
	Devlet Memuru	140	39,5
	Serbest Meslek	104	29,4
	Emekli	9	2,5
	İşsiz	54	15,3
	Diğer	14	4,0
Eğitim durumu	İlkokul	56	15,8
	Ortaokul	68	19,2
	Lise	67	18,9
	Lisans	119	33,6
	Lisans Üstü	44	12,4
Yaş	35 ve altı	62	17,5
	36-40	98	27,7

	41-45	125	35,3
	46 ve üstü	69	19,5
Aylık Gelir	2000 TL ve altı	115	32,5
	2001-4000 TL	111	31,4
	4000 TL ve üstü	127	35,9

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunu lisans mezunu ve devlet memuru olan ve yaş aralığı 41-45 arasında sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan ebeveynler oluşturmaktadır.

Tablo 2. Öğrenci Özellikleri

		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kız	164	46
	Erkek	190	54
Okul Türü	Devlet	237	67
	Özel	117	33
Sınıf Düzeyi	6. Sınıf	220	62
	7.Sınıf	134	38

Çalışmanın örneklemini 6. ve 7. sınıf öğrenci ve ebeveynleri oluşturmaktadır. Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin ilkokul ortamından ortaokul ortamına geçiş süreci dikkate alındığında okula uyum problemleri yaşayabileceği, BTY dersini ilk defa görecekleri için bilişim teknolojilerini kullanma becerilerinin yeterli düzeyde olmaması gibi sınırlılıkların oluşabileceği göz önünde bulundurularak 5. sınıf öğrenci ebeveynleri araştırma dışında bırakılmıştır. Ayrıca 8. sınıf öğrencilerinin içerisinde bulunduğu bilişsel dönemin özellikleri dikkate alındığında ebeveynleriyle olan ilişkilerinde daha çok çatışma yaşayabileceği ve TEOG sınavına hazırlık sürecinde ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik tutumlarının daha olumsuz olabileceği ve bu dönem içerisinde daha çok sınırlamalar getirebileceği göz önünde bulundurularak araştırma sonuçlarının güvenilirliğinin olumsuz etkilenmemesi adına 8. sınıf öğrenci ebeveynleri örneklem grubuna dâhil edilmemiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın nicel boyutunda ebeveynlere araştırmacı tarafından geliştirilen anket uygulanmış, nitel boyutunda ise öğrenci ve ebeveynlerle yapılan yarı

yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilerek veri toplama süreci yürütülmüştür. Anket ve ölçekler diğer veri toplama araçlarına göre geniş alanda büyük gruplara daha kolay ve hızlı ulaşma fırsatı sunmaktadır. Ayrıca sistematik gözlemlerle ulaşılamayacak veriler anketlerle soru cevap süreci ile toplanabilmekte ve soru sayısının artırılabilmesiyle ölçeğin duyarlılığı sağlanarak hassas ölçümler yapılabilmektedir (Baş, 2001). Bunun yanı sıra katılımcıyı güdülemede yaşanan problemler, toplanan bilgilerin daha yüzeysel kalması ve sorulan maddelerin esnek olmaması da sınırlılıkları arasındadır (Büyüköztürk vd., 2011). Bu nedenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler ile daha derinlemesine ve ayrıntılı bilgi edinme, yanlış anlaşılabilir noktaları anında düzeltebilme ve soruların esnek olması gibi sunduğu imkânlarla ölçek uygulamasında var olan sınırlılıklar büyük ölçüde giderilmiştir.

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen, demografik maddelerin, öğrenci ve ebeveynlerin teknoloji kullanımına ilişkin maddelerin ve “Ebeveyn Teknoloji Tutum Ölçeği” maddelerinin yer aldığı anket ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır.

3.3.1.1. Ebeveyn Teknoloji Tutum Ölçeği

Araştırmada yapılan alan yazın incelemesi sonucu araştırmanın amacına ve evrenine uygun olarak kullanılacak geniş kapsamlı ve ayrıntılı bilgi edinilmesini sağlayacak bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Bu nedenle öncelikle araştırmada kullanılacak bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ölçek geliştirme süreci planlanmıştır. Ölçme aracının geliştirilmesinde genel olarak aşağıdaki adımlar izlenmiştir (Akkoyunlu, Orhan ve Umay, 2005; Karasar, 2005; Köse ve Çıkrıkçı, 2007; Bayraktar, 2015):

a. Madde Havuzu Oluşturma

Ölçme aracının geliştirilmesi için öncelikle alan yazın taraması yapılmıştır. Yapılan alan yazın incelemesinde ulaşılan çalışmalardan Odabaşı (2005); Demirel, Yörük ve Özkan (2012); Kenar (2012); Balcı Kenar ve Uşak (2013); Tercan, Sakarya ve

Çoklar'ın (2012) çalışmalarında geliştirdikleri ölçeklerden yararlanılarak ve araştırmanın amacına uygun özgün maddeler oluşturularak madde havuzu düzenlenmiştir. Ayrıca ortaokul öğrencileri ve ebeveynleri ile görüşmeler yapılarak madde havuzu oluşturma sürecine katkı sağlanmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerden ebeveynlerinin bilişim teknolojilerini kullanmalarına yönelik tutum, davranış ve sınırlamalarını açıklayan kısa bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Yapılan bu işlemlerin ardından 44 maddenin yer aldığı madde havuzu oluşturulmuştur.

b. Uzman Görüşüne Başvurma

Bu aşamada uzman görüşüne başvurularak hazırlanan veri toplama aracının kapsam geçerliliği sağlanmıştır (Christensen, 2004). Oluşturulan ölçek maddelerinin araştırma kapsamını örnekleyebilme, anlaşılabilirlik ve yeterlik düzeyleri hakkında iki ölçme ve değerlendirme uzmanı ve üç bilgisayar ve öğretim teknolojileri alanı eğitim uzmanının görüşleri alınmıştır. Bu aşama sonucunda bazı maddelerde düzeltmeler yapılırken gereksiz görülen ve amaca hizmet etmeyen maddeler çıkartılmıştır. Yapılan bu işlemlerin ardından 30 maddenin yer aldığı ölçek taslağına son şekli verilmiştir.

c. Ön Deneme Aşaması

Ölçme aracına son şekli verildikten ön uygulaması, MEB'e bağlı iki farklı devlet okulunda öğrenim gören 300 öğrenci ebeveynine yapılmıştır. Ancak eksik bilgilerin yer aldığı altı adet ölçek formu çıkarılmış 294 kişiye ait veriler analiz sürecine dâhil edilmiştir. Analiz sürecinde elde edilen verilere göre uzman görüşü alınarak maddeler üzerinde gerekli düzeltmeler yapılmış, düzeltme imkânı olmayan maddeler çıkarılarak 18 maddeden oluşan ölçeğe son şekli verilmiştir. Beşli likert tipinde geliştirilen ölçekten alınabilecek en düşük puan 18, en yüksek puan ise 90 olarak belirlenmiştir.

d. Faktör Analizi Aşaması

Geliştirilen ölçme aracının ön uygulaması yapıldıktan sonra elde edilen veriler üzerinden yapı geçerliliğini sağlamak adına faktör analizi çalışmaları yürütülmüştür. Çünkü faktör analizi ölçek sonuçlarının yapı geçerliliğinin değerlendirilmesine önemli oranda katkı sağlar (Nunnally, 1978; Stapleton, 1997; Büyüköztürk,2002). Faktör

analizi, “birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni bir araya getirerek az sayıda kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) bulmayı, keşfetmeyi amaçlayan çok değişkenli bir istatistik” olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, 2002). Faktör analizinde aralarında yüksek korelasyon olan değişkenlerin bir araya getirilmesi ile faktör adı verilen değişkenlerin oluşturulması söz konusudur. Bu analizdeki en önemli amaç değişken sayısını azaltarak değişkenler arası ilişkilerdeki yapıyı belirlemektir (Kalaycı, 2010). Bu amaçla SPSS 21.0 programına veriler aktarılarak analiz çalışmaları bu program üzerinde yürütülmüştür.

Ölçekte beşli likert tipinde düzenlenen 30 maddenin yer aldığı bölümde maddeler “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğinden başlayarak sırayla 1, 2, 3, 4, 5 olarak puanlanırken, negatif maddeler ise “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1 olarak puanlanmıştır. Faktör analizi çalışmalarında öncelikle verilerin faktör analizi yapılması için uygun olup olmadığı kontrol edilmiştir. Bu noktada aranan niteliklerden biri faktör analizi yapmak için yeterli sayılabilecek örneklem büyüklüğüdür. Örneklem büyüklüğü için Nunally (1978) madde sayısının 10 katını önerirken, Kass ve Tinsley (1979), örneklem sayısı 300’ ün altındaysa madde sayısının 5 ila 10 katı olması gerektiğini belirtmektedir. Kline (1994) ise güvenilir faktörler çıkartmak için 200 kişilik bir örneklemin genellikle yeterli olacağını, faktör yapısının açık ve az sayıda olduğu durumlarda bu sayının 100’e kadar indirilebileceğini belirtmiştir. Ölçekte 30 madde olduğu ve 294 kişiye uygulandığı göz önünde bulundurulduğunda örneklem büyüklüğünün yeterli düzeyde olduğu söylenebilir. Ayrıca faktör analizinde örneklem büyüklüğünün uygunluğu ile ilgili yapılan analizlerden biri de Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testidir. Verilerin faktör analizine uygun olabilmesi için KMO katsayısının 0,60’dan yüksek olması gerekmektedir. Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığını belirleyen bir diğer analiz ise Bartlett Sphericity testidir. Bartlett testi anlamlı çıkarsa, elde edilen verilerin faktör analizine uygun olduğu sonucuna ulaşılabilir (Norusis, 1990; Büyüköztürk, 2002; Kalaycı,2010). Yapılan analizde ölçeğin KMO katsayı hesaplanarak 0,86 bulunmuş, Bartlett testi sonucunun 0,00 olarak hesaplanması ile $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüş ve ulaşılan bu değerler sonucunda verilerin açımlayıcı faktör analizi için uygun olduğuna karar verilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. KMO ve Bartlett's Testi Sonuçlarına Ait Bulgular

Kaiser-Meyer-Olkin Testi	,857	
	Ki kare	3055,099
Bartlett's Testi	df	435
	Sig.	,000

Verilerin faktör analizine uygun olduğu sonucuna ulaşıldıktan sonra “Principal Component Analysis” seçeneğinden varimax döndürme tekniği kullanılarak faktör analizi yapılmış ve öz değeri (eigenvalue) 1,00 ve üzerinde olan değerler faktör olarak belirlenmiştir. Bir korelasyon matrisinde, değişkenler arasındaki ilişki belli bir büyüklükte olmalıdır. İyi bir faktör analizi için, bu değer 0,60 ve üzerinde olması gerekir (Tabachnick ve Fideli, 2001). Kalaycı (2010), faktör analizinde 0,50'nin altında madde korelasyonuna sahip olan değişkenler çıkarılarak faktör analizinin yeniden yapılabileceğini belirtmektedir. Pallant (2001) ise 0,40'ın üzerindeki madde korelasyonunun güçlü olduğunu ve analizden çıkarılmaması gerektiğini belirtmektedir. Ancak Büyüköztürk (2010) az sayıdaki madde için yük değerinin 0,30'a kadar düşürülebileceğini belirtmektedir. Bu nedenle maddelerin düzenlenmesinde faktör yük değerleri 0,30 ve üzeri olan değerler tabloda gösterilmiş ölçekte kullanılacak maddelerin yük değerlerinin 0,50 ve üzeri olmasına özen gösterilmiştir.

Çok faktörlü bir yapıda, birden fazla faktörde yüksek yük değeri veren maddeler, binişik madde olarak tanımlanır ve bu maddelerin ölçekten çıkarılması düşünülebilir (Büyüköztürk vd., 2011). Ayrıca binişik olduğu belirlenen maddenin yüksek değere sahip korelasyonun kabul edilebilmesi için iki ya da daha fazla faktörde sahip olduğu yük değerleri arasındaki farkın 0,10'dan büyük olması gerekmektedir (Çokluk vd., 2012). Bu bilgiler göz önüne alınarak yapılan faktör analizi sonucunda beş faktör altında oluşan madde yük değerleri incelenmiştir. Birden fazla faktörde yeterli düzeyde yük değerinin olduğu görülen ve bu yük değerleri arasındaki farkın 0,10'dan küçük olduğu maddeler faktör yapısını bozduğu için ölçekten çıkarılarak tekrar faktör analizi yapılmıştır. Bununla beraber ölçeğin güvenilirliğini belirleyen Cronbach Alpha katsayıları da incelenmiş, ölçeğin güvenilirliğini düşüren maddeler tespit edilerek ölçekten çıkarılmıştır. Birbirine paralel yürütülen bu analiz işlemlerinin ardından güvenilirlik ve geçerlik bakımından en ideal analiz sonuçlarına ulaşmak adına toplam 12

madde ölçekten çıkarılmış, 18 maddeden oluşan ölçeğe son şekli verilmiştir. Analiz sonucu elde edilen madde yük değerlerinin yer aldığı veriler Tablo 4’te gösterilmiştir.

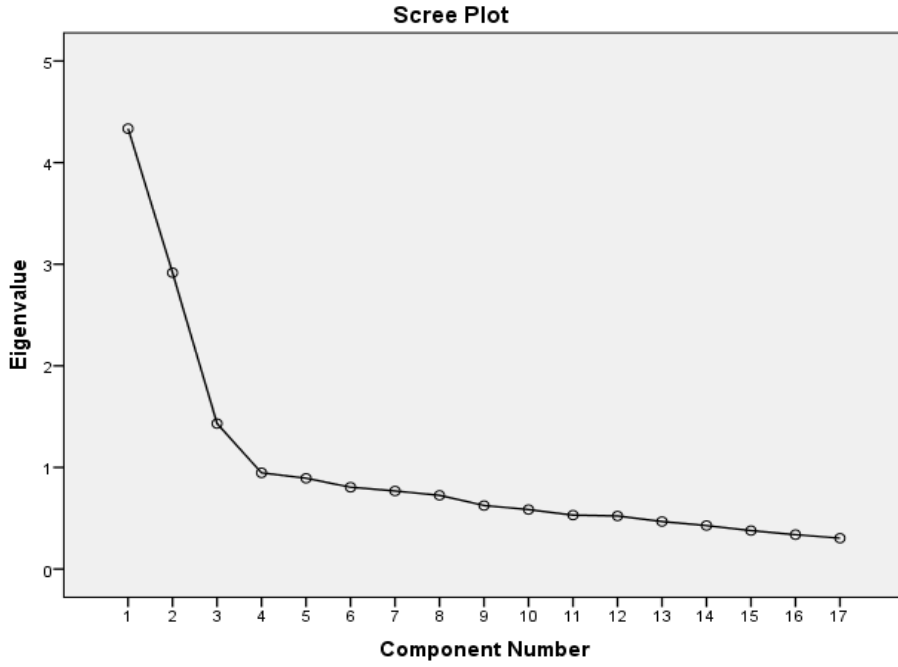
Tablo 4. Döndürülmüş Bileşenler Matrisi

Maddeler	Faktörler		
	1	2	3
M1	,680		
M2	,536		
M3			,664
M4			,660
M5	,670		
M6	,716		
M7	,633		
M8	,775		
M9	,767		
M10			,668
M11			,676
M12		,682	
M13			,636
M14		,715	
M15		,788	
M16		,807	
M17		,599	
M18		,526	

Tablo 4 incelendiğinde maddelerin üç faktör altında 0,53 ve 0,80 arasında yük değerleri oluşturarak ayrıştırıldığı görülmektedir. Bu verilere göre maddelerin oldukça yüksek yük değerlerine sahip olduğu ve faktörler altında toplanan maddelerin birbirleriyle yüksek düzeyde uyum sağlayarak tutarlı olduğu ve anlamlı bir bütün oluşturduğu görülmüştür.

“Öz değer, her bir faktörün faktör yüklerinin kareleri toplamı, her bir faktör tarafından açıklanan varyansın oranının hesaplanmasında ve önemli faktör sayısına karar vermede kullanılan bir katsayıdır” (Büyüköztürk, 2002). Bu katsayı değerinin 1,00 ve üzerinde olması beklenmektedir. Özdeğer arttıkça, faktörün açıkladığı varyans değeri de artmaktadır (Tabachnick ve Fideli, 2001). Çalışmada yapılan faktör analizi sonucu Yamaç-Birikinti Grafiği Şekil 1’de, faktörlerin öz değerleri ve açıklanan toplam varyans değerleri ise Tablo 5’te gösterilmiştir.

Şekil 1. Yamaç-Birikinti Grafiği

Tablo 5. Açıklanan Toplam Varyans Değerleri

	İlk Özdeğerler			Yüklerin Kareleri Toplamı			Yüklerin Kareleri Toplamının		
	Toplam	% Varyans	Birikimli %	Çıkarımı			Döndürülmüş Hali		
				Toplam	% Varyans	Birikimli %	Toplam	% Varyans	Birikimli %
1	4,335	25,498	25,498	4,335	25,498	25,498	3,480	20,472	20,472
2	2,916	17,155	42,653	2,916	17,155	42,653	2,828	16,634	37,106
3	1,432	8,422	51,075	1,432	8,422	51,075	2,375	13,969	51,075
4	,947	5,570	56,645						
5	,893	5,256	61,901						
6	,805	4,735	66,636						
7	,768	4,517	71,153						
8	,725	4,267	75,420						
9	,625	3,677	79,096						
10	,586	3,445	82,541						
11	,530	3,120	85,661						
12	,522	3,072	88,733						
13	,468	2,751	91,485						
14	,428	2,515	94,000						
15	,378	2,226	96,226						
16	,338	1,989	98,215						
17	,303	1,785	100,000						

Tablo 5 incelendiğinde toplam başlangıç öz değeri 1,00 ve üzerinde olan üç faktör olduğu görülmektedir. Şekil 1’deki yamaç-birikinti grafiğinde de görüldüğü gibi üçüncü noktadan sonra eğim bir plato yapmaktadır ve bu noktadan sonraki bileşenlerin varyansa yaptıkları katkı hem küçük hem de yaklaşık olarak aynıdır. Her faktör altında toplanan maddeler de incelenerek faktör sayısının üç olmasına karar verilmiştir. Bu faktörlerin toplam varyansı açıklama yüzdelерinin sırasıyla %20,48, %16,63 ve %13,97 olduğu ve üç faktörün toplam varyansı açıklama değeri ise %51,08 olduğu görülmektedir. Çok faktörlü desenlerde, açıklanan varyansın %40 ile %60 arasında olması yeterli olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda, tanımlanan bir faktörün, toplam varyansa sağladığı katkının yeterli olduğu görülür (Büyüköztürk vd., 2011). Bu nedenle analiz sonucu elde edilen %51,08 varyans değeri üç faktörlü bir ölçek için iyi seviyede kabul edilebilir bir değerdir.

Yapılan analizler sonucunda elde edilen üç faktör altında yer alan 18 maddelik ölçeğin maddeleri, faktör analizi sonucu elde edilen sıraya göre tekrardan numaralandırılarak düzenlenmiştir. Ölçülen özellikler dikkate alındığında faktörler sırasıyla “Teknolojinin Eğitimde Kullanımı”, “Denetim ve Sınırlamalar” ve “Teknolojinin Olumsuz Etkileri” şeklinde adlandırılmıştır.

Tablo 6. Maddelerin Yer Aldığı Faktörler ve Toplam Korelasyon Değerleri

	Maddeler	Madde Toplam Korelasyonu
Eğitimde Kullanımı	1. Çocuğumun derslerinde yapacağı çalışmalarda teknolojiye başvurması hoşuma gider.	0,53
	2.Bilgisayar gibi teknolojik aletler öğrencilerin derse dikkatini çekmede etkili bir araçtır.	0,34
	3.Teknoloji kullanımı öğrencilere ders saatleri dışında uygulama ve tekrar imkânı sağlar.	0,46
	4.Çocuğumun eğitsel yazılımları kullanmasını desteklerim.	0,45
	5.Çocuğumun derslerdeki başarısı teknoloji destekli eğitim ile artar.	0,45
	6.Çocuğumun teknolojiyi eğitim amaçlı kullanması bana zevk verir.	0,54
	7.Teknoloji destekli etkinlikler çocuğumun araştırma inceleme, bilgiye ulaşma ve paylaşma becerilerini geliştirir.	0,44

Denetim ve Sınırlamalar	8.Çocukların içerisinde bulunduğu internet ortamında filtreler kullanılmalı.	0,64
	9.Çocukların teknolojiyi etkin ve faydalı bir şekilde kullanmasında temel sorumluluk aileye aittir.	0,64
	10.Çocuğumun teknoloji kullanımını denetlerim.	0,45
	11.Teknoloji kullanımında mutlaka bir saat sınırlaması belirlenmesi gerektiğini düşünürüm.	0,49
	12.Çocuğumun teknoloji kullanımında sorumluluk sahibi olduğunu düşünürüm.	0,52
	13.Çocuğumun sosyal medya platformlarında fotoğraflarını ve kişisel bilgilerini paylaşmasına izin vermem.	0,44
Olumsuz Etkileri	14.Teknoloji kullanımı çocuğumun sağlığını olumsuz etkiler.	0,52
	15.Eğitimde teknolojinin kullanımı öğrencilerin sosyo-psikolojik gelişimlerini engeller.	0,67
	16.İnternet sadece ödevler için kullanılmalı.	0,68
	17.Teknoloji kullanımı aile-çocuk ilişkilerini olumsuz yönde etkiler.	0,38
	18.Bilgisayar gibi teknolojik araçlar öğrencilerin derse karşı dikkatini azaltır.	0,33

e. Güvenirlik Belirleme Aşaması

Ölçeğin taşınması gereken özelliklerden birisi olan güvenilirlik, bir ölçme aracıyla aynı koşullarda tekrarlanan ölçümlerde elde edilen ölçüm değerlerinin kararlılığının bir göstergesidir (Carey, 1988). Ayrıca ölçme aracının güvenilirliğini arttırmak ölçmeye karışan hata miktarına en aza indirmek anlamına gelmektedir (Ercan ve Kan, 2004). Ölçme aracının güvenilirlik katsayısını farklı durumlara yönelik olarak, hesaplamak için bazı yöntemler geliştirilmiştir. Bu yöntemler içerisinde likert tipi ve dereceli puanlamanın yapıldığı ölçeklerde kullanımının uygun görüldüğü iç tutarlılık anlamında güvenilirliği belirleyen yöntem “Cronbach Alpha” katsayısının hesaplanmasıdır (Öncü, 1994). Bir ölçme aracının yüksek düzeyde güvenilir olabilmesi için alpha katsayısı en az 0,70 olmalıdır (Pedersen ve Lui 2003). Bu bilgiler doğrultusunda araştırmada güvenilirlik belirleme çalışmasında ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,77 olarak hesaplandığından geliştirilen ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir. Her bir faktör için ayrı ayrı hesaplanan Cronbach Alpha katsayıları birinci faktör için 0,83, ikinci faktör için 0,80 ve üçüncü faktör için 0,70 olarak hesaplanmıştır. Bu verilere göre her bir

faktörün de ayrı ayrı güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Ulaşılan bu veriler Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7. Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayıları

	Cronbach Alpha	Madde Sayısı
Ölçek	0,77	18
Faktör 1	0,83	7
Faktör 2	0,80	6
Faktör 3	0,70	5

3.3.1.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırmacı, görüşme yöntemini kullanarak görüşme yaptıkları kişinin iç dünyasına girmeye ve olayları onun bakış açısından anlamaya çalışır (Patton, 1987). Diğer araştırma yöntemleriyle ayrıntılı olarak ulaşılamayan kişiye özel ve saklı düşünceler görüşme yöntemi kullanılarak ortaya çıkarılabilmektedir (Kvale, 1996). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı önceden hazırladığı soruların yer aldığı görüşme formunu uygularken görüşmenin akışına bağlı olarak farklı yan sorular ya da alt sorularla görüşmenin akışını değiştirebilir ve kişinin verdiği cevapları açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir. Eğer kişi görüşme esnasında önceden belirlenmiş formda yer alan soruların cevaplarını başka soruların içerisinde vermiş ise araştırmacı bu soruları atlayarak sormayabilir (Türnüklü, 2000). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu bu standartlık ve esneklik özellikleri nedeniyle eğitimbilim araştırmalarına daha uygun bir teknik olarak görülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu nedenle araştırmada ölçekten elde edilen nicel verilerin yanında bu verilerin derinlemesine ve ayrıntılı inceleyemediği noktaların görüşme tekniği ile elde edilecek nitel verilerle analiz edilmesi ve sağladığı düzen ve esneklik imkânları göz önünde bulundurularak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin uygulanmasına karar verilmiştir.

Belirlenen 13 öğrenci ve ebeveynleri ile yapılacak görüşmeler için alan yazında yer alan benzer çalışmalardan yararlanarak ve uzman görüşüne başvurarak yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşmeler nicel veriler analiz edildikten sonra yapılmış, ortaya çıkan sonuçlarda yetersiz ve eksik görülen noktaların yapılan görüşmeler sonucu elde edilen verilerle güçlendirilmesi amaçlanmıştır. Formda

özellikle nicel verilerde derinlemesine sorgulanamayan noktaların “Neden?”, “Nasıl” sorularıyla incelenmesi amaçlanmış, nicel verilerin tutarlılığını belirleyecek sorulara yer verilmiştir. Ayrıca benzer sorular hem öğrencilere hem de ebeveynlere yöneltilerek verilen cevapların tutarlılığının da incelenmesi amaçlanmıştır.

Öğrencilerle yapılacak yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular aşağıda verilmiştir.

1. Gün içerisinde hangi teknolojik araçları kullanırsınız?
2. Günlük ortalama teknoloji (cep telefonu, akıllı telefon, tablet bilgisayar, bilgisayar, internet) kullanım süreniz ne kadardır?
3. Teknolojik ortamlarda hangi aktiviteleri (sosyal ağlar, oyunlar vs.) gerçekleştiriyorsunuz?
4. Ailenizin teknoloji kullanımınıza bakış açısı nasıldır?
5. Aileniz teknoloji kullanımınızda dikkat etmeniz gereken hususlar ve güvenli internet kullanımı hakkında bilgi veriyor mu? Bunlar nelerdir?
6. Aileniz teknoloji kullanımınızı sınırlandırır mı, kurallar koyar mı? Nasıl?
7. Anne ve babanızın teknoloji kullanımınıza karşı gösterdikleri tutum ve davranışlar farklılık gösteriyor mu? Nasıl?
8. Ebeveynlerinizin size yönelik tutumlarını “Demokratik”, “Otoriter”, “Aşırı Koruyucu” ve “İzin Verici” ebeveyn tutumları arasından birini seçerek ifade etmek isterseniz hangisini tercih edersiniz? Neden?

Ebeveynlerle yapılacak yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular aşağıda verilmiştir.

1. Çocuğunuzun teknoloji kullanımı sizde hangi duyguları (endişe, güven, korku vs.) uyandırmaktadır? Neden?
2. Güvenli internet kullanımı hakkında çocuğünüzü bilgilendiriyor musunuz? Ve olası riskleri önlemek adına ne gibi tedbirler alıyorsunuz?
3. Çocuğunuzun teknoloji kullanımını sınırlandırır mısınız, kurallar koyar mısınız? Nasıl?
4. Çocuğunuzun teknoloji kullanımını denetler misiniz/kontrol eder misiniz? Nasıl?

5. Çocuğunuz teknoloji kullanımına yönelik tutum ve davranışlarınız eşinizle farklılık gösteriyor mu? Nasıl?
6. Genel olarak çocuklarınıza yönelik sergilediğiniz tutumları “Demokratik”, “Otoriter”, “Aşırı Koruyucu” ve “İzin Verici” ebeveyn tutumları arasından birini seçerek ifade etmek isterseniz hangisini tercih edersiniz? Neden?

3.3.2. Öğrenci Başarı Durumlarının Belirlenmesi

Araştırmanın amaçlarından biri de ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımlarına yönelik tutumlarını belirledikten sonra bu tutum puanları ile çocuklarının MEB tarafından belirlenen altı temel ders (Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) ve Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (BTY) dersi başarı puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Bu amaçla uygulamaya katılan ebeveynlerin çocuklarına ait belirlenen derslere yönelik başarı puanları, anketlerin uygulandığı 2015-2016 eğitim-öğretim yılı ikinci dönem karne bilgileri okul yönetiminin e-okul sisteminden yararlanılarak alınmış ve SPSS 21.0 programına aktarılmıştır.

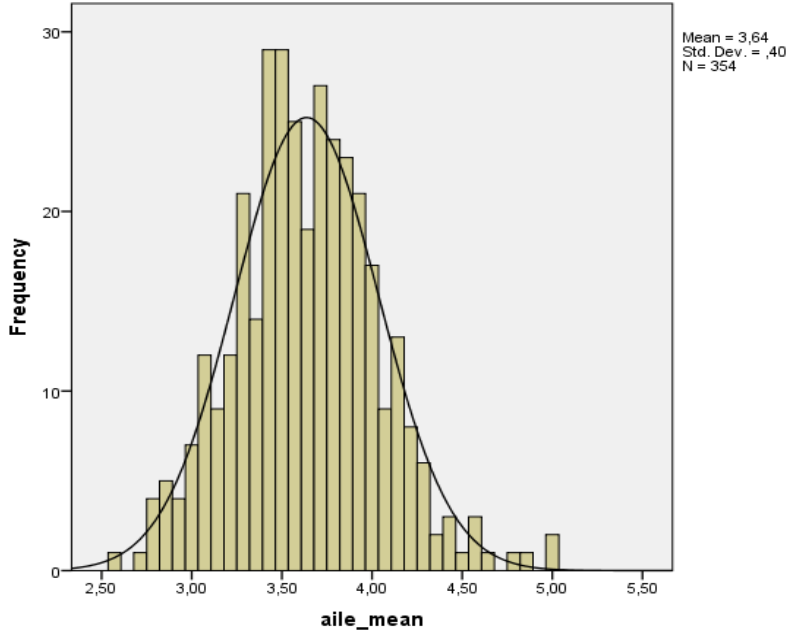
3.4. Verilerin Analizi

Ölçek geliştirme süreci tamamlandıktan sonra oluşturulan ölçme aracı belirlenen yedi devlet okulu ve dört özel okulu 6. ve 7. sınıflarında öğrenim gören 1200 öğrenci ebeveynine uygulanmıştır. Ancak ulaşılan 1200 ebeveynenden geri dönen ölçek formu sayısı 563 olmuştur. Analiz sürecine geçilmeden önce bu ölçek formları ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve eksik ya da hatalı verilerin yer aldığı ölçek formları çıkarılmıştır. Yapılan bu işlemin ardından kalan 440 ölçek formu SPSS 21.0 programına aktararak veri girişleri yapılmıştır. Analiz işlemlerinde öncelikle veri temizleme yoluna gidilerek rastgele doldurulan hatalı veriler, z puanı -2,56 ve +2,56 arasında olmayan ve skewnes çarpıklık katsayıları -1,5 ve +1,5 arasında olmayan aşırı çarpık veriler çıkarılmış, ölçeğin ve faktörlerin histogram grafikleri incelenmiştir. Yapılan bu işlemlerin ardından kalan 354 kişiye ait veriler üzerinden analiz işlemleri yürütülmüştür.

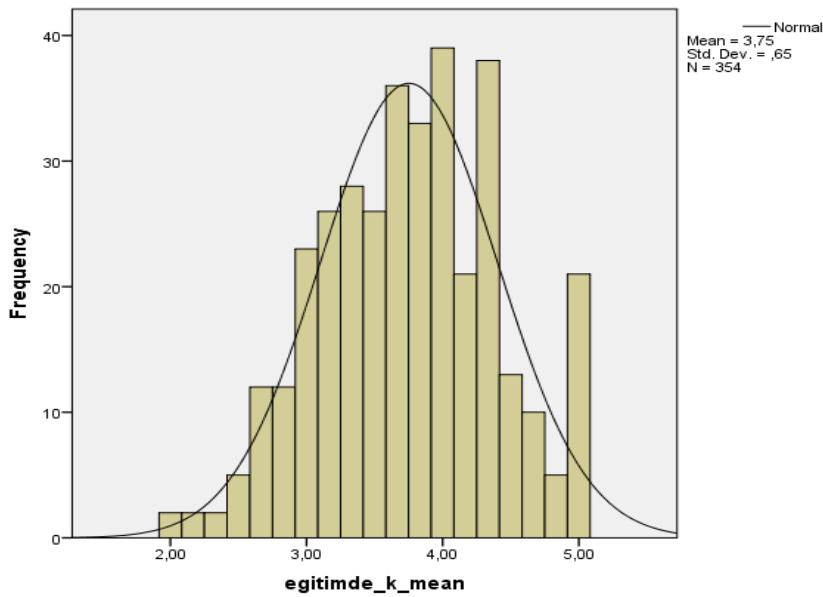
“Parametrik analizleri kullanabilmek için ölçülen özelliğin evrende normal dağılım göstermesi gerekmektedir” (Kara, 2014). Basıklık ve çarpıklık değerlerini

değerlendirmek için farklı testler kullanılabilir. Tabachnick ve Fidell (2013) dağılımın şekline (örn. histogram grafiği kullanarak) bakılmasını önerir. Bu nedenle analiz işlemlerine geçmeden önce histogram grafikleri incelenerek normallik analizi yapılmıştır. Analiz sonucu elde edilen veriler Şekil 2, Şekil 3, Şekil 4 ve Şekil 5’te gösterilmiştir.

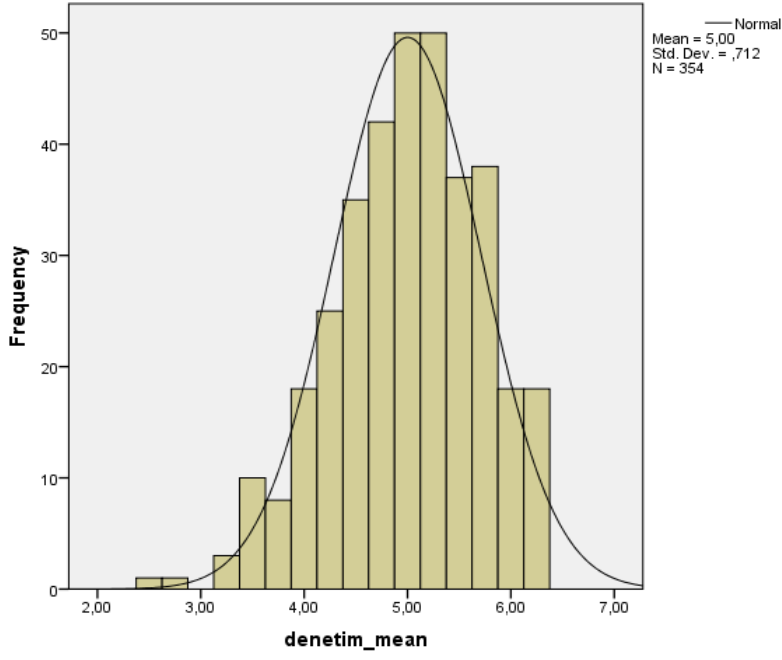
Şekil 2. Ebeveynlerin Teknoloji Tutum Ortalamalarına İlişkin Histogram Grafiği

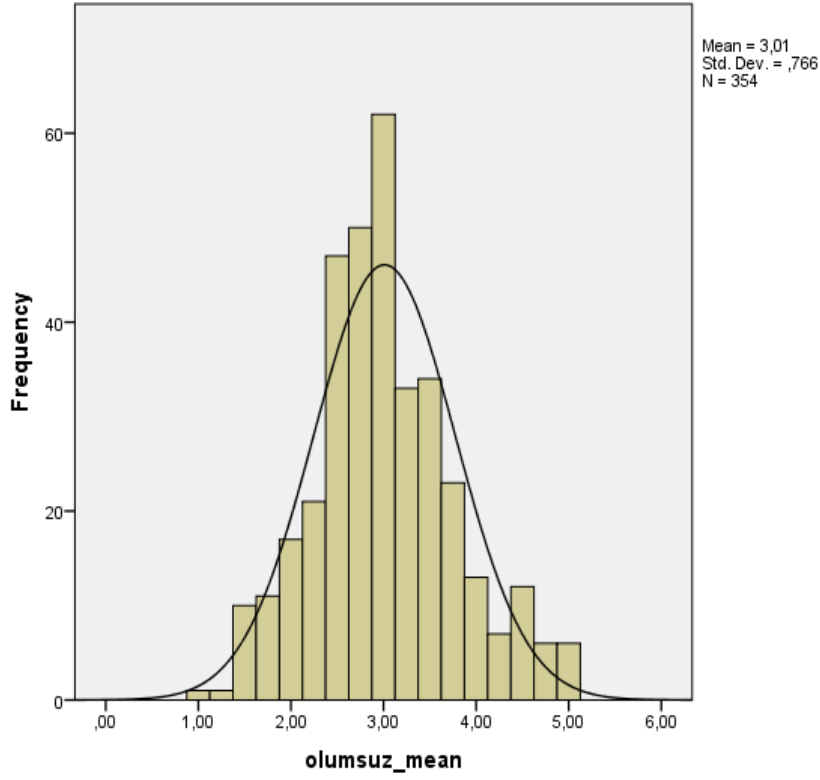
Şekil 3. Teknolojinin Eğitimde Kullanımı Faktörüne İlişkin Histogram Grafiği

Şekil 4. Denetim ve Sınırlamalar Faktörüne İlişkin Histogram Grafiği

Şekil 5. Teknolojinin Olumsuz Etkileri Faktörüne İlişkin Histogram Grafiği

Histogram grafikleri incelendiğinde verilerin aşırı uç değerlerde toplanmadığı ve normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Bu nedenle analizlerde parametrik analiz yöntemlerinin kullanılmasında bir sakınca olmadığı görülmektedir. Normallik belirleme analizinin ardından araştırmada verilerin betimsel istatistik analizleri yapılmış ve demografik bilgiler, ebeveynlerin teknoloji kullanım durumları ve çocuklarının teknolojik araçlar ve uygulamaları kullanmalarına izin verme durumları ile tutum ve başarı puanlarında farklılaşma oluşma durumlarını belirlemek adına bağımsız gruplar t-testi ve ANOVA analizleri yapılmıştır. Ayrıca ebeveynlerin çocuklarının bilişim teknolojileri kullanımına yönelik tutumları ile çocuklarının altı temel ders ve BTY dersi başarıları arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile belirlenmiş, belirlenen ilişki düzeylerinin etki büyüklüğü R^2 değeri ile hesaplanmıştır. Bu analiz işlemleri sonucu elde edilen veriler “Bulgular ve Yorum” bölümünde ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen verilerin analiz edilmesiyle ulaşılan bulgular ve yorumları yer almaktadır. Araştırmada yapılan analizler sonucunda elde edilen veriler “Anket Uygulaması Sonucu Elde Edilen Nicel Bulgular” ve “Görüşme Sonucunda Elde Edilen Nitel Bulgular” olmak üzere iki alt başlıkta incelenmiştir.

4.1. Anket Uygulaması Sonucu Elde Edilen Nicel Bulgular

Bu bölümde öncelikle anket uygulamasına katılan ebeveynlerin ankette yer alan teknoloji kullanım durumlarını ortaya koyan bölümde verdikleri yanıtlara ait analiz sonuçları incelenmiştir.

Tablo 8. Ebeveynlerin Bilgisayara Sahip Olma ve Bilgisayar Kullanım Durumları

		<i>f</i>	%
Sahip Olma Durumu	Var	294	83
	Yok	60	17
Kullanma Durumu	Kullanıyor	250	71
	Kullanmıyor	104	29
Kullanım Sıklığı	1 saatten az	100	40
	1-2 saat	75	30
	3-4 saat	35	14
	5 saat ve fazlası	42	16

Ebeveynlerin %83'ü evinde bilgisayar bulunduğunu belirtmesine rağmen, yaklaşık üçte biri (%29) bilgisayarı kullanmadığını belirtmektedir. Yine tüm katılımcıların %70'i bilgisayarı evde iki saatten az kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 9. Ebeveynlerin İnternete Sahip olma ve İnternet Kullanım Durumları

		<i>f</i>	%
Sahip Olma Durumu	Var	267	75
	Yok	87	25
Kullanma Durumu	Kullanıyor	207	78
	Kullanmıyor	77	22
Kullanım Sıklığı	1 saatten az	95	34
	1-2 saat	111	40
	3-4 saat	38	14
	5 saat ve fazlası	34	12

Tablo 9 incelendiğinde ebeveynlerin bilgisayar kullanma oranı %71 iken internet kullanma oranları %78'e çıkmaktadır. Bu farkın internet erişiminin cep telefonu ile de sağlanmasından kaynaklandığı söylenebilir. Tablo 7 ve Tablo 8'e göre katılımcıların çoğunlukla bilgisayar ve internet teknolojilerinden haberdar olduğu ve bu teknolojileri kullandığı sonucu çıkarılabilir.

Tablo 10. Ebeveynlerin E-Posta Kullanım Durumları

		<i>f</i>	%
Sahip Olma Durumu	Bilgisi Yok	15	4
	Var	200	57
	Yok	138	39
Kullanma Durumu	Kullanıyor	200	59
	Kullanmıyor	138	41
Kullanım Sıklığı	Sürekli	44	21
	Günde birkaç kez	43	21
	Günde bir kez	26	13
	Haftada birkaç kez	33	16
	Haftada bir ve daha az	59	29

E-posta kullanım oranlarına bakıldığında e-posta hakkında bilgisi olmayan 15 katılımcı olduğu, ayrıca 138 katılımcının da e-posta adresine sahip olmadığı ve dolayısıyla da kullanmadığı görülmüştür (Tablo 11).

Tablo 11. Ebeveynlerin Aile Koruma Programı Kullanımı ve Çocuklarını Güvenli İnternet Kullanımı Hakkında Bilgilendirme Durumları

		<i>f</i>	%
Güvenli İnternet Kullanımı	Bilgisi Yok	20	6
	Kullanıyor	288	81
	Kullanmıyor	46	13
Aile Koruma Programı	Bilgisi Yok	142	40
	Bilgilendiriyor	88	25
	Bilgilendirmiyor	104	35

Tablo 11 incelendiğinde ebeveynlerin tamamına yakını güvenli internet kullanımı hakkında bilgi sahibi olduklarını ve çocuklarını bilgilendirdiklerini ifade ederken büyük bir çoğunluğu aile koruma programı hakkında bilgi sahibi olmadığını ve kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Buradan hareketle ebeveynlerin güvenli internet kullanımı hakkında bilgi sahibi olduklarını ve çocuklarını bilgilendirdiklerini söylemelerinin yanı sıra bu konuda alınabilecek en önemli tedbirlerden biri olan aile koruma programı hakkında bilgi sahibi olmamaları önemli bir eksiklik olarak belirtilebilir.

Ölçekte yer alan her maddenin ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış, ulaşılan değerler Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Maddelerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Maddeler	Ortalama	Standart Sapma
1. Çocuğumun derslerinde yapacağı çalışmalarda teknolojiye başvurması hoşuma gider.	4,00	0,89
2.Bilgisayar gibi teknolojik aletler öğrencilerin derse dikkatini çekmede etkili bir araçtır.	3,57	1,08
3.Teknoloji kullanımı öğrencilere ders saatleri dışında uygulama ve tekrar imkânı sağlar.	3,54	0,99
4.Çocuğumun eğitsel yazılımları kullanmasını desteklerim.	3,97	0,83
5.Çocuğumun derslerdeki başarısı teknoloji destekli eğitim ile artar.	3,47	1,01
6.Çocuğumun teknolojiyi eğitim amaçlı kullanması bana zevk verir.	3,94	0,93
7.Teknoloji destekli etkinlikler çocuğumun araştırma inceleme, bilgiye ulaşma ve paylaşma becerilerini geliştirir.	4,00	0,85
8.Çocukların içerisinde bulunduğu internet ortamında filtreler kullanılmalı.	4,17	1,04
9.Çocukların teknolojiyi etkin ve faydalı bir şekilde kullanmasında temel sorumluluk aileye aittir.	3,91	0,92
10.Çocuğumun teknoloji kullanımını denetlerim.	4,11	0,79
11.Teknoloji kullanımında mutlaka bir saat sınırlaması belirlenmesi gerektiğini düşünürüm.	4,29	0,79
12.Çocuğumun teknoloji kullanımında sorumluluk sahibi olduğunu düşünürüm.	3,64	0,89
13.Çocuğumun sosyal medya platformlarında fotoğraflarını ve kişisel bilgilerini paylaşmasına izin vermem.	3,77	1,17
14.Teknoloji kullanımı çocuğumun sağlığını olumsuz etkiler.	3,02	1,03
15.Eğitimde teknolojinin kullanımı öğrencilerin sosyo-psikolojik gelişimlerini engeller.	2,74	1,05
16.İnternet sadece ödevler için kullanılmalı.	2,96	1,13
17.Teknoloji kullanımı aile-çocuk ilişkilerini olumsuz yönde etkiler.	2,99	1,12
18.Bilgisayar gibi teknolojik araçlar öğrencilerin derse karşı dikkatini azaltır.	3,27	1,11

Ebeveynlerin yarısından fazlası teknoloji destekli etkinliklerin çocuklarının araştırma inceleme, bilgiye ulaşma ve paylaşma becerilerini geliştirdiği ve bilgisayar gibi teknolojik aletler öğrencilerin derse dikkatini çekmede etkili bir araç olduğu konusunda görüş birliği sağlamıştır. Ebeveynlerin tamamına yakını çocuklarının

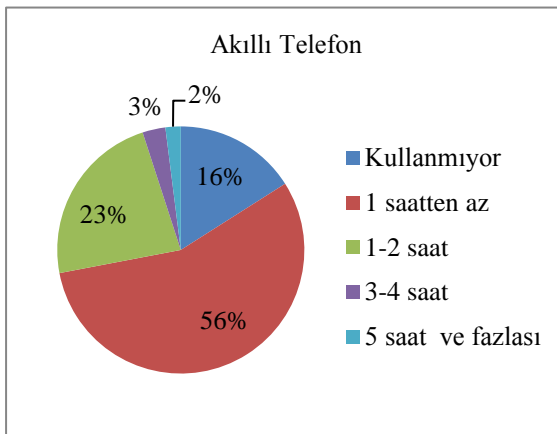
teknoloji kullanımını denetlediklerini ve teknoloji kullanımında mutlaka bir saat sınırlaması belirlenmesi gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Ayrıca yarısından fazlası “Çocuğumun sosyal medya platformlarında fotoğraflarını ve kişisel bilgilerini paylaşmasına izin vermem” ifadesine katılıyorum düzeyinde ($X=3,77$) yanıt vermişlerdir.

Teknoloji kullanımı ile çocuğunun sağlığının olumsuz etkilendiğini belirten maddeye ebeveynler kısmen katılıyorum düzeyinde ($X=3,02$) yanıt vermişlerdir. Bilgisayar gibi teknolojik araçların öğrencilerin derse karşı dikkatini azalttığını belirten maddeye ise ebeveynler katılıyorum düzeyinde ($X=3,27$) yanıt vermişlerdir. Bu noktada ebeveynlerin teknoloji kullanımının eğitime katkı sağlamasının yanı sıra öğrencilerin derse karşı dikkatini azaltabileceği doğrultusunda görüş belirttikleri görülmektedir.

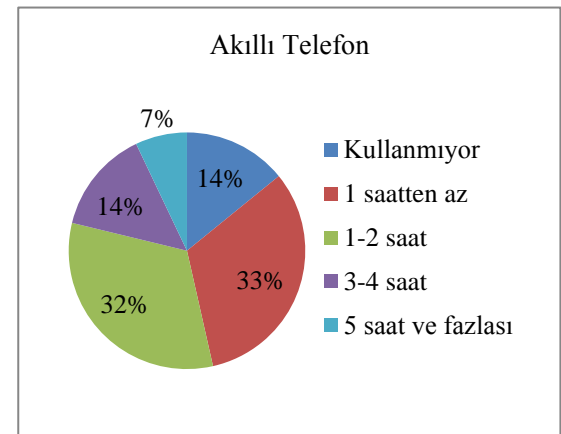
Ankette yer alan dördüncü bölümde ebeveynlere çocuklarının kullandığı teknolojik araçlar ve kullanım sıklığı sorulmuştur. Ebeveynlerin okul dönemi için verdikleri yanıtlar ve tatil dönemleri için verdikleri yanıtlar karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun okul dönemi ve tatil dönemleri içerisinde ifade edilen teknolojik araçları kullandığı, okul döneminde kullanım sıklığının çoğunlukla 1 saatten az olduğu ancak tatil dönemlerinde bu sürenin artarak bir-iki saat ve üç-dört saat aralıklarında yoğunlaştığı görülmektedir.

Şekil 6. Öğrencilerin Akıllı Telefon Kullanım Durumu

Şekil 6a. Okul Dönemi İçerisinde

Şekil 6b. Tatil Dönemi İçerisinde

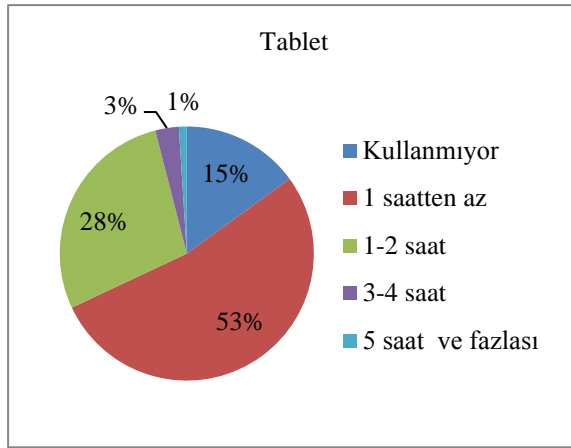

Şekiller incelendiğinde tatil dönemi içerisinde akıllı telefon kullanan öğrenci sayısının okul dönemine göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca

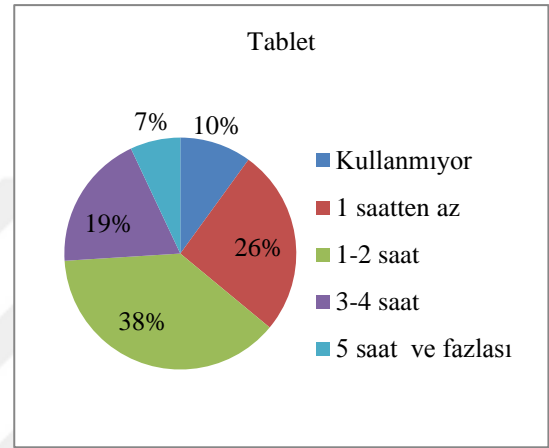
öğrencilerin kullanım sıklıkları tatil döneminde artış göstermiş ve bu artış özellikle 3-4 saat ve 5 saat üzeri kullanım gösteren öğrenci sayısında gözlenmiştir. Okul döneminde öğrencilerin %5'i 3-4 saat ve 5 saat ve üzeri kullanım gösterirken tatil döneminde bu oran %21 olarak belirlenmiştir.

Şekil 7. Öğrencilerin Tablet Kullanım Durumu

Şekil 7a. Okul Dönemi İçerisinde

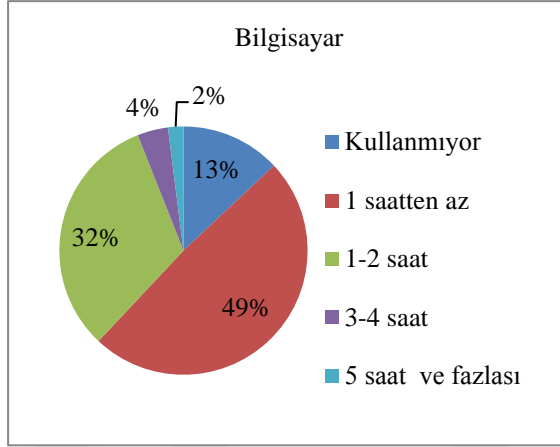
Şekil 7b. Tatil Dönemi İçerisinde

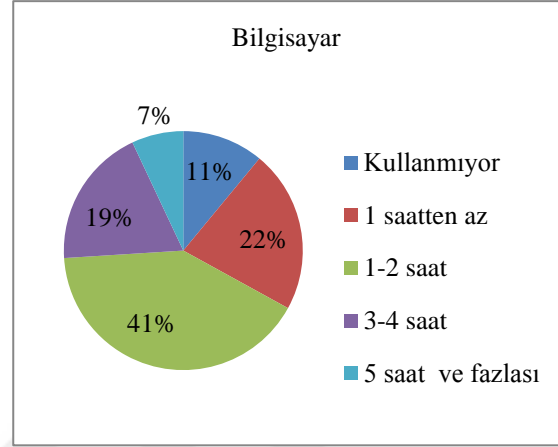
Tablet kullanımında da tatil döneminde okul dönemine göre öğrencilerin kullanım oranları artış göstermiştir. Öğrencilerin bu teknolojik aracı kullanım sıklıkları ise akıllı telefon kullanımındaki artış miktarından daha yüksek düzeyde artış göstermiştir. Okul dönemi içerisinde tablet kullanımı 3-4 saat ve 5 saat ve fazla olan öğrenci oranı %4 iken tatil döneminde bu değer %26 olarak belirlenmiştir. Tablet kullanımı okul döneminde 1 saatten az olan öğrencilerde tatil dönemi içerisinde büyük oranda düşüş gözlenirken, 1-2 saat, 3-4 saat, 5 saat ve fazla kullanım gösteren öğrenci sayısında büyük oranda artış gözlenmiştir.

Şekil 8. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanım Durumu

Şekil 8a. Okul Dönemi İçerisinde

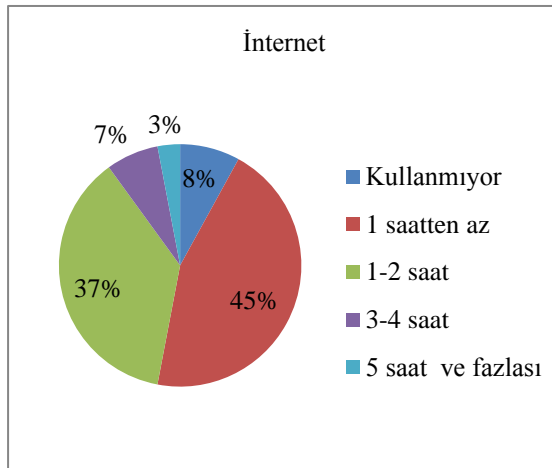
Şekil 8b. Tatil Dönemi İçerisinde

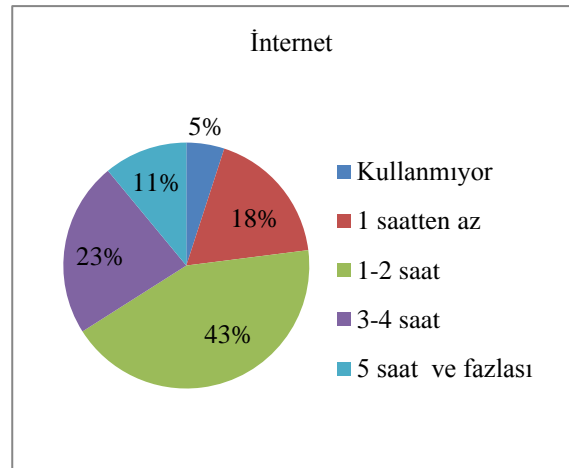
Şekiller incelendiğinde ebeveynlerin %13'ü çocuklarının okul döneminde bilgisayar kullanmadığını belirtirken tatil döneminde ise %11' i çocuklarının bilgisayar kullanmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin bilgisayar kullanımlarında tatil döneminde artış gözlemlendiği gibi bilgisayar kullanım sıklıklarında da artış gözlenmiştir.

Şekil 9. Öğrencilerin İnternet Kullanım Durumu

Şekil 9a. Okul Dönemi İçerisinde

Şekil 9b. Tatil Dönemi İçerisinde

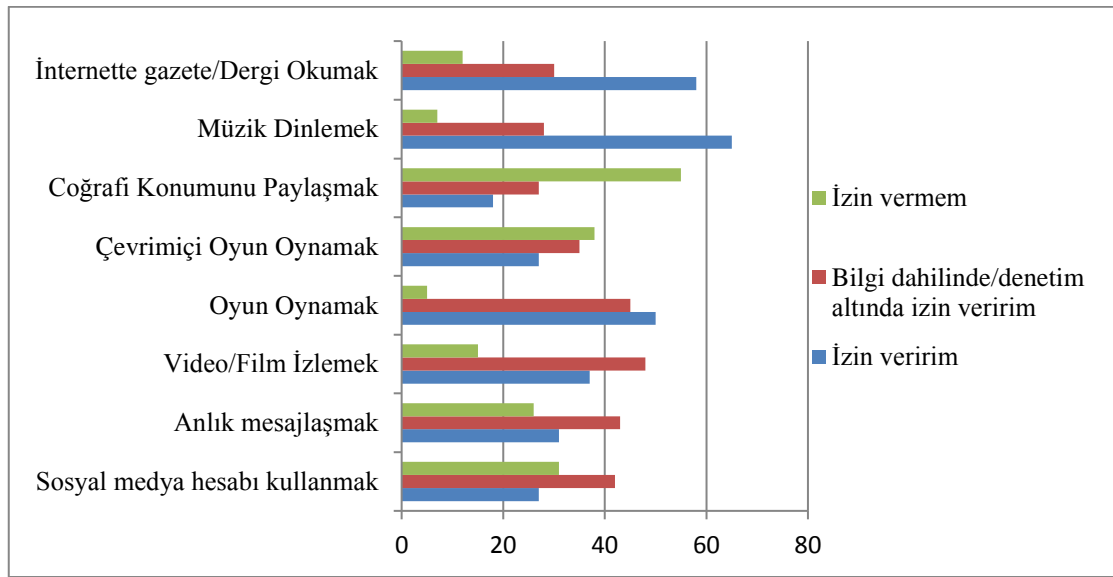

Teknolojik araçların kullanım durumları incelendiğinde okul dönemi ve tatil dönemi içerisinde en çok kullanılan ve tatil döneminde okul dönemine göre kullanım sıklığında en çok artış görülen teknolojik araç "İnternet" olarak belirlenmiştir. Ayrıca 3-

4 saat ve 5 saat ve fazla kullanım gösteren öğrenci sayısının okul döneminde %10, tatil döneminde ise %34'e ulaşması önemli bir sonuç olarak ortaya çıkmıştır. Günümüzde internet erişiminin mobil araçlarla zamandan ve mekândan bağımsız hale gelmesinin bu durum üzerinde etkisi olduğu düşünülmektedir.

Son olarak ankette yer alan beşinci bölümde ise ebeveynlerin çocuklarının teknolojik uygulamaları kullanımına izin verme durumları araştırılmıştır. Ulaşılan sonuçlar Şekil 10'da verilmiştir.

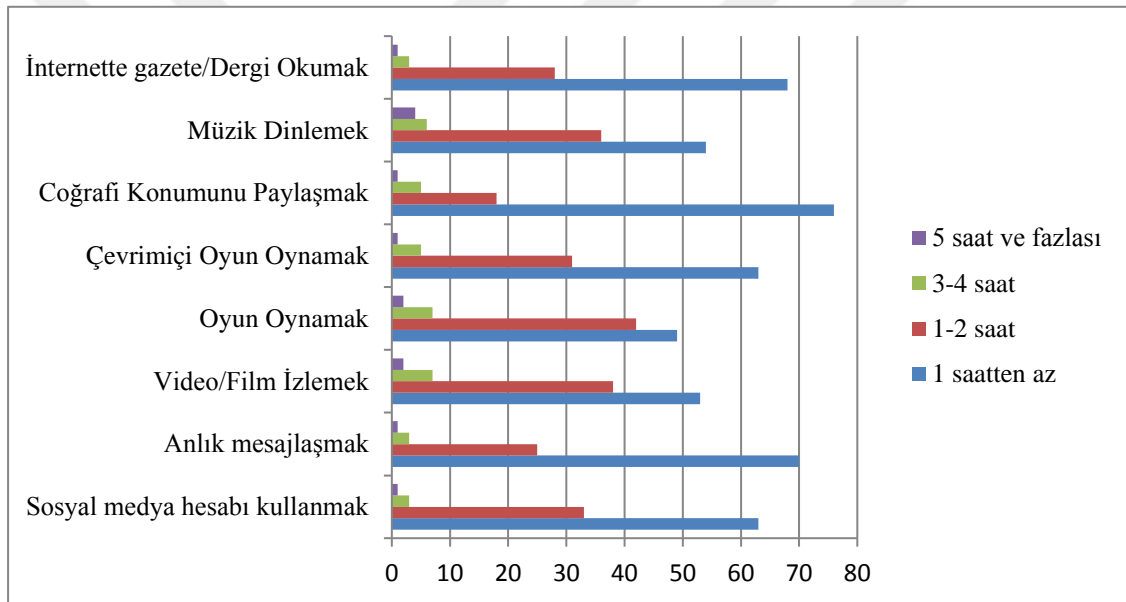
Şekil 10. Ebeveynlerin Çocuklarının Teknoloji Kullanımına İzin Verme Durumu

Şekil 10 incelendiğinde ebeveynlerin %31'inin çocuklarının sosyal medya hesabı oluşturmalarına ve kullanmalarına izin vermediği, %42'sinin ise bilgisi dâhilinde ve denetim altında izin verdikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunun yanı sıra ebeveynlerin çoğunluğu (%43) çocuklarının anlık mesajlaşma uygulamalarını kullanmalarına bilgisi dâhilinde ve denetim altında izin verdiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca ebeveynlerin yarısından fazlası çocuklarının coğrafi konumlarını kaydedip paylaşmalarına izin vermediklerini belirtmiştir. Sosyal medya ve sohbet ortamlarında çocuklarının tehlikelerle ve olası risklerle karşılaşacakları düşüncesinin bu durum üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Yine çocuklarının video ve film izlemeleri konusunda da kontrolü bırakmayan istemeyen ebeveynler çoğunlukta olup %48'i bilgisi dâhilinde ve denetim altında izin verdiklerini belirtmişlerdir. Bu noktada ebeveynlerin çocuklarının uygunsuz içerikle karşı karşıya kalmaları durumundan tedirgin oldukları ve

bu nedenle çocuklarını bu uygulamaları gerçekleştirirken kontrol altında tutmak istedikleri görülmektedir. Ebeveynlerin yarısı çocuklarının oyun oynamalarına izin verirken %45'i bilgisi dâhilinde ve denetim altında izin vermektedirler. Ancak çevrimiçi oyun oynamalarına yönelik ebeveynlerin %38'i izin vermediklerini %38'i ise bilgisi dâhilinde ve denetim altında izin verdiklerini belirtmişlerdir. Bu noktada internet kullanımı söz konusu olduğunda ebeveynlerin daha temkinli ve kontrollü davrandıkları açıkça görülmektedir. Müzik dinlemek ve gazete ve dergi okumak gibi aktivitelerin kullanımında ise ebeveynlerin çoğunluğu izin verdiklerini belirtmişlerdir. İzin verilen kullanım sıklığı yüzdeleri ise Şekil 15'te gösterilmiştir.

Şekil 11. Ebeveynlerin Çocuklarının Teknoloji Kullanımına İzin Verme Sıklığı

Şekil 11'e göre tüm uygulamaların kullanımında izin veren ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu bir saatten az kullanımlarına izin verdiklerini ifade etmişlerdir. İzin verilen kullanım süresinin en az olduğu uygulama coğrafi konumun paylaşılmasıken en çok olduğu ise müzik dinleme uygulamasıdır. Ebeveynlerin çocuklarının gün içerisinde oyun oynamaları için izin verdikleri süre çevrimiçi oyunlar söz konusu olduğunda azalma göstermektedir.

4.1.1. Demografik özellikler ve Ebeveyn Tutumları

Yapılan analizlerde bağımsız gruplar t-testi sonuçlarına göre devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin ebeveynlerinin tutum puanlarının özel okulda öğrenim gören öğrencilerin ebeveynlerine göre daha yüksek olduğu; ancak bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ANOVA sonuçlarına göre ise meslek, eğitim düzeyi ve gelir düzeyi değişkenlerinin ebeveynlerin tutumları üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu, ebeveynlerin yakınlık derecesinin (anne, baba ve diğer) ve yaşlarının tutum puanları üzerinde anlamlı farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak yakınlık düzeyine göre tutum puanları incelendiğinde babaların annelere göre teknolojinin eğitimde kullanımı ve denetim puanlarının daha yüksek olduğu, annelerin ise babalara göre olumsuz tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Meslek değişkeninin faktörlere ilişkin tutum ortalamaları üzerinde farklılık oluşturmadığı, ebeveynlerin ölçekten aldıkları genel ortalama puanları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir (Tablo 13).

Tablo 13. Meslek Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu

Meslek		Kareler Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	p
İşçi- Devlet Memuru	Gruplar arası	1,602	5	,320	2,343	,041
	Gruplar içi	47,593	348	,137		
	Toplam	49,195	353			

Tablo 13’deki verilere göre “devlet memuru” meslek grubunda yer alan ebeveynlerin “işçi” meslek grubunda yer alan ebeveynlere göre çocuklarının bilişim teknolojilerini kullanımlarına yönelik tutumlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır, $F(5,348)=2,34$, $p<0,05$.

Eğitim düzeyi ve gelir düzeyi değişkeniyle yapılan analizlerde ise faktörlere ait tutum puanları ve genel ortalama tutum puanları içerisinde sadece “olumsuz etkileri” faktörü üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu gözlenmiştir (Tablo 14).

Tablo 14. Eğitim Düzeyi ve Aylık Gelir Düzeyi Değişkenlerine İlişkin ANOVA Tablosu

Eğitim Düzeyi		Kareler Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	p
Gruplar Arası		6,824	4	1,706	3,236	,013

(İlkokul- Lisans)	Gruplar İçi	184,016	349	,527		
	Toplam	190,840	353			
Aylık Gelir Düzeyi (2000 TL- 4000 TL)	Gruplar Arası	6,618	2	3,309	6,292	,002
	Gruplar İçi	184,062	350	,526		
	Toplam	190,680	352			

Tablo 14 incelendiğinde ilkökul mezunu ebeveynlerin lisans mezunu ebeveynlere göre ve aylık geliri 2000 TL ve altı olan ebeveynlerin 4000 TL ve üzeri olan ebeveynlere göre teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir; $F_{\text{egitim}}(4,349)=3,23$, $p<0,05$, $F_{\text{gelir}}(2,350)=6,29$, $p<0,01$. Buradan hareketle ilkökul mezunu ebeveynlerin lisans mezunu ebeveynlere göre ve gelir düzeyi düşük olan ebeveynlerin yüksek olanlara göre çocuklarının teknoloji kullanımına daha olumsuz baktıkları yorumu yapılabilir. Değişkenlere ilişkin betimsel istatistik sonuçları ise Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. Demografik Bilgilere Yönelik Betimsel İstatistik Sonuçları

		N	X	SS
Meslek	İşçi	33	3,59	,71
	Devlet Memuru	140	3,81	,77
Eğitim Düzeyi	İlkokul	56	3,21	,91
	Lisans	119	2,86	,60
Aylık Gelir Düzeyi	2000 TL ve altı	115	3,19	,42
	4000 TL ve üstü	127	2,87	,33

Tablo 15’te verilen ortalama değerleri incelendiğinde, devlet memuru olan ebeveynlerin teknoloji tutum ortalamaları işçi olan ebeveynlere göre daha yüksek; eğitim düzeyi lisans olan ebeveynlerin ilkökul olan ebeveynlere göre daha yüksek ve aylık gelir düzeyi 4000 TL ve üstü olan ebeveynlerin 2000 TL ve üstü olan ebeveynlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

4.1.2. Ebeveynlerin Teknoloji Kullanım Durumları ve Tutumları

Ebeveyn teknoloji kullanım durumlarının bağımsız değişken olarak belirlendiği analizlerde olumsuz etkilerine yönelik ve denetim ve sınırlamalara yönelik tutumları üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu, diğer faktör ve genel teknoloji tutum

ortalamaları üzerinde anlamlı farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Evinde bilgisayarı ve interneti olmayan₁ ve bu teknolojik araçları kullanmayan₂ ebeveynlerin teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik tutum puanlarının daha yüksek olduğu yani çocuklarının teknoloji kullanımına daha olumsuz baktıkları görülmektedir; $t_1(351)=4,19$, $p<0,01$, $t_2(352)=3,61$, $p<0,01$. Bu değişkenlere ilişkin betimsel istatistik analizi sonuçları ise Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Bilgisayar ve İnternet Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	Gruplar	N	X	SS
Bilgisayar	Teknolojinin Olumsuz Etkileri	Var	293	2,92	,71
		Yok	60	3,35	,73
		Kullanıyor	250	2,93	,70
		Kullanmıyor	103	3,16	,79
İnternet	Teknolojinin Olumsuz Etkileri	Var	267	2,92	,71
		Yok	87	3,24	,74
		Kullanıyor	277	2,94	,70
		Kullanmıyor	77	3,21	,80

Ebeveynlerin güvenli internet kullanımı konusunda çocuklarını bilgilendirme durumları ve aile koruma programı kullanma durumlarının teknoloji tutumları üzerinde anlamlı farklılık oluşturma düzeyi ANOVA analiziyle incelenmiştir (Tablo 17 ve Tablo 18).

Tablo 17. Güvenli İnternet Kullanımı Bilgilendirme Durumu Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu

Güvenli İnternet Kullanımı (Bilgilendiriyor-Bilgilendirmiyor)		Kareler Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	p
Denetim ve Sınırlamalar	Gruplar Arası	2,416	2	1,208	4,141	,017
	Gruplar İçi	102,379	351	,292		
	Toplam	104,795	353			

Çocuğunu güvenli internet kullanımında bilgilendirdiğini ifade eden ebeveynlerin bilgilendirmeyen ebeveynlere göre denetim ve sınırlamalara yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir; $F(2,351)=4,14$, $p<0,05$ (Tablo 17).

Tablo 18. Aile Koruma Programı Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu

Aile Koruma Programı (Bilgisi Yok-Kullanıyor)		Kareler Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	p
Eğitimde Kullanımı	Gruplar Arası	3,065	2	1,533	3,831	,023
	Gruplar İçi	140,412	351	,400		
	Toplam	143,478	353			
Denetim ve Sınırlamalar	Gruplar Arası	3,091	2	1,545	5,333	,005
	Gruplar İçi	101,705	351	,290		
	Toplam	104,795	353			

Aile koruma programı kullanan ebeveynlerin bu yazılımlara ilişkin bilgisi olmayan ebeveynlere göre teknolojinin eğitimde kullanımına yönelik ve denetim ve sınırlamalara yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir; $F_{\text{eğitim}}(2,351)=3,83$, $p<0,05$, $F_{\text{denetim}}(2,351)=5,33$, $p<0,01$ (Tablo 18). Değişkenlere ilişkin betimsel istatistik sonuçları ise Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Betimsel İstatistik Sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	Gruplar	N	X	SS
Güvenli İnternet Kullanımı	Denetim ve Sınırlamalar	Bilgilendiriyor	288	4,02	,52
		Bilgilendirmiyor	46	3,79	,61
Aile Koruma Programı	Denetim ve Sınırlamalar	Kullanıyor	88	4,14	,46
		Bilgisi yok	142	3,90	,57
	Eğitimde Kullanımı	Kullanıyor	88	3,93	,56
		Bilgisi yok	142	3,70	,64

Betimsel istatistik sonuçları incelendiğinde güvenli internet kullanımı konusunda çocuklarını bilgilendiren ebeveynlerin denetim ve sınırlamalara yönelik tutum ortalamalarının bilgilendirmeyen ebeveynlere göre daha yüksek; aile koruma programı kullanan ebeveynlerin ise bilgisi olmayanlara göre denetim ve sınırlamalara yönelik ve teknolojinin eğitimde kullanımına yönelik tutum ortalamalarının daha yüksek olduğu açıkça görülmektedir.

4.1.3. Ebeveynlerin Çocuklarının Teknolojik Uygulamaları Kullanımlarına İzin Verme Durumları ve Tutumları

Araştırmada yapılan ANOVA analizi sonucunda elde edilen verilere göre; ebeveynlerin çocuklarının teknolojik uygulamaları kullanımlarına izin verme durumlarının teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik ve denetim ve sınırlamalara yönelik tutumları üzerinde anlamlı farklılık oluşturmakta, teknolojinin eğitimde kullanımı faktörü ve genel ölçek ortalama puanları üzerinde anlamlı farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 20. Sosyal Medya Hesabı Oluşturmasına İzin verme Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu

Sosyal Medya Hesabı Oluşturma (İzin Veriyor-İzin Vermiyor)		Kareler Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	p
Denetim ve Sınırlamalar	Gruplar Arası	5,131	2	2,565	9,035	,000
	Gruplar İçi	99,664	351	,284		
	Toplam	104,795	353			
Olumsuz Etkileri	Gruplar Arası	3,311	2	1,655	3,098	,046
	Gruplar İçi	187,529	351	,534		
	Toplam	190,840	353			

Çocuklarının sosyal medya hesabı oluşturmasına izin vermeyen ebeveynlerin izin verenlere göre teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik tutumlarının ($F(2,351)=3,09$, $p<0,05$) ve denetim ve sınırlamalara yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu ($F(2,351)=9,03$, $p<0,01$) belirlenmiştir (Tablo 20).

Tablo 21. Coğrafi Konumunu Paylaşmasına İzin verme Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu

Coğrafi Konumunu Paylaşma (İzin Veriyor- İzin vermiyor)		Kareler Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	p
Denetim ve Sınırlamalar	Gruplar Arası	5,035	2	2,517	8,857	,000
	Gruplar İçi	99,761	351	,284		
	Toplam	104,795	353			
Olumsuz Etkileri	Gruplar Arası	2,831	2	1,415	2,642	,043
	Gruplar İçi	188,009	351	,536		
	Toplam	190,840	353			

Tablo 21'e göre çocuklarının coğrafi konumunu kaydedip paylaşmasına izin vermeyen ebeveynlerin izin verenlere göre teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik

tutumlarının $F(2,351)=2,64$, $p<0,05$) ve denetim ve sınırlamalara yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir; $F(2,351)=8,85$, $p<0,01$.

Yapılan ANOVA analizlerinde ebeveynlerin çocuklarının YouTube gibi uygulamalar kullanarak video ve film izlemelerine ve çevrimiçi oyun oynamalarına izin verme durumlarının denetim ve sınırlamalara yönelik tutum puanları üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 22 ve Tablo 23).

Tablo 22. Video/Film İzleme Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu

Video/Film İzleme (İzin Veriyor-İzin Vermiyor)		Kareler Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	p
Denetim ve Sınırlamalar	Gruplar Arası	1,649	2	,825	2,806	,042
	Gruplar İçi	103,146	351	,294		
	Toplam	104,795	353			

Tablo 22’de gösterilen analiz verileri incelendiğinde, çocuklarının video ve film izlemelerine izin verem ebeveynlerin izin vermeyenlere göre denetim ve sınırlamalara yönelik tutum ortalama puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($F(2,351)=2,80$, $p<0,05$).

Tablo 23. Çevrimiçi Oyun Oynamasına İzin verme Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu

Çevrimiçi Oyun Oynama (İzin veriyor- İzin Vermiyor)		Kareler Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	p
Denetim ve Sınırlamalar	Gruplar Arası	7,714	3	2,571	9,270	,000
	Gruplar İçi	97,081	350	,277		
	Toplam	104,795	353			

Tablo 23 incelendiğinde çevrimiçi oyun oynamalarına izin vermeyen ebeveynlerin izin verenlere göre denetim ve sınırlamalara yönelik tutumlarının anlamlı farklılık göstererek daha yüksek değer aldığı görülmektedir; $F(3,350)=9,27$, $p<0,01$.

Tablo 24. Betimsel İstatistik Sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	Gruplar	N	X	SS
Sosyal Medya Hesabı Oluşturmak ve Kullanmak	Teknolojinin	İzin Veriyor	96	2,89	,78
	Olumsuz Etkileri	İzin Vermiyor	110	3,13	,78
	Denetim ve	İzin Veriyor	96	3,83	,60
	Sınırlamalar	İzin Vermiyor	110	4,14	,50

Coğrafi Konumunu Kaydetmek ve Paylaşmak	Teknolojinin Olumsuz Etkileri	İzin Veriyor	64	3,17	,71
		İzin Vermiyor	195	2,99	,75
	Denetim ve Sınırlamalar	İzin Veriyor	64	3,73	,53
		İzin Vermiyor	195	4,06	,51
Video/Film İzlemek	Denetim ve Sınırlamalar	İzin Veriyor	131	3,89	,58
		İzin Vermiyor	54	4,07	,59
Çevrimiçi Oyun Oynamak	Denetim ve Sınırlamalar	İzin Veriyor	97	3,76	,57
		İzin Vermiyor	133	4,08	,48

Tablo 24’de verilen her bir değişkene ilişkin boyutların aldığı ortalama değerleri incelendiğinde izin veren ebeveynlerin tutumlarının izin vermeyenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

4.1.4. Öğrencilerin Teknoloji Kullanım Durumları ve Ders Başarıları

Öğrencilerin teknoloji kullanım durumlarının ders başarısı üzerinde anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek adına uygulama yapılan devlet okullarından başarı bilgisi alınan 223 öğrenciye ait veriler üzerinde bağımsız gruplar t-testi ve anova analizleri yapılmıştır. Evinde bilgisayar ve internet olma durumunun ders başarısı üzerinde anlamlı farklılık oluşturma düzeyinin belirlenmesi için bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır (Tablo 25).

Tablo 25. Bilgisayar Değişkenine İlişkin Ders Başarıları t-testi Sonuçları

Bilgisayar (Var-Yok)	t	p
Türkçe	5,52	
Matematik	4,61	
Fen ve Teknoloji	2,99	<,01
Sosyal Bilgiler	4,84	
Yabancı Dil	4,19	
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	5,85	
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	2,75	

Elde edilen verilere göre evinde bilgisayarı ve interneti olan öğrencilerin olmayanlara göre altı temel ders (Türkçe, matematik, fen ve teknoloji, sosyal bilgiler, yabancı dil, din kültürü ve ahlak bilgisi) ve bilişim teknolojileri ve yazılım dersi puanlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 25).

Tablo 26. Bilgisayar Değişkenine İlişkin Betimsel İstatistik Analizleri

		N	X	SS
Türkçe	Var	167	86	12,45
	Yok	56	74	16,55
Matematik	Var	167	80	17,06
	Yok	56	67	20,95
Fen ve Teknoloji	Var	167	79	17,76
	Yok	56	71	15,53
Sosyal Bilgiler	Var	167	86	11,87
	Yok	56	75	18,99
Yabancı Dil	Var	167	87	11,99
	Yok	56	78	17,94
Din Kültürü	Var	167	92	8,79
	Yok	56	83	13,13
Bilişim Teknolojileri	Var	167	94	7,84
	Yok	56	81	14,05

Tablo 26 üzerinde her ders için verilen bilgisayara sahip olan ve olmayan öğrencilere yönelik başarı puan ortalamaları incelendiğinde bilgisayarı olan öğrencilerin olmayanlara göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Gün içerisindeki bilgisayar kullanım sıklığının ders başarısı üzerinde anlamlı farklılık oluşturma durumunu belirlemek adına ise ANOVA analizi yapılmıştır (Tablo 27).

Tablo 27. Bilgisayar Kullanım Sıklığına İlişkin Ders Başarıları ANOVA Tablosu

Bilgisayar (1-2 saat-Kullanmıyor)		Kareler Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	p
Türkçe	Gruplar Arası	1441,122	4	360,281	1,745	,041
	Gruplar İçi	45013,306	218	206,483		
	Toplam	46454,428	222			
Matematik	Gruplar Arası	2336,256	4	584,064	1,650	,033
	Gruplar İçi	77153,536	218	353,915		
	Toplam	79489,792	222			
Fen ve Teknoloji	Gruplar Arası	1534,463	4	383,616	1,252	,029
	Gruplar İçi	66813,863	218	306,486		
	Toplam	68348,325	222			
Sosyal	Gruplar Arası	1228,670	4	307,167	1,437	,023

Bilgiler	Gruplar İçi	46600,014	218	213,762		
	Toplam	47828,684	222			
Yabancı Dil	Gruplar Arası	493,769	4	123,442	,606	,049
	Gruplar İçi	44399,736	218	203,669		
	Toplam	44893,506	222			
Din Kültürü	Gruplar Arası	541,897	4	135,474	1,170	,032
	Gruplar İçi	25237,941	218	115,770		
	Toplam	25779,838	222			
Bilişim	Gruplar Arası	588,059	4	147,015	2,313	,006
	Gruplar İçi	8769,756	138	63,549		
	Toplam	9357,815	142			

Tablo 27'ye göre bilgisayarı gün içerisinde ortalama bir-iki saat kullanan öğrenciler ve kullanmayan öğrencilerin altı temel ders ve bilişim teknolojileri ve yazılım dersi puanlarının anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Her bir derse ilişkin gruplara ait başarı puan ortalamaları incelendiğinde ise bilgisayarı gün içerisinde 1-2 saat kullanan öğrencilerin başarı puanlarının kullanmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 28).

Tablo 28. Bilgisayar Kullanım Sıklığına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

		N	X	SS
Türkçe	1-2 saat	70	84	12,69
	Kullanmıyor	31	77	16,89
Matematik	1-2 saat	70	79	17,74
	Kullanmıyor	31	70	21,91
Fen ve Teknoloji	1-2 saat	70	79	16,07
	Kullanmıyor	31	71	20,24
Sosyal Bilgiler	1-2 saat	70	84	10,47
	Kullanmıyor	31	79	19,46
Yabancı Dil	1-2 saat	70	84	13,45
	Kullanmıyor	31	83	15,22
Din Kültürü	1-2 saat	70	90	10,11
	Kullanmıyor	31	87	12,18
Bilişim Teknolojileri	1-2 saat	45	95	6,46
	Kullanmıyor	24	83	14,85

Bilgisayar ve kullanım sıklıkları üzerinde yapılan analizler sonrasında internet erişimine sahip olma ve gün içerisindeki internet kullanım sıklıkları değişkenlerine yönelik de bağımsız gruplar t-testi ve ANOVA analizleri yapılmıştır.

Tablo 29. İnternet Değişkenine İlişkin Ders Başarıları t-testi Sonuçları

İnternet (Var-Yok)	t	p
Türkçe	5,30	
Matematik	4,88	
Fen ve Teknoloji	3,14	<,01
Sosyal Bilgiler	4,13	
Yabancı Dil	3,98	
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	4,84	
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	3,68	

Tablo 29 incelendiğinde internet erişimine sahip olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre ders başarılarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Betimsel istatistik analizleri incelendiğinde ise internet erişimi olan öğrencilerin olmayanlara göre her derse ilişkin başarı puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır (Tablo 30).

Tablo 30. İnternet Değişkenine İlişkin Betimsel İstatistik Analizleri

		N	X	SS
Türkçe	Var	148	86	12,38
	Yok	75	76	15,87
Matematik	Var	148	81	17,14
	Yok	75	68	19,63
Fen ve Teknoloji	Var	148	79	18,03
	Yok	75	71	15,43
Sosyal Bilgiler	Var	148	86	12,77
	Yok	75	77	16,61
Yabancı Dil	Var	148	87	11,97
	Yok	75	79	16,76
Din Kültürü	Var	148	92	8,42
	Yok	75	85	13,18

Bilişim Teknolojileri	Var	148	95	6,58
	Yok	75	87	10,46

İnternet kullanım sıklığının ders başarısı üzerinde anlamlı farklılık oluşturma durumunu belirlemek adına ANOVA analizi yapılmıştır (Tablo31).

Tablo 31. İnternet Değişkenine İlişkin ANOVA Tablosu

İnternet (1-2 saat-Kullanmıyor)		Kareler Toplamı	df	Ortalamaların Karesi	F	p
Türkçe	Gruplar Arası	2855,971	4	713,993	3,570	,008
	Gruplar İçi	43598,457	218	199,993		
	Toplam	46454,428	222			
Matematik	Gruplar Arası	3524,704	4	881,176	2,529	,042
	Gruplar İçi	75965,089	218	348,464		
	Toplam	79489,792	222			
Fen ve Teknoloji	Gruplar Arası	2020,819	4	505,205	1,660	,016
	Gruplar İçi	66327,506	218	304,255		
	Toplam	68348,325	222			
Sosyal Bilgiler	Gruplar Arası	2015,970	4	503,992	2,398	,041
	Gruplar İçi	45812,714	218	210,150		
	Toplam	47828,684	222			
Yabancı Dil	Gruplar Arası	981,793	4	245,448	1,219	,030
	Gruplar İçi	43911,713	218	201,430		
	Toplam	44893,506	222			
Din Kültürü	Gruplar Arası	1193,017	4	298,254	2,644	,035
	Gruplar İçi	24586,820	218	112,784		
	Toplam	25779,838	222			
Bilişim	Gruplar Arası	294,794	4	73,698	1,122	,034
	Gruplar İçi	9063,021	138	65,674		
	Toplam	9357,815	142			

Tablo 31 incelendiğinde öğrenci başarılarının internet kullanım sıklıklarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Gruplara ait ders başarı puan ortalamaları incelendiğinde ise interneti gün içerisinde 1-2 saat kullanan öğrencilerin kullanmayanlara göre ders başarılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılabılır (Tablo 32).

Tablo 32. İnternet Kullanım Sıklığına İlişkin Betimsel İstatistik Analizleri

		N	X	SS
Türkçe	1-2 saat	81	85	13,07
	Kullanmıyor	19	74	17,94
Matematik	1-2 saat	81	79	17,49
	Kullanmıyor	19	66	23,50
Fen ve Teknoloji	1-2 saat	81	78	16,20
	Kullanmıyor	19	70	17,48
Sosyal Bilgiler	1-2 saat	81	84	11,77
	Kullanmıyor	19	77	19,46
Yabancı Dil	1-2 saat	81	85	13,11
	Kullanmıyor	19	79	16,93
Din Kültürü	1-2 saat	81	91	10,11
	Kullanmıyor	19	84	15,38
Bilişim Teknolojileri	1-2 saat	46	92	9,79
	Kullanmıyor	14	86	11,24

Bilgisayar ve internet değişkenleri üzerinde yapılan tüm istatistiksel analiz sonuçlarından yola çıkarak bilgisayar ve internet kullanımının eğitime katkı sağlayarak ders başarısını artırdığı yorumu yapılabilir.

Anket maddeleri üzerinde yapılan incelemeler sonrasında her bir faktör için ayrı ayrı ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır (Tablo 33).

Tablo 33. Ölçeğin ve Faktörlerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler	Ortalama	Standart Sapma
Eğitimde Kullanımı	3,78	0,63
Denetim ve Sınırlamalar	3,98	0,54
Olumsuz Etkileri	3,00	0,73
Ölçek Genel	3,63	0,37

Ulaşılan sonuçlar incelendiğinde teknolojinin eğitimde kullanılması ve denetim ve sınırlamalara yönelik ebeveyn tutumlarının yüksek, teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik tutumlarının ise daha düşük ve orta seviyede olduğu görülmektedir. Yani ebeveynlerin teknolojinin eğitimde kullanılmasını desteklerken olumsuz etkilerine yönelik yüksek düzeyde olmasa da endişe duydukları ve çocuklarının teknoloji

kullanımını denetleyerek kontrol altında tutup sınırlamalar getirdikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca ölçek genel ortalamasının da dörde yakın olduğu dikkate alınırsa ebeveynlerin genel olarak çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik tutumlarının yüksek yani olumlu olduğu söylenebilir.

4.1.5. Ebeveynlerin Çocuklarının BİT Kullanımına Yönelik Tutumları ve Öğrenci Başarıları Arasındaki İlişki

Ölçek sonucu elde edilen tutum puan ortalamaları ve her bir faktöre ilişkin tutum puan ortalamaları ile öğrencilerin altı temel ders ve bilişim teknolojileri ve yazılım dersi başarı puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek adına pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Korelasyon katsayısının, mutlak değer olarak, 0,00-0,30 arasında olması, düşük; 0,30-0,70 arasında olması, orta; 0,70-1,00 arasında olması ise, yüksek düzeyde bir ilişki olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, 2002). Hesaplanan korelasyon katsayısının istatistiksel olarak anlamlı olabilmesi için ise p anlamlılık değeri 0,05'ten küçük olmalıdır. Ayrıca korelasyon katsayısının karesine eşit olan detarminasyon katsayısı ile açıklanan varyans, değişkenlerden birinde gözlenen değişkenliğin ne kadarının diğer değişken tarafından açıklandığını yorumlamak için kullanılır (Büyüköztürk, 2015). Bu bilgiler doğrultusunda korelasyon analizleri yapılmış ve analiz sonucunda elde edilen veriler Tablo 34'te gösterilmiştir.

Tablo 34. Ebeveyn Tutumları ve Öğrenci Başarıları Arasındaki İlişki

	R	R²	p
Eğitimde kullanımı ~ Fen ve Teknoloji	,38	,14	<,05
Eğitimde kullanımı ~ Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	,42	,17	<,01
Eğitimde kullanımı ~ Yabancı Dil	,36	,12	<,05
Olumsuz Etkileri ~ Fen ve Teknoloji	-,33	,10	<,05
Olumsuz Etkileri ~ Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	-,39	,15	<,05

Tablo 34 incelendiğinde; öğrencilerin “Fen ve Teknoloji”, “Bilişim Teknolojileri ve Yazılım” dersi başarı puanları ile ebeveynlerin teknolojinin eğitimde kullanımı faktörüne ilişkin tutumları arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ve teknolojinin olumsuz etkileri faktörüne ilişkin tutumları arasında negatif yönlü orta

düzyeyde anlamlı bir ilişki olduğu, öğrencilerin “Yabancı Dil” dersi başarı puanları ile ebeveynlerin teknolojinin eğitimde kullanımını faktörüne ilişkin tutumu arasında ise pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre; ebeveynlerin teknolojinin eğitimde kullanımına yönelik tutumları arttıkça çocuğunun fen ve teknoloji, yabancı dil ve bilişim teknolojileri ve yazılım derslerine ait başarı puanları artmakta, azaldıkça aynı şekilde azalmaktadır. Ebeveynlerin teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik tutumları arttıkça fen ve teknoloji ve bilişim teknolojileri ve yazılım derslerine ait başarı puanları ise azalmaktadır. Buradan hareketle ebeveynlerin çocuklarının teknolojiyi eğitim amaçlı kullanmalarını faydalı bulmaları ve desteklemeleri ile çocuklarının ders başarısını artış gösterdiği, teknolojinin çocuğunun yaşantısını olumsuz etkileyeceği ve teknolojinin eğitim amaçlı kullanılmasının çocuğuna bir katkı sağlamayacağı düşüncesine sahip olan ebeveynlerin bu tutumları ile çocuklarının ders başarısının etkilenen oranda bir düşüş gösterdiği yorumu yapılabilir. Özellikle teknolojinin ders etkinliklerinde daha yoğun olarak kullanıldığı fen ve teknoloji, yabancı dil ve bilişim teknolojileri ve yazılım derslerinde böyle bir sonuca ulaşılması araştırma verilerinin önemini artırmaktadır.

Tabloda yer alan açıklanan varyans (R^2) incelendiğinde ise ebeveynlerin teknolojinin eğitimde kullanımına yönelik tutumlarının çocuklarının fen ve teknoloji dersi başarı puanlarını %14 düzeyinde etkilediği yani ders başarısına ilişkin toplam varyansın %14’ünün ebeveynlerin tutumlarıyla açıklandığı ifade edilmektedir. Aynı şekilde bilişim teknolojileri ve yazılım dersi başarı puanlarının %17’sini, yabancı dil puanlarının ise %12’sini açıklamaktadır. Ayrıca öğrencilerin fen ve teknoloji dersi başarı puanlarının %10’unun ve bilişim teknolojileri ve yazılım dersi başarı puanlarının ise %15’inin ebeveynlerin teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik tutumları ile açıklandığı görülmektedir. Öğrenci ve öğretmen özellikleri, öğrenme ortamı, akran ilişkileri, motivasyon, ders materyalleri, okul iklimi gibi daha birçok etkene bağlı olan başarı değişkeni üzerinde ebeveynlerin teknoloji kullanımına yönelik tutumlarının %10-%17 aralığında etki düzeyine sahip olması azımsanmayacak bir büyüklüğe ve öneme sahiptir.

4.2. Görüşme Sonucu Elde Edilen Bulgular

Araştırmada anket uygulaması sonucu elde edilen veriler analiz edildikten sonra veri toplama sürecinde emek ve zaman açısından ekonomik olan uygun örnekleme yoluyla seçilen bir devlet okulunda rastgele belirlenen 13 öğrenci (6. ve 7. sınıf) ve ebeveynleriyle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmış, elde edilen veriler analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde öğrenciler O1, O2,... şeklinde; ebeveynler ise E1, E2,... şeklinde adlandırılarak görüşler belirtilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucu ulaşılan bulgular, öğrencilerle yapılan ve ebeveynlerle yapılan görüşme sonuçları olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir.

4.2.1. Öğrencilerle Yapılan Görüşme Sonucu Elde edilen Bulgular

Görüşme öncesinde hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular öğrencilere yöneltilerek alınan cevaplar doğrultusunda her soru için belirlenen temalar altında analiz verileri düzenlenmiştir. Görüşmede öncelikle öğrencilere kullandıkları teknolojik araçlar, bu teknolojik araçları gün içerisindeki kullanım sıklıkları ve kullanım sürelerinde teknolojik ortamlarda gerçekleştirdikleri aktiviteler sorulmuştur. Alınan cevaplar analiz edildiğinde elde edilen veriler Tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 35. Öğrencilerin Kullandığı teknolojik Araçlar, Kullanım Sıklığı ve Gerçekleştirdikleri Aktiviteler

Teknolojik Araç	<i>f</i>	Kullanım Sıklığı	<i>f</i>	Aktiviteler	<i>f</i>
Akıllı Telefon	10	1 saatten az	6	Ödev, araştırma yapmak	13
Tablet	8	1-2 saat	5	Ders videoları izlemek	4
Bilgisayar	12	3-4 saat	2	Video/film izlemek	4
İnternet	13			Sosyal Medya	5
				Mesajlaşmak	7
				Müzik Dinlemek	5
				Oyun Oynamak	11
				Haberlere Bakmak	3

Tablo 35 incelendiğinde öğrencilerin akıllı telefon, tablet, bilgisayar ve internet teknolojik araçlarını kullandıkları ve bu araçlar içerisinde en çok bilgisayar ve interneti kullandıkları görülmektedir. Frekans değerlerine bakıldığında öğrencilerin tamamı

interneti, tamamına yakını da bilgisayarı kullanmaktadır. Gün içerisinde bu teknolojik araçları kullanım süresi ise en çok 1 saatten az olarak belirlenmiş ve genellikle öğrencilerin en fazla iki saat kullandıkları, 3-4 saat gibi aşırı kullanım gösteren öğrencilerin sayısının da oldukça az olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar ölçek sonuçlarıyla tutarlı olup desteklemektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin büyük bir çoğunluğu hafta içi-hafta sonu ya da tatillerdeki kullanımlarında ve yazılılarının olduğu dönemlerdeki kullanımlarında farklılık olduğunu, yazılılarının olmadığı dönemlerde, hafta sonu ve tatillerde daha fazla kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu durumun oluşmasında ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımının ödev yapmaları ve özellikle yazılı dönemlerinde ders çalışma sürelerini olumsuz yönde etkileyebileceği, dikkat dağınıklığı ve yorgunluğa yol açabileceği düşüncesinin neden olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin kullanım süresi içinde hangi aktiviteleri gerçekleştirdiklerine yönelik sorulan soruya ilişkin verdikleri cevaplar incelendiğinde ise öğrencilerin teknolojik araçları en çok ödev ve araştırma yapmak ve oyun oynamak için kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin tamamı ödev ve araştırma yapmak için kullandıklarını belirtirken tamamına yakını da oyun oynadıklarını belirtmişlerdir. Bu aktivitelerin dışında öğrenciler ders videoları izlediklerini, sosyal medyada vakit geçirdiklerini, arkadaşlarıyla mesajlaştıklarını, video ve film izlediklerini, müzik dinlediklerini ve internetten haber ve gazete sayfalarına bakarak haberleri takip ettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilere daha sonra bilişim teknolojileri kullanımlarına yönelik ebeveynlerinin bakış açısı ve tutumları sorulmuş, alınan cevaplar Tablo.36'da düzenlenmiştir.

Tablo 36. Ebeveynlerin çocuklarının BİT kullanımına Bakış Açısı

	<i>f</i>
Olumlu, destekliyor	2
Aşırı kullanım olmadığı sürece olumlu	5
Ders uygulamalarında olumlu, diğer uygulamalarda olumsuz	4
Nadiren destekliyor, gereksiz buluyor	2

Tablo 36 incelendiğinde öğrencilerin verdikleri cevaplara göre ebeveynlerin çoğu aşırı kullanım olmadığı sürece çocuklarının BİT kullanımına olumlu bakmakta ve kullanımını desteklemektedir. Bunun yanı sıra çoğunluğu oluşturan bir bölümün de BİT kullanımını ödev ve ders etkinliklerinde yararlı görüp desteklediği, diğer uygulamaları olası risklerden dolayı zararlı gördüğü ve olumsuz tutuma sahip olduğu öğrenciler tarafından ifade edilmiştir. Bu noktada bazı öğrenci görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Yararlı buluyorlar, ödevlerini yapabilirsin müzik dinleyebilirsin diyorlar ama çok kullanmamak şartıyla. Fazla kullanırsan gözlerin bozulur ve ders çalışamazsın, notların düşer diyorlar...” (O6).

“...Mesela ödev ve araştırmalarımı yaptığımda yararlı buluyorlar, kızmıyorlar hatta bana yardım ediyorlar ve araştırmalarımı hep internetten yapıyorum... Facebook’a girmek istediğimde ise hesabını çalarlar, fotoğraflarını alırlar, başkaları sana bir şeyler gönderir diye zararlı diyorlar...” (O7)

Öğrencilerden ikisi ise ebeveynlerinin BİT kullanımını yararlı bulduklarını ve desteklediklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler ebeveynlerinin bilgisayar ya da internetteyken kendilerini takip ettiklerini ve zaten belirlenen kurallara uyduklarını ifade ederek bu nedenle ebeveynlerinin tedirgin olmadığı ve teknolojik ortamlarda gerçekleştirdikleri tüm uygulamalarda kendilerini desteklediklerini belirtmişlerdir. Bu konuda O12 şu şekilde görüş belirtmiştir:

“Annem ve babam ödevlerim olduğunda mesela projem, araştırmam falan olduğunda internetten bakabilirsin diyorlar.... Facebook’a girdiğim zamanlar da annem zaten şifremi ve her şeyimi bildiği için kızmıyor bakabilirsin, arkadaşlarıyla konuşabilirsin diyor...”

Diğer iki öğrenci de ebeveynlerinin BİT kullanımına çok sıcak bakmadıklarını arada nadiren ödevlerine bakmak için kullanmalarına izin verdiklerini ve teknoloji kullanımını gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Bu noktada O11 şu şekilde görüş belirtmiştir:

“Annem ve babam fazla kullanma, internete gerek yok ödevlerini öncelikle kitaplarından yap bulamazsan, çok gerek olursa internetten bak diyorlar...”

Bir sonraki soruda öğrencilerin tamamı “Aileniz teknoloji kullanımınızda dikkat etmeniz gereken hususlar ve güvenli internet kullanımı hakkında bilgi veriyor mu? Bunlar nelerdir?” sorusuna “Evet, bilgilendiriyor” yanıtını vermiştir. Ancak bilgilendirilen durumların farklılık gösterdiği görülmüş ve bu veriler Tablo 37’de bir araya getirilmiştir.

Tablo 37: Ebeveynlerin Öğrencileri Bilgilendirdiği Durumlar

	<i>f</i>
Tanımadığın kişilerin arkadaşlık isteğini kabul etme.	10
Tanımadığın kişilerle konuşma, görüşme.	13
Fotoğraf ve bilgilerini paylaşma.	8
Konumunu Paylaşma.	5
Şifrelerini kimseye verme.	4
Yaşına uymayan, etik olmayan sitelere girme ve üye olma.	4
Alışveriş sitelerine girme, kredi kartı bilgilerimizi verme.	2
Yaşına uygun olmayan oyunları oynama.	4
Rahatsız edici bir durumla karşılaşırsan bize mutlaka haber ver.	9
Sayfa içerisinde açılan olumsuz sekmelere girme, sayfayı kapat.	3
Ekrana uzun süre ve yakından bakma.	13
Bilgisayar başında oturmasına dikkat et.	9

Tablo 37 incelendiğinde ebeveynlerin tamamı çocuklarına tanımadığı kişilerle görüşmemesi ve ekrana uzun süre ve yakından bakmaması gerektiğini söylemektedir. Öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre ebeveynleri bu durumda sosyal ortamda karşılaşılabilecekleri olası risklerin yüksek olduğunu ve ekrana uzun süre ve yakından bakıldığında göz sağlığına zarar vereceğini belirtmektedirler. Bunun yanı sıra yüksek frekansa sahip olan bir diğer önemli nokta ise tanımadığın kişileri arkadaşlık isteğini kabul etme uyarısıdır. Ebeveynler çocuklarına bu konuda oldukça tedirgin olduklarını hissettirerek tanımadığı kişilerin olumsuz içeriklerine maruz kalabileceklerini ve paylaşımlarını izinsiz ve kötü amaçla kullanabileceklerini belirtmektedirler. Ayrıca öğrencilerin yarısından fazlası ebeveynlerinin bilgi ve fotoğraf paylaşmamaları gerektiği noktasında uyarılarda bulunduğunu ve bu durumda tanıdığı bir kişi bile olsa bilgilerini ve fotoğraflarını kötü amaçla kullanabileceğini söylediklerini belirtmektedir. Yine öğrencilerin yarısından fazlası ebeveynlerinin rahatsız edici bir durumla

karşılaştıklarında kendilerine haber vermeleri gerektiğini belirttiklerini ifade etmektedir. Bunun yanı sıra öğrenciler konum paylaşmamaları, şifrelerini kimseye vermemeleri, yaşına uygun olmayan ve etik olmayan sitelere ve oyunlara girmemeleri noktasında ebeveynlerinin kendilerini uyardıklarını ve bu durumların tehlikelerini anlattıklarını belirtmişlerdir. Elde edilen verilere göre özellikle sosyal medya hesabı olan öğrenci ebeveynlerinin bu konu üzerinde daha çok durduğu ve uyarılarda bulunduğu görülmektedir. Ayrıca öğrenciler ebeveynlerinin alışveriş sitelerine girip kredi kartı ve kimlik bilgilerinin paylaşılmasının ne kadar tehlikeli olduğunu söylediklerini belirtmişlerdir. Ebeveynlerinin sağlıkları açısından uzun süre ve yakından bakmamalarının yanı sıra bilgisayar başında oturma şekline dikkat etmeleri gerektiğini belirten öğrenci sayısı da azımsanmayacak kadar çoktur. Bu sonuçlara ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“Kötü sitelere girme, her siteye üye olma diyorlar. Ama fazla oyun oynayınca uzun süre baktığım için gözlerin bozulur, gözünü dinlendir diyorlar. Tablet elindeyken dengesiz oturursan belin ağrır, çok eğilirsene kamburun çıkar diyorlar.” (O4).

“Ödev araştırırken bazen girdiğimiz sitelerde olumsuz sekmeler çıkıyor bu yüzden hemen kapat, tıklama diyorlar... Bir de tanımadığın kişilerden ya da bilinmeyen yerlerden gelen mesajları açma, cevap verip konuşma ve bize söyle diyorlar...” (O11)

Bir sonraki soruda öğrencilere ebeveynlerinin BİT kullanımlarında sınırlandırma getirerek kurallar belirleyip belirlemedikleri sorulmuş, öğrencilerin tamamı ebeveynlerinin sınırlama getirdiğini ve kurallar koyduğunu belirtmişlerdir. Getirdikleri sınırlamalar ve belirledikleri kurallar Tablo 38’de bir araya getirilerek düzenlenmiştir.

Tablo 38. Ebeveynlerin Getirdikleri Sınırlamalar ve Belirledikleri Kurallar

	<i>f</i>
Sadece ödev için interneti kullanabilirsin.	3
Ödevlerin bittikten sonra kullanabilirsin.	10
Notların yüksek olursa kullanabilirsin.	2
Saat sınırlaması getiriyor.	11
Sosyal medya hesabı açmaya, kullanmaya izin vermiyor.	8
Fotoğraf ve bilgi paylaşımına izin vermiyor.	8

Konum paylaşmaya izin vermiyor.	5
Aile koruma programı var.	2

Tablo 38 incelendiğinde öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre ebeveynlerin tamamına yakınının çocuklarının BİT kullanımına saat sınırlaması getirdiği görülmektedir. Öğrencilerin verdikleri yanıtlar analiz edildiğinde bu sürenin ise genelde bir saate kadar izin verilerek belirlendiği ve en fazla iki saat kullanımına izin vermeleriyle sınırlı olduğu görülmektedir. Ayrıca yine öğrencilerin tamamına yakını oyun oynamak, müzik dinlemek, sosyal medya hesabında vakit geçirmek gibi aktiviteleri yapmaları için ebeveynlerinin ödevlerini bitirdiklerinde ve derslerini çalıştıktan sonra izin verdiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin yarısından fazlası ebeveynlerinin sosyal medya hesabı açmalarına izin vermediklerini, yaşlarının henüz küçük olduğu için tehlikeli bulduklarını ve kullanabilmesi için biraz daha büyümesi gerektiğini söylediğini ifade etmiştir. Sosyal medya hesabı kullanan öğrenciler ise ebeveynlerinin bu sanal ortamlarda buldukları konumu paylaşmalarına izin vermediklerini özellikle belirtmişlerdir. Ayrıca yine öğrencilerin yarısından fazlası ebeveynlerinin fotoğraf ve bilgi paylaşımında bulunmasına izin vermediklerini, birçok açıdan tehlikeli bulduklarını belirtmişlerdir. Azınlıkta kalan diğer ifadelerse ebeveynlerinin interneti sadece ödevler için ya da eğer notları yüksek olursa kullanmasına izin vermesi durumu olarak ortaya çıkmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde ebeveynlerin çocuklarının internet ortamında olası risklerle ve tehditlerle karşılaşabilme konusunda tedirgin oldukları, sınırlamalar getirerek bu olası tehlikeleri önlemeye çalıştıkları görülmektedir. Yalnız görüşme sonucu elde edilen verilere göre 13 öğrenciden sadece ikisi bazı sitelere giremediğini ebeveynlerinin şifre koyduğunu belirterek aile koruma programı kullanıldığını ifade etmektedir. Bu durum da ebeveynlerin bu konuda alacağı önlemlerin aşırı sınırlamaya gitmek yerine aile koruma programı kullanarak kontrol edebilecekleri noktasında bilinçlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu soruya öğrencilerin verdikleri bazı yanıtlar şu şekildedir:

“Ders ve ödevlerim dışında çok fazla kullanmama izin vermiyorlar, en fazla yarım saat girebiliyorum oyunlara ya da internete. O da ödevlerimi bitirdikten sonra ancak girebiliyorum...” (O5)

“Kullandığım zamanlar duruma göre değişiyor. Mesela hafta içi çok fazla oyun oynayamıyorum babam kızıyor derslerini çalış diyor... Hafta sonu ise ödevlerimi bitirdikten sonra en fazla bir saat oynayabiliyorum. Ama eğer yazılım varsa hiç oynayamam...”(O9)

“Ailem sosyal medya hesabı açmama kızmıyor çünkü ne paylaştığıma kiminle konuştuğuma zaten bakıyor. Ama fotoğraflarımı, okulum, yaşım gibi bilgilerimi paylaşmama izin vermiyor, çalarlar ve başka yerlerde kullanırlar diyorlar...” (O1)

Daha sonra öğrencilere anne ve babalarının BİT kullanımlarına yönelik tutum ve davranışlarının farklılık gösterip göstermediği sorulmuş, öğrencilerin beşi anne ve babasının aynı şekilde davrandığını; dördü annesinin daha sert ve kuralcı olduğunu, babasının kullanmasına daha çok izin verdiğini; dördü ise babasının daha sert ve kuralcı olduğunu annesinin daha rahat bıraktığını ifade etmiştir.

Son olarak öğrencilere ebeveynlerinin BİT kullanımlarına yönelik tutum ve davranışlarının genel olarak “demokratik”, “otoriter”, “aşırı koruyucu” ve “izin verici” seçeneklerinden hangisine sahip olduklarını düşündüğü sorulmuştur. Verilen yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin çoğu ebeveynlerinin bu konuda demokratik davrandığını, kurallar belirlerken izin vermedikleri durumları açıklayarak, beraber konuşarak karar verdiklerini, ebeveynlerinin fikirlerine önem verdiklerini belirtmişlerdir. Az sayıda öğrenci ise ebeveynlerinin otoriter davrandığını, yasaklar koyup uymaları için baskı uyguladıklarını ve uymayınca kızıp ceza verdiklerini ifade etmişlerdir. Yalnız bir öğrenci de ebeveynlerinin aşırı koruyucu olduğunu sürekli tedirgin bir şekilde kendisine zarar geleceğini düşündüğünü ve kendisini bu konuda sürekli uyarıp kontrol ettiğini belirtmiştir.

4.2.2. Ebeveynlerle Yapılan Görüşme Sonucu Elde edilen Bulgular

Öğrencilerle yapılan görüşme sonrasında öğrencilerin ebeveynleriyle de görüşme yapılmıştır. Böylece öğrencilerin verdikleri yanıtlarla ebeveynlerinin verdikleri yanıtları karşılaştırma fırsatı oluşturulmuştur. Görüşme öncesinde yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış, belirlenen sorular doğrultusunda görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapılan ebeveynlerin özellikleri Tablo 39’da verilmiştir.

Tablo 39. Ebeveynlerin Özellikleri

		<i>f</i>
Yakınlık Derecesi	Anne	10
	Baba	3
Yaş	30-35	3
	36-40	3
	41-45	4
	46 ve üstü	3
	İlkokul	4
Eğitim Düzeyi	Lise	5
	Lisans	4
	Ev Hanımı	8
Meslek	Esnaf	5

Yapılan görüşmelerde ebeveynlere öncelikle çocuklarının teknoloji kullanımlarının kendilerinde hangi duyguları (mutluluk, güven, endişe, kaygı vs.) uyandırdığı sorulmuş, verilen yanıtlar Tablo 40’da düzenlenmiştir.

Tablo 40. Ebeveynlerin Çocuklarının BİT Kullanımında Hissettikleri Duygular

	<i>f</i>
Mutluluk	7
Güven	7
Endişe/Kaygı	3
Hoşnutsuzluk	3

Tablo 40 incelendiğinde ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun çocuklarının teknoloji kullanımından mutlu olduğu ve bu konuda çocuklarına güven duydukları görülmektedir. Ebeveynler verdikleri yanıtlarda BİT araçlarının çocuklarının ödevlerini yapmalarında katkı sağladığını, ders etkinliklerini zenginleştirerek tekrar imkânı sunduğunu ve çocuklarının araştırarak öğrenme becerilerini geliştirdiğini ifade ederek oldukça yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca ödevlerini yaptıktan sonra belirlenen kurallar çerçevesinde oyun oynayarak, müzik dinleyerek zihinlerini dinlendirdiklerini, güzel bir aktivite olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak aşırı kullanım durumunda hoşnut olmadıklarını, sağlıkları açısından zarar görecekları endişesiyle çocuklarını uyardıklarını ifade eden veliler de bulunmaktadır. Bu konuda E7’nin görüşü şu şekildedir:

“İnternette n ödevlerini araştırması çok hoşuma gidiyor. Okuldan geldikten sonra anlamadığı yerler olunca ders videolarını açıp oradan takip ediyor ve bu beni çok mutlu ediyor...”

Ebeveynlerin yarsından fazlası çocuklarının BİT kullanımlarında endişe duymadıklarını, yaptıkları bilgilendirmeler ve belirledikleri kurallar doğrultusunda çocuklarının teknolojik araçları kullandığını ve bu konuda çocuklarına sorumluluk vererek güvendiklerini belirtmişlerdir. Ancak bazı ebeveynler çocuklarının BİT kullanımlarından endişe duyduklarını, çocuklarının kurallara uymayarak aşırı kullanım gösterdiklerini ve bunun sonucunda bağımlılık oluşabileceği düşüncesi ile kaygılandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca sosyal medya hesabı kullanımı konusunda da endişe duyduklarını, çocuklarının olumsuz, etik olmayan içeriklere maruz kalabileceğini ya da tanımadığı kişilerle iletişime geçerek maddi ve manevi zarara uğrayabileceklerini düşündüklerini belirtmişlerdir. Bazı ebeveynler ise çocuklarının BİT kullanımından hoşnut olmadıklarını, oyun oynama, müzik dinleme, sosyal medya kullanımı gibi aktiviteleri zararlı gördüklerini, ders ve ödevlerinde ise daha çok kitaplarından ve yardımcı kaynaklardan yararlanmalarını destekleyerek internet kullanımını gereksiz gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu görüşlere sahip ebeveynlerin verdikleri yanıtlar şu şekildedir:

“Bu konuda bir endişe duymuyorum. Çünkü zaten genellikle ders amaçlı ve bazen kısa süreli oyun oynamak için kullanıyor... Bu konuda kızıma çok güveniyorum, kurallara uyacağını ve izin vermediğim yerlere girmeyeceğini biliyorum...” (E9)

“ zellikle internet ve sosyal medyada olumsuz birçok durumla karşılaşmasından çok korkuyorum... Yaşına uygun olmayan ve etik olmayan siteler var, oralara girerek kötü görüntülerle ya da konuşmalarla karşılaşabilir...” (E2)

“Oğlum aşırı derecede bilgisayar ve internet kullanıyor ve bu durum beni gerçekten çok endişelendiriyor... Bu nedenle bağımlılık oluşmasından korkuyorum...”(E5)

“Açıkçası pek hoşnut değilim. Ben bilgisayar ve internet kullanarak ödevlerin yapılmasındansa daha çok kitaplarından ve kaynaklarından yararlanmasından yanayım...” (E4)

Daha sonra ebeveynlere çocuklarını olası riskler ve güvenli internet kullanımı konusunda nasıl bilgilendirdikleri ve ne gibi önlemler aldıkları sorulmuştur. Verilen yanıtlar temalar altında düzenlenmiş, Tablo 40’te verilmiştir.

Tablo 41. Ebeveynlerin Çocuklarını Bilgilendirdikleri Konular

	<i>f</i>
Tanımadığın kişilerle iletişime geçme.	11
Yaşına uygun ve etik olmayan sitelere girme.	8
Bilgilerini ve fotoğraflarını paylaşma.	8
Kredi kartı bilgilerini paylaşma.	3
Şifrelerini kimseyle paylaşma.	9
Aşırı kullanımda bağımlı olabiliyorsun.	5
Çok yakından ve uzun süre bakma gözlerin zarar görür.	10
Kullanırken oturuş şekline dikkat et.	6

Tablo 41 incelendiğinde ebeveynlerin çocuklarını daha çok tanımadığı kişilerle iletişime geçmemesi noktasında bilgilendirdiği açıkça görülmektedir. Bu konuda çocukların mutlaka bilgilendirilmesi gerektiğini belirten ebeveynler, çocuklarına tanımadığı kişilerden gelen arkadaşlık isteklerini kabul etmemelerini, onlarla konuşmamalarını aksi takdirde maddi-manevi zarar görebileceklerini söylediklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra ebeveynlerin yarısından fazlası çocuklarına yaşına uygun olmayan ve ahlak yapısını bozacak sitelere girmemeleri, bilmedikleri sitelerde ya da sosyal medya platformlarında bilgi ve fotoğraf paylaşımında bulunmamaları noktasında gerekli bilgilendirmeleri yaptıklarını belirtmişlerdir. Yine ebeveynlerin yarısından fazlası çocuklarını şifrelerini kimseyle paylaşmamaları konusunda uyardığını ve eğer ekrana çok yakından ve uzun süre bakarlarsa gözlerinin zarar görebileceğini söylediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca bazı ebeveynler de çocuklarının alışveriş sitelerine girerek kredi kartı bilgilerini, iletişim bilgilerini paylaşmaları ve bunun yanı sıra aşırı kullanım sonucu bağımlı olmaları noktasında tedirgin olduklarını ve bu konuda

çocuklarını uyararak karşılaşılabilecekleri tehlikeleri anlattıklarını ifade etmişlerdir. Bu konuda bazı ebeveynlerin görüşleri şu şekildedir:

“Özellikle Facebook’ta tanımadığı kişileri eklememesini ve iletişime geçmemesini söylüyorum. Çünkü henüz kimin ne niyette olduğunu anlayabilecek yaşta değil ve kandırılmaya çok müsaitler çocuklar bu yaşta...” (E13)

“...Arkadaşı da olsa kimseye özel bilgilerini ve şifrelerini verecek kadar güvenmemesi gerektiğini söylüyorum... Sen tek başına sakın alışveriş sitelerine girip kendi bilgilerini ve kredi kartı bilgilerimizi verme, seni kandırabilirler ve paramızı çalabilirler diye uyardım.” (Ebeveyn8)

Ebeveynlerin tamamı olası risk ve tehlikelerden koruyabilmek adına çocuklarının BİT kullanımına sınırlamalar getirdiklerini ve bazı kurallar belirlediklerini ifade etmişlerdir. Getirdikleri bu sınırlamalar ve belirledikleri kuralların neler olduğu sorusuna ise verdikleri yanıtlar Tablo 41’de özetlenmiştir:

Tablo 42. Ebeveynlerin Getirdikleri Sınırlamalar ve Belirledikleri Kurallar

	<i>f</i>
Saat sınırlaması	11
Sadece eğitim amaçlı	3
Sosyal medyaya izin vermiyor	8
Fotoğraflarını ve bilgilerini paylaşmasına izin vermiyor	8
Ödevini bitirdikten sonra	10
Yazılıdan yüksek not alırsa ödül amaçlı	4

Tablo 42 incelendiğinde ebeveynlerin tamamına yakınının saat sınırlaması getirdiği ve yine ebeveynlerin tamamına yakını çocuklarına ödevlerini bitirdikten sonra ve derslerini çalıştıktan sonra oynayabileceklerini söyleyerek bu şekilde kural belirlediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca ebeveynlerin yarısından fazlası da çocuklarının sosyal medya hesabı kullanmalarına henüz yaşlarının küçük olduğunu düşündükleri için izin vermediklerini, kullanımlarının tehlikeli olabileceği görüşünde olduklarını ve fotoğraf ve bilgilerini paylaşmalarına da izin vermediklerini belirtmişlerdir. Ebeveynlerin verdikleri yanıtlara göre bu konuda oldukça tedirgin oldukları ve bu tür paylaşımların kötü amaçlı kullanılarak çocuklarının zarar görebileceği endişesi

taşıdıkları görülmektedir. Bazı ebeveynler ise oyun oynamayı, müzik dinlemeyi, sosyal medya ortamlarını gereksiz ve zararlı gördüklerini ifade ederek çocuklarının sadece ödevleri ve dersleri için kullanmalarına izin verdiklerini ve bazıları ise yazılıdan yüksek not alırlarsa ödül amaçlı oyun oynamalarına izin verdiklerini belirtmişlerdir. Bu konuda bazı ebeveyn görüşleri şu şekildedir:

“Açıkçası interneti sadece gerek olduğunda ders ve ödev için kullandığımda yararlı buluyorum. Bunun dışında çocuklara vereceği tek şey zarar diye düşünüyorum...” (E4)

“Gün içerisinde en fazla 1-2 saat kullanmasına izin veriyorum... Arada çok az bir süre de Facebook hesabına bakmasına izin veriyorum. Orda da fotoğraf ya da video falan paylaşmasına kesinlikle izin vermiyorum.” (E10)

“...Özellikle Facebook hesabı kullanmasına izin vermiyorum... Kötü niyetli insanlar çocukları kandırıp istediklerini yaptırabiliyorlar...” (E2)

Ebeveynlerin tamamı çocuklarını olası risk ve tehlikelerden koruyabilmek ve aşırı kullanımın önüne geçmek adına çocuklarını BİT kullanırken takip ettiklerini, kontrol altında tuttuklarını belirtmişlerdir. Nasıl kontrol ettikleri sorulduğunda ise verilen yanıtlar Tablo 43’te düzenlenmiştir.

Tablo 43. Ebeveynlerin Denetim ve Kontrol Mekanizmaları

	<i>f</i>
Yanında kullandırıyor	9
Arkadaşlarıyla konuşmalarını takip ediyor	6
İnternet geçmişine bakıyor	4
Aile koruma programı kullanıyor	2

Tablo 43 incelendiğinde ebeveynlerin çoğunluğunun çocuklarının BİT kullanırken yanlarında olduğunu böylece ne yaptıklarını kontrol edebildikleri ve telefonda veya sosyal medya hesaplarından arkadaşlarıyla konuşmalarını takip ederek denetleyebildikleri yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Ayrıca bazı ebeveynler ise çocuklarının özellikle yanlarında olmadıkları zaman internette hangi sayfalara girdiklerini takip edebilmek adına internet geçmişine baktıklarını belirtmişlerdir. Bunun

yanı sıra az sayıda da olsa bazı ebeveynlerin aile koruma programı kullandığı böylece çocuklarının güvenli internet kullanımının sağlanması noktasında sorumluluk aldıkları verilen yanıtlar sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu konuda bazı ebeveyn görüşleri şu şekildedir:

“Bizim yanımızda bakıyor zaten o yüzden nereye girdiğini, ne yaptığını görüyoruz, bu şekilde kontrol edebiliyoruz... Arkadaşlarını tanıyorum ama her ihtimale karşı sürekli konuşmalarını kontrol ediyorum.” (E3)

“Çalışan bir anne olduğum için sürekli çocuğumun yanında olamıyorum ve kontrol edemiyorum. Bu nedenle aile koruma programı kullanıyoruz...” (E6)

“Kontrol ediyorum tabi ki ama her zaman kullanırken yanında olamıyorum. Bu nedenle çoğu zaman acaba internette ne yapıyor diye içimde bir endişe hissediyorum.” (E11)

Ebeveynlerin çocuklarının BİT kullanımına yönelik tutum ve davranışlarının eşleriyle farklılık gösterme durumuna ilişkin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, çoğunluğun eşleriyle aynı düşüncede oldukları ve davranışlarının tutarlık gösterdiği görülmektedir. Ayrıca Genel olarak çocuklarının BİT kullanımına yönelik tutum ve davranışlarını tanımlamaları istendiğinde ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu “Demokratik” olarak yanıtlamıştır. Az sayıda otoriter ve aşırı koruyucu tanımlamaları da ortaya çıkan sonuçlar arasındadır.

Öğrencilerle yapılan görüşme sonucu elde edilen veriler ve ebeveynlerle yapılan görüşme sonucu elde edilen veriler karşılaştırıldığında; sonuçların genel olarak birbiriyle tutarlı olduğu, ebeveynlerin çocuklarının BİT kullanımına olumlu baktığı ancak daha çok eğitim amaçlı kullanımlarını destekledikleri ve aşırı kullanımın önüne geçmek için sınırlamalar getirdikleri konusunda görüş birliği sağlandığı görülmektedir. Ebeveynlerin özellikle internet ortamından tedirgin oldukları ve bu nedenle sanal ortamlarda daha çok kendi denetimleri altında kullanımlarına belirli bir süre izin verdikleri ve daha riskli gördükleri sosyal medya hesabı kullanmak, bilgi, fotoğraf ve coğrafi konumunu paylaşmak gibi uygulamalara izin vermedikleri noktasında aynı doğrultuda görüş belirtmişlerdir. Ayrıca ebeveynlerin çocuklarına tanımadıkları kişilerle iletişime geçmemeleri, olumsuz ve etik olmayan sitelere girmemeleri ya da farklı bir sayfada karşılaştıkları zaman kapatmaları gerektiği ve ekrana uzun süre ve çok yakından

bakmamaları noktasında bilgilendirmelerde bulunduğu hem öğrenciler hem de ebeveynler tarafından ifade edilmiştir. Ebeveynler arasında çocuklarının BİT kullanımına yönelik davranışlarının farklılık gösterme durumuna ilişkin verilen yanıtlar da birbiriyle tutarlılık göstermektedir (Tablo 44).

Tablo 44. Ebeveyn Davranışları

Öğrencilerin Verdikleri Yanıtlar	<i>f</i>	Ebeveynlerin Verdikleri Yanıtlar	<i>f</i>
İkisi de aynı	5	İkisi de aynı	5
Anne daha sert ve kuralcı	4	Anne daha sert ve kuralcı	4
Baba daha sert ve kuralcı	4	Baba daha sert ve kuralcı	4

Ebeveynlerin çocuklarının BİT kullanımına yönelik sergiledikleri tutum ve davranışları tanımlamaları istenen soruya verilen yanıtlarda ise ebeveynler ve öğrenciler arasında görüş farklılıkları ortaya çıkmıştır (Tablo 45).

Tablo 45. Ebeveyn Tutumları

Öğrencilerin Verdikleri Yanıtlar	<i>f</i>	Ebeveynlerin Verdikleri Yanıtlar	<i>f</i>
Demokratik	8	Demokratik	9
Otoriter	4	Otoriter	2
Aşırı Koruyucu	1	Aşırı Koruyucu	2

Tablo 45'e göre teknoloji kullanımlarına yönelik ebeveyn tutumlarını otoriter olarak tanımlayan öğrencilerden ikisinin ebeveynlerinden biri tutumlarını demokratik olarak tanımlarken diğeri ise aşırı koruyucu olarak tanımlamıştır

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın bulgularına yönelik sonuçlar, tartışma ve önerilere ilişkin detaylı bilgilere yer verilmiştir.

Mevcut araştırmada 6. ve 7. sınıf öğrenci ebeveynlerinin çocuklarının BİT kullanımlarına yönelik kontrol mekanizmalarını, getirdikleri sınırlamaları ve tutumlarını ortaya koymak ve bu tutumları ile öğrencilerin altı temel ders ve BTY dersi başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada ebeveynlerin tutumlarını belirleyecek bir ölçek geliştirilmiş ve bu ölçek maddeleri ile demografik ve teknoloji kullanım durumlarına yönelik maddelerden oluşan bir anket formu ile nicel verilere ulaşılmıştır. Ayrıca belirlenen öğrenciler ve ebeveynleriyle görüşme yapılarak nitel verilere ulaşılmıştır. Bu nedenle nicel ve nitel sonuçlar birarada tartışılmış, iki veri türüne ait sonuçlar karşılaştırılarak irdelenmiştir.

5.1. Teknoloji Kullanım Durumları

Araştırmada kullanılan ankette demografik bilgilere yönelik maddelerin ardından ebeveyn teknoloji kullanım durumlarını belirleyecek maddelere yer verilmiştir. Anket uygulaması sonucu bu maddelere yönelik elde edilen verilere göre bilgisayar ve internet kullanan ebeveyn sayısının oldukça fazla olduğu kullanım sıklıklarının ise gün içerisinde 1-2 saat aralığında yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Böylece ebeveynlerin teknolojik ortamların sağladığı imkânlar ve içerdiği olası risklerin ve tehditlerin farkında olduğu yorumu yapılabilir.

Ankette yer alan ebeveynlerin çocuklarını güvenli internet kullanımı ve olası riskler konusunda bilgilendirme durumlarını ortaya koyan maddeye verilen yanıtlar, ebeveynlerin tamamına yakınının çocuklarını bilgilendirdiklerine yönelik görüş bildirmeleri şeklinde sonuçlanmıştır. Yapılan görüşmelerde de öğrencilerin ve ebeveynlerin tamamı bu konuda bilgilendirme yapıldığını belirtmektedir. Ancak ankette bu sonuca ilişkin ayrıntılı bilgiye ulaşılamazken yapılan görüşmelerde ebeveynlerin bu

konuda çocuklarını bilgilendirdiğine yönelik alınan cevaplara karşı “Nasıl?” sorusu yöneltilecek hangi konularda, ne tür ve nasıl bilgilendirme yapıldığı ortaya koyulmuştur. Bu konuda çocuklarına tanımadığı kişilerle iletişime geçmemeleri, olumsuz ve etik olmayan içeriklerle ve sekmelerle karşılaştıklarında kapatmaları, sosyal medya ortamlarında kişisel bilgilerini ve fotoğraflarını paylaşmamaları, aşırı kullanmamaları ve çok yakından bakmamaları gerektiği noktasında ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu görüş birliği sağlamıştır. Tokel, Başer ve İşler’in (2013) çalışmasında ise ebeveynler çocuklarının bilgisayar ve İnternet kullanımı konusunda rehberlik etmeye istekli olduklarını belirtirken çocuklarını bu konuda bilgilendirdiklerini ifade etmişlerdir. Weaver vd.’nin (2012) yaptığı çalışmada da ebeveynler daha çok çocuklarının internet ve sosyal medya kullanımında tedirgin olduklarını ve bu konuda bilinçli kullanım ve güvenlikleri açısından çocuklarını bilgilendirdiklerini ve onlara rehberlik ettiklerini belirtmişlerdir.

Araştırmada uygulanan ankette ebeveynlere çocuklarının okul dönemi ve tatil dönemi içerisinde kullandıkları teknolojik araçlar ve kullanım sıklıkları sorulmuş, alınan cevaplar sonucu elde edilen verilere göre öğrencilerin en çok kullandıkları teknolojik araçların bilgisayar ve internet olduğu belirlenmiştir. Kullanım sıklıklarının ise okul döneminde daha çok 1 saatten az olduğu, tatil döneminde ise bu oranın artış göstererek 1-2 saat ve 3-4 saat aralığında yoğunlaştığı görülmüştür. Çalışkan’ın (2015) çalışmasında ebeveynler cep telefonu kullanımını sınırladıklarını, çocuklarının daha çok bilgisayar aracılığı ile internete ulaştıklarını belirterek tatil döneminde çocuklarının teknoloji kullanımlarına daha çok izin verdiklerini ve böylece çocuklarının kullanım oranlarının okul dönemine göre daha fazla olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bulgular araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Ebeveynlerin çocuklarının BİT kullanımlarına izin verme durumları incelendiğinde ise, anket sonuçlarında ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun çocuklarının sosyal medya hesabı oluşturmalarına ve kullanmasına bilgi dâhilinde ve denetim altında izin verdikleri; izin vermeyen ebeveynlerin de izin veren ebeveynlerden oldukça fazla olduğu görülmektedir. Ancak görüşme sonucunda elde edilen bulgulara göre ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun çocuklarının sosyal medya kullanımına izin vermediği sonucu ortaya çıkmaktadır. Buradan hareketle bu noktada nicel ve nitel verilerin birbirinden farklılaştığı yorumu yapılabilir. Buna karşın görüşmelerde

çocuklarına izin verdiklerini belirten ebeveynler de bilgileri dâhilinde ve kontrolleri altında kullanmalarına izin verdiklerini belirterek anket sonuçlarını desteklemektedir. Flash Eurobarometer'in (FE, 2008) araştırmasında bazı ebeveynlerin çocuklarının sosyal medya, e-posta ve Messenger gibi uygulamaları kullanmalarına izin vermedikleri; Tokel, Başer ve İşler'in (2013) çalışmasında ise ebeveynlerin sosyal paylaşım sitelerinin sosyal ilişkileri geliştirdiğini, eğitim amaçlı kullanıldığında faydalı olduğunu ve boş vakitleri değerlendirmek için güzel bir imkân olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Araştırmada yapılan görüşmelerde izin vermeyen ebeveynlerin neden izin vermediği ve izin veren ebeveynlerin ise neden çocuklarının kullanımlarını kontrol altında tutmak istedikleri de sorgulanarak bu konuda daha ayrıntılı bilgi edinilmesi sağlanmıştır. Ebeveynler çocuklarının sanal ortamlarda olumsuz ve etik olmayan içeriklerle karşılaşabilecekleri, tanımadıkları kişilerle iletişime geçerek zorbalık ve şiddete maruz kalabilecekleri ya da aşırı kullanım sonucu bağımlılık oluşabileceği noktasında tedirgin olduklarını belirtmişlerdir. İnan'ın (2014) yaptığı çalışmada da ebeveynlerin çocuklarının internette saldırı, zorbalık ve taciz gibi durumlarla karşılaşabileceği, tanımadığı insanlarla görüşebileceği, internetten yasal ve etik olmayan içeriklere ulaşabileceği, internet başında geçirdiği süre ve bağımlılık gibi konularda endişe duyduğu belirlenmiş, ulaşılan bu bulgu araştırma sonucuyla paralellik göstermiştir. Sosyal medya kullanımının dışında oyun oynama, müzik dinleme gibi aktivitelere izin verme durumları da incelenmiş, nicel ve nitel veriler doğrultusunda tutarlı bir şekilde ebeveynlerin bu tür uygulamaları fazla riskli görmedikleri ve bu konuda fazla sınırlama getirmediikleri sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. BİT Kullanımına Yönelik Ebeveyn Tutumları

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre ebeveynlerin çocuklarının BİT kullanımlarına yönelik tutumlarının olumlu olduğu; ancak bu sonuçların ebeveynlerin meslekleri, eğitim düzeyleri ve gelirlerine göre değişkenlik gösterdiği belirlenmiştir. Memur grubunun işçi grubuna göre; eğitim düzeyi ve aylık geliri yüksek olan ebeveynlerin düşük olanlara göre tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Clark, Demont-Heinrich ve Webber (2006) farklı gelir düzeylerine sahip 52 ebeveyn ile yürüttükleri çalışmada çocuklarının BİT yeterliliğine olan ihtiyacı

araştırmışlardır. Bu çalışmada, katılımcıların tamamı BİT yeterliliğinin önemli olduğunu ifade ederken, üst gelir grubundaki ebeveynler çocuklarına BİT erişimini sağladıklarını ve çocuklarının başarılı olması için BİT yeterliliğine ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir. Düşük gelir grubundaki ebeveynler ise çocuklarının bir ebeveyn eşliğinde BİT kullanmaları gerektiğini ve BİT yeterliliğinin başarı açısından çok kritik bir değişken olmadığını dile getirmişlerdir. Hollingworth vd. (2011) tarafından yapılan çalışmada da farklı teknolojik araçların (telefon, tablet, bilgisayar vs.) bulunduğu evlerde yaşayan ve mesleki yaşamlarında teknolojiyi yoğun olarak kullanan orta sınıf ebeveynler ile işçi sınıfı ebeveynler karşılaştırılmıştır. Buna göre orta sınıf ebeveynlerin çocuklarının teknoloji ile öğrenmelerine daha olumlu baktıkları ve teknolojinin çocuklarının bilgi ekonomisine uygun bir öğrenen olarak bilgiyi inşa etmesine katkı sağladığını düşündükleri belirlenmiştir.

Yapılan bu araştırmada ölçekte yer alan üç faktör ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Ebeveynlerin teknolojinin eğitim amaçlı kullanılmasına yönelik tutumlarının olumlu olduğu, BİT araçlarının eğitim-öğretim ortamında kullanılması gerektiği ve çocuklarını ders çalışma, ödev yapma, araştırma yapma konusunda destekledikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Kenar'ın (2012) teknoloji ve derslerde teknoloji kullanımına yönelik veli tutum çalışmasında da velilerin tutumlarının pozitif ve anlamlı seviyede olduğu, velilerin etkileşimli tahta ve tablet bilgisayar gibi teknolojiyle işlenen derslerin öğrenci başarılarını artıracığı yönünde olumlu görüş belirttikleri belirlenmiştir. Ayrıca McNaughton vd.'nin (2008) çalışmasında ise Arttırıcı ve Alternatif İletişim (AAİ) cihazları kullanan çocukların ebeveynleriyle görüşmeler yapılmış ve ebeveynlerin AAİ teknolojisinin etkin bir şekilde kullanılmasının öğrenmeye yönelik önemli düzeyde destek sağladığı, bireysel araştırmalar için fırsatlar sunduğu, rol etkinliklerinde teknolojinin kullanımının öğretimi organize etmede etkili olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Terkan ve Taylan'ın (2009) yaptıkları çalışmada ise ebeveynler interneti eğitsel, bilgilendirici ve eğlenceli içeriklerle çocuklar için geniş bir kaynak olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Yukarıda belirtilen araştırma sonuçlarının, mevcut araştırma sonuçlarını desteklediği söylenebilir. Araştırmada öğrenciler ve ebeveynleriyle yapılan görüşmeler sonucu elde edilen nitel verilere göre ise ebeveynler çocuklarının teknoloji kullanımının eğitim-öğretim süreçlerine katkı sağladığını, ödevlerin ve araştırmaların yapılmasında birçok imkân sunduğunu düşünmektedirler.

Ancak ebeveynlerin aşırı ve bilinçsiz kullanım sonucunda çocuklarının bağımlılık sorunu yaşayabileceği, yanlış ve zararlı uygulamalara yöneleceği noktasında tedirgin oldukları da ulaşılan sonuçlar arasındadır. Alexiou-Ray vd.'nin (2003) yaptığı çalışmada ebeveynler teknoloji entegrasyonunun çocuklarına birçok yeni olanak sunduğunu ve öğrencilere en iyi eğitimi verme noktasında yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Ancak ebeveynler teknolojinin bilinmeyen karanlık bir yüzü daha olduğunu ifade ederek bu noktada duydukları rahatsızlıktan dolayı tedirgin olduklarını da ifade etmişlerdir. Yine Oskay Yurttaş'ın (2013) yaptığı çalışmada araştırmaya katılan ebeveynler çocuklarının internet kullanımını amacına uygun ve bilinçli kullanıldığında faydalı, bilinçsiz bir şekilde ve yanlış amaçlar için kullanıldığında ise zararlı olabileceğini belirtmişlerdir.

Araştırmada ulaşılan bir diğer sonuca göre ebeveynlerin denetim ve sınırlamalara yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu, ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımlarının mutlaka denetlenip bazı sınırlamalar getirilmesi gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir. Ebeveynlerin ölçekte yer alan kontrol, saat sınırlaması, bazı uygulamalara izin vermeme durumlarına yönelik maddelere yüksek katılım gösterdiği görülmektedir. Nitekim Flash Eurobarometer'in (FE, 2008) çalışması sonucunda elde edilen verilere göre; ebeveynlerin çocuklarına internet kullanımına ilişkin çeşitli kurallar koydukları, filtreleme ya da izleme yazılımları kullandıkları ve bazı ebeveynlerin çocuklarının e-posta ve Messenger gibi uygulamaları kullanmalarına izin vermedikleri belirlenmiştir. Tokel, Başer ve İşler'in (2013) çalışmasında da ebeveynler çocuklarının internet kullanımlarında saat sınırlaması getirdiklerini belirtmişlerdir. Ebeveynler çocuklarının karşılaşılabileceği olası riskler ve tehditler konusunda çocuklarını bilgilendirdiklerini ifade ederken teknoloji kullanımlarını denetlediklerini ve sınırladıklarını belirtmişlerdir. Yapılan görüşmeler sonucu elde edilen nitel verilere göre ise ebeveynler çocuklarının teknoloji kullanımlarında yanlarında bulduklarını, saat sınırlaması getirerek ve bazı sitelere girişlerini engelleyerek tedbirler aldıklarını ve çocuklarının mesajlarını ve geçmişlerini takip ettiklerini ifade etmişlerdir. Ancak araştırmada aile koruma programı ve filtreler kullanan ebeveyn sayısı oldukça azdır. Nitekim ülkemizde Avrupa'ya göre çok daha az sayıda ebeveynin filtre kullandığı ve çocuklarının internet etkinliklerini takip ettiği yapılan araştırmalar tarafından ortaya konulmuştur (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011). Rode'un (2009) çalışmasında

ebeveynlerin çocuklarının güvenliğini kısıtlamalar getirerek sağlamaya çalıştıkları ve çocuklarını bilgisayar ve internet kullanırlarken aynı odada oturarak takip ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca riskli ve tehdit içerdiğini düşündükleri web sayfalarına ulaşımını engellemeye yönelik filtre yazılımları kullanarak güvenlik noktasında bazı önlemler aldıkları belirlenmiştir. Tercan, Sakarya ve Çoklar'ın (2012) çalışmasında da öğrencilerin büyük bir çoğunluğu ailelerinin interneti kendi başına kullandırmadığını ve sürekli kendilerini denetlediklerini belirterek girebilecekleri bazı siteleri yasakladıklarını, belirli saatlerde kullanıma izin verdiklerini ve kullanım süresini kısıtladıklarını ifade etmişlerdir. Aile Çevrimiçi Güvenlik Enstitüsü (Family Online Safety Institute-FOSI, 2015) tarafından yayımlanan raporda ise ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun gelen giden mesajları kontrol ettikleri ve çocuklarının gönderecekleri mesaj miktarına sınırlama getirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ölçekte yer alan “Teknolojinin Olumsuz Etkileri” faktörüne ilişkin sonuçlar incelendiğinde ise ebeveynlerin teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik tutumlarının orta seviyede olduğu, teknolojik ortamların ve uygulamaların çocuklarının sağlığını, psikolojik gelişimlerini ve aileleriyle ilişkilerini olumsuz etkileyebileceği noktasında az da olsa tedirgin oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır. Odabaşı (2005) çalışmasında ebeveynlerin internetin aile ilişkilerini ve iletişimini olumsuz etkilemediğini belirtmiştir. Ancak 2005 yılı koşullarında mobil cihazlar üzerinden hızlı internet erişimi ile sosyal medya (Facebook, Twitter vs.), eşzamanlı iletişim araçları (Whatsapp, Viber vs.) ve çevrimiçi oyunların yeterince yaygınlaşmadığı göz önüne alındığında olumsuz bir bulguya rastlanmaması olağan karşılanabilir. Ancak, yakın geçmişte yapılan bir çalışmada Doğan (2013) öğrencilerin problemleri internet kullanımlarının aile içi ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebileceği belirtilmiştir. Buradan hareketle sosyal medya, anlık mesajlaşma uygulamaları, çevrimiçi oyunların yaygınlaşması ile öğrencilerin bu tür teknolojik ortamlarda vakit geçirmesinin aile ile ilişkilerini olumsuz etkileyebileceği sonucuna ulaşılabilir (Çalışkan, Aslander, 2014; Kırık, 2014; Kalyon, Balcı ve Şahin, 2016). Torun, Akçay ve Çoklar (2015) ise yaptıkları çalışmada ortaokul öğrencilerinin oyun oynama davranışlarının aile içi çatışma ve sosyal yalnızlık gibi durumlar üzerinde orta düzeyli bir etki oluşturduğu sonucuna ulaşımlardır. Bu tez kapsamındaki katılımcılar ise çocuklarının teknoloji

erişimlerinin sınırlı olduğunu dolayısıyla olumsuz etkilerini çok fazla gözlemlemediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmada hem öğrencilerle hem de ebeveynlerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara göre ebeveynlerin çoğunluğunun çocuklarının BİT kullanımlarına yönelik tutumlarını demokratik bir yaklaşım benimseyerek sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle öğrencilerin demokratik bir aile ortamında ebeveynleriyle sağlıklı bir iletişim kurarak teknoloji kullanımlarında sorumluluk alarak sosyal yeterlik becerilerini olumlu yönde geliştirebildikleri yorumu yapılabilir. Nitekim Baumrind'in çocuk yetiştirme tutumlarının esas alındığı çalışmalarda, demokratik ailelerde yetişen çocukların otoriter ya da izin verici ailelerde yetişen çocuklara göre akademik başarı, sosyal gelişim, ruh sağlığı ve benlik saygısı gibi ölçümlerde daha yüksek puan aldıkları görülmüştür (Güre, Wissink ve Dekovic, 2010; Yılmaz, 2001). Ayrıca, çocuklarına yakın ve ilgili olan ebeveynlerin çocuklarının, katı ve sıkı kontrol uygulayan ebeveynlerin çocuklarına göre daha olumlu sosyal davranışlar sergiledikleri ve daha yüksek sosyal yeterliğe sahip olduklarını ortaya koyan araştırmalar yer almaktadır (Aunola ve Nurmi, 2005; Guajardo, Snyder ve Petersen, 2009; Laibe, Carlo, Torquati ve Ontai, 2004).

5.3. Teknoloji Kullanım durumları ve Ebeveyn Tutumları ile Öğrenci Başarıları Arasındaki İlişki

Araştırmada öğrencilerin BİT kullanım durumlarının başarıları üzerinde anlamlı farklılık oluşturma durumları incelenmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre evinde bilgisayar ve internet erişimine sahip olan ve bu teknolojileri kullanan öğrencilerin altı temel ders ve BTY dersi başarılarının kullanmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aşkar ve Olgun'un (2005) yaptıkları çalışmada da Uluslararası Öğrenci Başarısını Değerlendirme Programı (PISA, 2003) verileri temel alınarak elde edilen bulgulara göre; evinde bilgisayarı olan öğrencilerin başarı puanlarının olmayanlardan daha yüksek, uzun süredir bilgisayar kullananların puanlarının kısa süredir kullananlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Öztürk ve Tetik (2015) çalışmalarında sosyal ağ destekli bilişim teknolojileri eğitiminin ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarına etkisini araştırmışlardır. Deneysel olarak yürütülen çalışmada

bilişim teknolojileri eğitimini sosyal ağ destekli alan öğrencilerin başarılarında olumlu yönde anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ebeveynlerin çocuklarının BİT kullanımına yönelik tutumları ile öğrencilerin ders başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Ebeveynlerin teknolojinin eğitimde kullanımına yönelik tutum puanları ile öğrencilerin bilişim teknolojileri ve yazılım, fen ve teknoloji, yabancı dil (İngilizce) ders başarı puanları arasında pozitif yönde orta düzeyli anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle çocuklarının eğitim amaçlı teknolojiyi kullanmasını destekleme düzeyi arttıkça öğrencilerin bu derslerdeki başarı düzeylerinin de artmakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik tutum puanları ile bilişim teknolojileri ve yazılım ve fen ve teknoloji dersleri başarı puanları arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle ebeveynlerin teknolojiyi olumsuz görme düzeyleri arttıkça öğrencilerin bu derslerdeki başarı düzeyleri düşmektedir. Etki düzeyleri ise %14 ve %17 olarak belirlenmiştir. Bu sonuca göre ebeveynlerin bu tutumları öğrenci başarılarının %14'ü ve %17'sini açıklamaktadır. Motivasyon, dikkat, ilgi, zekâ düzeyi, çalışma ortamı, aile ortamı, arkadaş çevresi, öğrenci ve öğretmen özellikleri, ders materyalleri, öğrenme ortamı gibi birçok değişkene bağlı olan başarı durumu üzerinde ebeveyn tutumlarının bu boyutta etki düzeyine sahip olması yadsınamayacak önemli bir sonuçtur. Doğrudan ebeveynlerin tutumlarının öğrencilerin başarıları ile karşılaştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır ancak Myres (1990) yaptığı çalışmada anne ve babaların çocuklarına gösterdikleri tutum ve davranışlarının çocukların özellikle bilişsel gelişiminde değişiklikler meydana getirdiğini ve bu durumun ders başarılarını etkileyebileceğini belirtmiştir.

Anket uygulaması sonucu elde edilen nicel veriler ve görüşmeler sonrası elde edilen nitel veriler karşılaştırıldığında ise nitel verilerin nicel verilerle tutarlı olduğu ve ulaşılan sonuçları desteklediği görülmektedir. Nicel veriler sonucu ulaşılan öğrencilerin en çok kullandıkları teknolojik araçların bilgisayar ve internet olduğu ve kullanım sıklığının genel olarak bir saatten az ve bir-iki saat aralığında değiştiği bulgusu öğrencilerle yapılan görüşme sonucu elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir. Yapılan görüşmelerde öğrenciler ve ebeveynlerinin verdikleri yanıtlara göre ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun çocuklarının eğitim amaçlı teknoloji

kullanımlarını destekledikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Ölçeğin “Eğitimde Kullanımı” faktörüne ilişkin ortalama değerinin dörde yakın ($X=3,78$) olduğu diğer bir ifadeyle ebeveynlerin teknolojinin eğitimde kullanımına yönelik tutumlarının yüksek olduğu göz önünde bulundurulduğunda ulaşılan bu sonucun nicel verileri desteklediği görülmektedir. Ayrıca yine ölçekte yer alan “Denetim ve Sınırlamalar” faktörünün ortalama değeri 3,98 olarak hesaplanmış, ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımında denetim ve sınırlamalara yönelik tutumlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Görüşmelerde de öğrencilere ve ebeveynlere yöneltilen denetleme, kontrol etme ve sınırlamalara yönelik sorulara verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilerin ve ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu denetleme yapıldığını ve sınırlamalar getirildiğini belirtmişlerdir. Özellikle daha çok saat sınırlaması getirildiğini ifade eden ebeveyn ve öğrenci görüşleri yine ölçekte yer alan saat sınırlaması getirilmesi gerektiğine yönelik maddeye gösterilen yüksek katılımı destekler niteliktedir. Oskay Yurttaş’ın (2013) yaptığı çalışmada ortaokul öğrencilerinin internet kullanımı ile ilgili ailelerin tutum ve davranışları incelenmiştir. Öğrencilerin evlerindeki bilgisayarlarda internet kullanımında ailelerinin denetimlerine yönelik sorulara verdikleri cevaplara göre en çok saat sınırlaması getirildiği belirlenmiştir.

Ebeveynlerin çoğunluğunun çocuklarının BİT kullanımlarını kontrol ettiklerini, denetlediklerini belirtmelerine karşın hem anket sonucunda hem de görüşmeler sonucunda aile koruma programı kullanan ebeveyn sayısının oldukça az olduğu hatta çoğunluğunun bu konuda bilgi sahibi olmadığı görülmektedir.

Son olarak ebeveynler arasında çocuklarının BİT kullanımlarına yönelik tutum ve davranış farklılığına ilişkin nicel ve nitel veriler karşılaştırılmış, bu noktada nicel ve nitel sonuçların birbirinden farklı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Nicel verilere göre babaların tutum ortalamaları annelere göre daha yüksek, daha olumlu; nitel verilere göre ise anne ve babaların tutum ve davranışlarının birbiriyle aynı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Nitel çalışma kapsamında katılımcı sayısının az olması nedeniyle bu konuda cinsiyet farklılığı tam olarak ortaya çıkmamış olabilir. Araştırmanın nicel boyutunda her bir faktör ayrı olarak ele alındığında ise babaların teknolojinin eğitimde kullanımına yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu yani babaların çocuklarını daha fazla eğitsel teknolojik uygulamaları kullanmaları için destekledikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Denetim ve sınırlamalara yönelik ve teknolojinin olumsuz etkilerine yönelik tutum

puanları incelendiğinde ise annelerin teknolojinin sağlık ve psiko-sosyal açıdan olumsuz etkileri noktasında daha tedirgin oldukları ve çocuklarını daha fazla sınırlandırdıkları sonucuna ulaşılmaktadır. Çetinkaya ve Sütçü'nün (2016) çalışmasında da daha çok annelerin çocuklarına kısıtlama getirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu araştırma sonucunu destekler niteliktedir.

5.4. Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde ulaşılan sonuçlar doğrultusunda yapılacak araştırmalara ve gelecek araştırmacılara katkı sağlayacak önerilere yer verilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre ebeveynler ve öğrenciler güvenli internet kullanımı, olası riskler ve güvenlik tehditlerine karşı alınacak önlemlere yönelik bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmelidir. Araştırma sonucunda aile koruma programı kullanan ebeveyn sayısının oldukça az olduğu ve bu sonucun birçok çalışma tarafından desteklendiği dikkate alındığında bu noktada gerekli tedbirlerin alınması gerektiği aşikârdır. Bu konuda sorumluluk öncelikle bilişim teknolojileri dersi öğretmenlerine verilmeli, idare, öğretmen ve veli iletişimi güçlü tutulmalıdır. Özellikle şartlar sağlandığı süre içerisinde FATİH projesinin de ülkemizde yaygın olarak neredeyse tüm okullarda uygulandığı göz önünde bulundurulduğunda MEB bünyesinde öğretmen, öğrenci ve ebeveynlere bu konuya yönelik bilgilendirici seminer çalışmaları düzenlenmelidir.

Ebeveynlerin çocuklarının BT kullanımlarına yaklaşımları otoriter ve baskıcı bir tavır içerisinde sergilenmemeli, çocuklara bilgi verilerek ve açıklama yapılarak ortak kararlar alınması sağlanmalı; böylece çocukların teknolojik araçları bilgili ve bilinçli bir kullanıcı olarak yaşamlarına entegre etmeleri gerçekleştirilmelidir. Bunun yanı sıra ebeveynler bilişim teknolojileri araçlarını çocukları için ödül veya ceza olarak da kullanmamalıdır. Aşırı kuralcı ve kısıtlayıcı yaklaşımlar aile içi ilişkileri olumsuz etkileyebileceği gibi çocukların teknolojiden tamamen uzak kalarak sunduğu imkânlardan yararlanamaması ya da yasaklanan olumsuz ve zararlı uygulamaları kullanım eğilimlerinin daha çok artmasına neden olabilmektedir (Cherrington, 1997).

Bilişim teknolojileri araçlarının eğitim amaçlı kullanımı ebeveynler tarafından desteklenerek artırılmalı ve böylece öğrencilerin ders başarılarına katkı sağlayacak uygulamaların kullanımı yaygınlaştırılmalıdır. Öğrencilere teknolojik araçların sadece

oyun ve eğlence amaçlı uygulamalarla sınırlı olmadığı, derslerine ve ödevlerine katkı sağlayacak uygulamaların yer aldığı ve internet üzerinden araştırmalarını yaparak bilgiye ulaşıp paylaşma imkânlarına sahip oldukları eğitim-öğretime başladıkları ilk yıllardan itibaren gerek ebeveynleri gerekse öğretmenleri tarafından anlatılmalıdır.

Gelecekte yapılacak olan çalışmalarda teknolojinin eğitime entegrasyonu konusunda sadece okul ortamına odaklanılmamalı, araştırmacılar ev ortamını ve ebeveyn faktörünü göz ardı etmemelidir. Literatürde internet ortamında güvenliğin sağlanması noktasında ebeveynleri çalışma grubu olarak belirleyen araştırmaların oldukça fazla yer almasının yanı sıra ebeveynlerin çocuklarının özellikle ev ortamında teknoloji kullanımlarına yönelik tutumlarının eğitim-öğretim sürecine ve başarıya katkısının incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu konu üzerinde daha fazla araştırma yapılmalı, çerçevesi genişletilmelidir. Araştırmacılar başarıyı etkileyen aile ortamı ve teknoloji kullanımını bir arada ele alarak ve alanda var olan bu boşluğu dolduracak bulgulara yer vererek literatüre önemli ölçüde katkı sağlayacaklardır.

KAYNAKLAR

- Ada, S. ve Tatlı, H. (2011). Akıllı Telefon Kullanımını Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma. *K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi, İİ BF, İşletme Bölümü, Kahramanmaraş Bao, P., Pierce, J., Whittaker, S., Zhai, S., "Smart Phone Use by Non-Mobile Business Users", MobileHCI, 1-7.*
- Akbulut, Y. (2013). Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Gelişimsel Sonuçları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2).*
- Akbulut, Y. ve Çuhadar, C. (2011). Reflections of preservice information technology teachers regarding cyberbullying. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 2(3).*
- Akbulut, Y., Odabaşı, H. F. ve Kuzu, A. (2011). Perceptions of preservice teachers regarding the integration of information and communication technologies in turkish education faculties, *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 10(3), 175-184.*
- Akçay, S., Aydoğdu, M., Şensoy, Ö. ve Yıldırım, H.İ. (2005). Fen eğitiminde ilköğretim 6.sınıflarda çiçekli bitkiler konusunun öğretiminde bilgisayar destekli öğretimin öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 13(1), 103-116.*
- Akgün, E., Yılmaz, E. O. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Vizyon 2023 strateji belgesi ve fırsatları artırma ve teknolojiyi iyileştirme hareketi (FATİH) projesi: Karşılaştırmalı bir inceleme. *Akademik Bilişim, 2-4.*
- Akın, H.B. (2001). *Yeni Ekonomi: Strateji, Rekabet, Teknoloji Yönetimi*, Konya, Çizgi Kitabevi.
- Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi teknolojilerinin okullarda kullanımı ve öğretmenlerin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(11).*
- Akkoyunlu, B. ve Yılmaz, M. (2005). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyleri ile internet kullanım sıklıkları ve internet kullanım amaçları. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER), (19).*
- Akkoyunlu, B., Orhan, F. ve Umay, A. (2005). Bilgisayar öğretmenleri için" bilgisayar öğretmenliği öz yeterlik ölçeği" geliştirme çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(29).*

- Akpınar, E., Aktamış, H. ve Ergin, Ö. (2005). Fen Bilgisi Dersinde Eğitim Teknolojisi Kullanılmasına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4 (1).
- Aktaş-Arnas, Y. (2005). 3-18 Yaş grubu çocuk ve gençlerin interaktif iletişim araçlarını kullanma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(4).
- Alexiou-Ray, J. A., Wilson, E., Wright, V. H. ve Peirano, A. (2003). Changing instructional practice: The impact of technology integration on students, parents, and school personnel. *Electronic Journal for the Integration of Technology in Education*, 2(2), 58-80.
- Alkan, M., Tekedere, H. ve Genç, Ö. (2003). İnteraktif bilgi iletişim teknolojilerinin uzaktan eğitimdeki uygulamaları. *Elektrik, Elektronik, Bilgisayar Mühendislikleri Eğitimi 1. Ulusal Sempozyumu*, Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Allegra, M., Chifari, A. ve Ottaviano, S. (2001). ICT to train students towards creative thinking. *Educational Technology ve Society*, 4(2), 48-53.
- Altay, F. B. ve Güre, A. (2012). Okul öncesi kuruma (devlet-özel) devam eden çocukların sosyal yeterlik ve olumlu sosyal davranışları ile annelerinin ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2699-2718.
- Aponte, R. (2009). The communications revolution and its impact on the family: Significant, growing, but skewed and limited in scope. *Marriage & Family Review*, 45, 576-586.
- Arklan, Ü. (2008). Bilgi toplumu ve iletişim: bilginin yayılması sürecinde kitle iletişim araçları ve internet. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 5(3), 67-80.
- Armstrong, L., Phillips, J. G. ve Sailing, L. L. (2000). Potential determinants of heavier İnternet usage. *Int. J. Human-Computer Studies*, 53, 537-550.
- Arslan, B. (2003). Bilgisayar destekli eğitime tabi tutulan ortaöğretim öğrencileriyle bu süreçte eğitici olarak rol alan öğretmenlerin BDE'ye ilişkin görüşleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(10), 67-75.

- Aslan, A. (2016). *Türkiye’de çocukların güvenli internet kullanımında 2010-2015 yılları arasındaki değişimler ve uygulamaların yansımaları*. Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Aşkar, P. ve Olkun, S. (2005). PISA 2003 sonuçları açısından okullarda bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı. *Eğitim Araştırmaları*, 19, 15-34.
- Aubrey, C. ve Dahl, S. (2014). The confidence and competence in information and communication technologies of practitioners, parents and young children in the Early Years Foundation Stage. *Early years*, 34(1), 94-108.
- Aunola, K. ve Nurmi, J. E. (2005). The role of parenting styles in children’s problem behavior. *Child Development*, 76 (6), 1144-1159.
- Avcıoğlu, G. Ş. (2011). Küresel bilgi teknolojilerinin değerler üzerindeki etkisi. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(1).
- Aycan, Ş. (2002). Fen bilgisi eğitiminde bilgisayar destekli çalışmanın faydaları; Demirci (Manisa)’de bir örnek. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16, 197-204.
- Aykanat, F., Doğru, M. ve Kalender, S. (2005). Bilgisayar destekli kavram haritaları yöntemiyle fen öğretiminin öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(2), 391-400.
- Bacigalupe, G., ve Lambe, S. (2011). Virtualizing intimacy: Information communication technologies and transnational families in therapy. *Family Process*, 50, 12–26.
- Baki, A. ve Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 42(42).
- Balcı, M., Kenar, İ., ve Uşak, M. (2013). Tablet pc destekli fen ve teknoloji dersine yönelik öğrenci velilerinin tutumları. *Electronic Turkish Studies*, 8(8).
- Banoğlu, K., Madenoğlu, C., Uysal, Ş., ve Dede, A. (2014). FATİH projesine yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi (Eskişehir ili örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi (EBAD)*, 4(1), 39-58.
- Bayraktar, R. (2015). *Öğretmenlerin eğitim teknolojileri kullanım düzeylerinin belirlenmesi: ölçek geliştirme çalışması*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

- Becerikli, S. Y. (2013). Kuşaklararası iletişim farklılığı: bilim teknoloji ve yenilik haberleri üzerinden bir odak grup çalışması. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 8(1), 5-18.
- Becker, K. H. ve Maunsaiyat, S. (2002). Thai students' attitudes and concepts of technology. *Journal of Technology Education*, 13 (2), 6-19.
- Belsey, B. (2008). *Cyberbullying an Emerging Threat to the Always on Generation*.
[http://www.cyberbullying.ca/pdf/Cyberbullying Article by Bill Belsey. Pdf.](http://www.cyberbullying.ca/pdf/Cyberbullying%20Article%20by%20Bill%20Belsey.Pdf)
- Beycioğlu, K. ve Aslan, B. (2012). Öğretmen ve yöneticilerin öğretmen liderliğine ilişkin görüşleri: Bir karma yöntem çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 191-223.
- Biçer, S. (2014). Akademisyenlerin sosyal ağlarda bulunma motivasyonları: Facebook örneği. *Dumlupınar University Journal of Social Science/Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (40).
- Blinn-Pike, L. (2009). Technology and the family: An overview from the 1980's to the present. *Marriage & Family Review*, 45, 567-575.
- Boshuizen, H. P. A. ve Wopereis, I. G. J. H. (2003). Pedagogy of training in information and communications technology for teachers and beyond. *Technology. Pedagogy and Education*, 12(1), 149-159.
- Bostan, A., ve Akman, İ. (2015). Impact of education on security practices in ICT. *Tehnički vjesnik*, 22(1), 161-168.
- Brubaker, A. T. (2006). Faculty perceptions of the impact of student laptop use in a wireless internet environment on the classroom learning environment and teaching information and library science. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kuzey Karolina.
- Bruce, C. (1997). The seven faces of information literacy. *Adelaide: Auslib Press*.
- Bucci, T. T., Copenhaver, L. J., Lehman, B. ve O'Brien, T. (2003). Technology integration: Connections to educational theories. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 3(1), 30-46.
- Bülbül, O. (2009). *Fizik dersi optik ünitesinin bilgisayar destekli öğretiminde kullanılan animasyonların ve simülasyonların akademik başarıya ve akılda kalıcılığa etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 32(32), 470-483.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K. ve Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi.
- Canbek, G. ve Sağıroğlu, G. (2007). Çocukların ve gençlerin bilgisayar ve internet güvenliği. *Politeknik Dergisi*, 10(1), 33-39.
- Cartwright, V. ve Hammond, M. (2003). The integration and embedding of ict into the school curriculum: More questions than answers. *Bildiri Information Technology for Teacher Education (ITTE'03) konferansında sunulmuştur*. Trinity and All Saints College, Leeds.
- Carvalho, J., Francisco, R. ve Relvas, A. P. (2015). Family functioning and information and communication technologies: How do they relate? A literature review. *Computers in Human Behavior*, 45, 99-108.
- Cengizhan, C. (2005). Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımında yeni bir boyut: internet bağımlılığı. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*.22, 83-98.
- Ceyhan, E. B., Demiryürek, E. ve Kandemir, B. (2015). Sosyal ağlarda güncel güvenlik riskleri ve korunma yöntemleri. *Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi*, 1(1).
- Chang, C. Y. (2002). Does-computer-assistedinstruction+problem solving = improvedscienceout comes? A Pioneer study. *Journal of Educational Research*, 95(3), 143-150.
- Cherrington, R. (1997). *Generational issues in china: a case study of the 1980s generation of young intellectuals*. *Brit. İns. of sociology*, 48 (2). 302- 320.
- Chou, M. J. ve Fen, C. F. (2014). Parent-child Play within Information Technology: A Quest for Quality Family Atmosphere. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 122, 273-282.
- Chou, M.J. (2012). Effects of Computer-Assisted Instructions on Logistic Thinking and Creation Capability-A case study on G1 Pupils using E-books. *The International Journal of Organizational Innovation*, 5(2), 213-231.
- Christensen, L. B. (2004). *Experimental methodology*. Allyn & Bacon.

- Christensen, L. B., Johnson, R. B., Turner, L. A. (2011). *Research methods, design and analysis*. Twelfth Edition: New Jersey.
- Clark, L. S., Demont-Heinrich, C. ve Webber, S. (2005). Parents, ICTs, and children's prospects for success: Interviews along the digital "Access Rainbow". *Critical Studies in Media Communication*, 22(5), 409-426.
- Clark, V. L. P. ve Creswell, J. W. (2008). *The mixed methods reader*. London:Sage.
- Comert T. I. ve Kayıran S.M. (2010). Çocuk ve ergenlerde internet kullanımı. *Çocuk Dergisi*, 10(4), 166-170.
- Compton, V. ve Harwood, C. (2003). Enhancing technological practice: An assessment framework for technology education in New Zealand. *International Journal of Technology and Design Education*, 13(1), 1-26.
- Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Çağiltay, K., Çakıroğlu, J., Çağiltay, N. ve Çakıroğlu, E. (2001). Öğretimde bilgisayar kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 19-28.
- Çağlar, S. ve Savaşer, S. (2010). Internet and child pornography. *International Journal of Human Sciences*, 7(1), 1001-1008.
- Çalışkan, N. ve Aslanderen, M. (2014). Aile içi iletişim ve siber yaşam: Teorik bir çözümleme. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2).
- Çalışkan, Ö. (2015). *İlköğretim öğrencilerinde teknoloji kullanımı eksenli yabancılaşma: Düzce merkez ilçe örneği*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Çekbaş, Y., Yakar, H., Yıldırım, B. ve Savran, A. (2003). Bilgisayar destekli eğitimin öğrenciler üzerine etkisi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(4).
- Çelen, F. K. ve Seferoğlu, S. S. (2016). Issues in the Use of Information and Communication Technologies and Unethical Behaviors: An Overview. *Journal of Computer and Education Research*, 4(8), 124-153.
- Çelen, F. K., Çelik, A. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Çocukların internet kullanımları ve onları bekleyen çevrimiçi riskler. *Akademik Bilişim Konferansı*, 2-4.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. *İlköğretim online*, 2(2).

- Çelik, T. ve Karaaslan, E. (2008). *İnternet Toplumu Oluşum Süreci*. İndirilme Tarihi: 5 Ocak 2016, URL: <http://inet-tr.org.tr/>
- Çepni, S., Ayas, A., Ekiz, D. ve Akyıldız, S. (2010). Öğretim ilke ve yöntemleri. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çepni, S., Taş, E. ve Köse, S. (2006). The Effects of Computer Assisted Materials on Students' Cognitive Levels, Misconceptions and Attitude Toward Science. *Computers and Education*, 46, 192-205.
- Çerezci, O., İşman, A., Öztürk, E. ve Kıyıcı, M. (2001). Cep telefonlarının çocuklar üzerinde sağlık etkisi milli eğitim bakanlığımıza ve velilerimize düşen görevler. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1).
- Çetinkaya, L. ve Sütçü, S. (2016). Çocukların gözüyle ebeveynlerinin bilişim teknolojileri kullanımına yönelik kısıtlamaları ve nedenleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 79-116
- Çevik, B. G. ve Çelikkaleli, Ö. (2010). Ergenlerin arkadaş bağlılığı ve internet bağımlılığının cinsiyet ebeveyn tutumu ve anne baba eğitim düzeylerine göre incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3).
- Çokluk, O., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal bilimler için çok değişkenli SPSS ve LISREL uygulamaları. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çömek, A. ve Bayram, H. (2006). Fen bilgisi öğretiminde ısı konusunun bilgisayar destekli öğretim materyalleri ile öğretilmesi. *VI. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, (s.192-197), İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Daşdemir, İ. Cengiz, E., Uzoğlu, M. ve Bozdoğan, A. E. (2012). Tablet bilgisayarların fen ve teknoloji derslerinde kullanılmasıyla ilgili fen ve teknoloji öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20).
- David-Ferdon, C. ve Hertz, M. F. (2007). Electronic media, violence, and adolescents: An emerging public health problem. *Journal of Adolescent Health*, 41(6), 1-5.
- Davis R.A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological internet use. *Computers in Human Behavior*, (17), 187-195.
- Demiralay, R. ve Karadeniz, Ş. (2010). Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının, ilköğretim öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarına etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (KUYEB)*, 10(2), 819-851.

- Demiraslan, Y. ve Usluel, Y. K. (2006). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonunun etkinlik kuramına göre incelenmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 23, 38-49.
- Demirel, M., Yörük, M. ve Özkan, O. (2013). Çocuklar için güvenli internet: güvenli internet hizmeti ve ebeveyn görüşleri üzerine bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(7), 54-68.
- Derviş, N. (2009). *Bilgisayar destekli fen ve teknoloji öğretiminin öğrencilerin "yaşamımızı etkileyen manyetizma" ünitesindeki akademik başarılarına, tutumlarına ve bilimsel düşünme becerilerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Dockery, J. A. (2006). The Effectiveness of Computer Assisted Instruction in preparing academically at risk students for the Georgia High School Graduation test. *Workforce Education Forum*, Chapella University, 120.
- Doğan, A. (2013). *İnternet bağımlılığı yaygınlığı* (Doctoral dissertation, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Ercan, İ. ve Kan, İ. (2004). Ölçeklerde güvenirlik ve geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), 211-216.
- Ercan, İ. ve Kan, İ. (2004). Ölçeklerde güvenirlik ve geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), 211-216.
- Ergörün, O. (2010). Bilgisayar destekli fizik öğretiminin öğrenci başarısına ve öğrencilerin tutumlarına etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ergün, E. ve Altun, A. (2012). Öğrenci gözüyle siber aylaklık ve nedenleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(1), 36-53.
- Eroğlu, Y. ve Güler, N. (2015). Koşullu öz-değer, riskli internet davranışları ve siber zorbalık/mağduriyet arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 118-129.
- Erol D. (1999). Bazı imalat işlerinde karşılaşılabılır birikimli travma bozuklukları. Ergonomi Kongresi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

- Ertuğrul, İ. ve Keskin, N. (2012). İnternetin Türkçenin kullanımında ve toplum-birey yapısının değişimindeki rolü. *Journal of Internet Applications & Management/İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi*, 3(2).
- Esen B., K. (2007). Akran baskısı ve algılanan sosyal destek değişkenlerin göre ergenlerde internet bağımlılığının yordanması. *I.Uluslararası Bağımlılık Kongresi*, İstanbul.
- Esen, B. K. (2009). Çeşitli değişkenlere göre ergenlerde internet bağımlılığının yordanması. *NWSA: Education Sciences*,4(4), 1331-1340.
- Eşgi, N. (2014). Aile-çocuk internet bağımlılık ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 807-839.
- Fırat, M., Yurdakul, I. K., Ersoy, A., Fırat, M., Kabakçı Yurdakul, I. ve Ersoy, A. (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı olarak karma yöntem araştırması deneyimi. *Journal of Qualitative Research in Education*, 2(1).
- Figg, C. B. (2000). Relationship between selected elementary teachers' beliefs and educational technology use. *Dissertation Abstracts International*, 62(2), 536.
- Flash Eurobarometer, (2008). Towards a safer use of the Internet for children in the EU—a parents' perspective. Annex tables and survey details. Flash EB series 248. Survey co-ordinated by Directorate General Communication. The Gallup Organisation, Hungary.
- FOSI (2015). Parenting in the Digital Age: How Parents Weigh the Potential Benefits and Harms of Their Children's Technology Use. <https://www.fosi.org> [Erişim tarihi: 25.05.2015]
- Gallagher, F. (2011). Hand in hand: Media literacy and internet safety. *Library Media Connection*, Ocak/Şubat 2011, 16-18.
- Gegeoğlu, Ş. (2014). *Ortaöğretim okulundaki öğretmenlerin mesleki alanda eğitim teknolojilerini kullanma düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Geray, H. (2002). Sayısal eşitsizliğin gelişmekte olan ülkeler açısından yapısal bağlamı. *38. Kütüphaneler Haftası Bildirileri*. 142-162.
- Goh, W.W.L., Bay, S. ve Chen, V. H. (2015). Young school children's use of digital devices and parental rules. *Telematics and Informatics*, 32(4), 787-795.

- Gough, J. (2000). Opinion: “Learning technologies?” “Convergent technologies?” “What do these mean?”. *Education and Information Technologies*, 5(2), 183-142.
- Göktaş, Y., Yıldırım, Z. ve Yıldırım, S. (2008). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim fakültelerindeki durumu: Dekanların görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33(149), 30-50.
- Green, J. C., Krayder, H. ve Mayer, E. (2005). Combining qualitative and quantitative methods in social inquiry. In B. Somekh & C. Lewin (Eds.). *Research methods in the social sciences* (pp. 275-282). London: Sage.
- Groves, M. M. ve Zemel, P. C. (2000). Instructional technology adoption in higher education: An action research case study. *International Journal of Instructional Media*, 27, 57-66.
- Guajardo, N. R., Snyder, G. ve Petersen, R. (2009). Relationships among parenting practices, parental stress, child behaviour, and children’s social-cognitive development. *Infant and Child Development*, 18, 37–60.
- Güllüpnar, F., Kuzu, A., Dursun, Ö. Ö., Kurt, A. A. Ve Gültekin, M. (2013). Milli eğitimde teknoloji kullanımı ve sonuçları: Velilerin bakış açısından FATİH projesinin pilot uygulamasının değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 195-216.
- Gündüz, Ş. ve Odabaşı, F. (2004). Bilgi çağında öğretmen adaylarının eğitiminde öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinin önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 43-48.
- Günel, A., Turhal, Ç. Ü. ve İmal, N. (2011). İlköğretim öğrencileri arasında internet kullanımının incelenmesine yönelik anket çalışması. 4. *Ağ ve Bilgi Güvenliği Sempozyumu*, Ankara, Türkiye.
- Güre, A., Wissink, I. ve Dekovic, M. (2010). Quality of parentadolescent relationship and self-esteem in Turkish, Dutch and Turkish-Dutch adolescents. In R. Zukauskienė (Ed.), *14th European Conference on Developmental Psychology, Medimond, International Proceedings* (pp. 351–361). Bologna(Italy): Editografica.
- Güven, G., ve Sülün, Y. (2012). Bilgisayar destekli öğretimin 8. sınıf fen ve teknoloji dersindeki akademik başarıya ve öğrencilerin derse karşı tutumlarına etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(1), 68-79.

- Güzelyazıcı, Ö., Dönmez, B., Kurtuluş, G. ve Hacıosmanoğlu, Ö. (2014). Yeni yüzyıl üniversitesinde mobil öğrenme. *EJOVOC: Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(2).
- Hançer, A.H. (2007). Fen eğitiminde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı bilgisayar destekli öğrenmenin kavram yanlışları üzerine etkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 69-81.
- Harun, M. H. (2001). Integrating e-learning into the workplace. *Internet and Higher Education*, 4(3,4), 301-310.
- Hayıt, Ö. G. T. ve Dönmez, O. (2016). Üniversite öğrencilerinin siber aylıklık profilleriyle bilişsel kapılma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5, 146-150.
- Herzig, R. G. M. (2004). Technology and its impact in the classroom. *Computers and Education*, 42(2), 111-131.
- Hollingworth, S., Mansaray, A., Allen, K. ve Rose, A. (2011). Parents' perspectives on technology and children's learning in the home: Social class and the role of the habitus. *Journal of Computer Assisted Learning*, 27(4), 347-360.
- http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/14/15/703095/dosyalar/2014_10/30030827_25123423_1dnbt.pdf
- <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18660>
- İnan, T. (2014). Medya okuryazarlığı: ortaokul öğrencilerinin ebeveynlerinin televizyon ve internete lkn tutum ve davranışlarının incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 7(35).
- İşman, A. (2003). Technology and technique: an educational perspective, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(1), 28-33.
- İşman, A. ve Dabaj, F. (2004). Attitudes of students towards internet. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 5 (4).
- Jeffs, T., Behrmann, M. ve Bannan-Ritland, B. (2005). Assistive technology and literacy learning: Reflections of parents and children. *Journal of Special Education Technology*, 21(1).
- Jeffs, T., Behrmann, M. ve Bannan-Ritland, B. (2005). Assistive technology and literacy learning: Reflections of parents and children. *Journal of Special Education Technology*, 21(1), 37-44.

- Johnson, R. B., Onwuegbuzie, A. J. ve Turner, L. A. (2007). Toward a definition of mixed methods research. *Journal of mixed methods research*, 1(2), 112-133.
- Jolls, T. (2008). *Literacy for the 21st century: An overview and orientation guide to media literacy education (2. Baskı)*. Los Angeles, ABD: Center for Media Literacy.
- Jonassen, D. H. (1999). Designing constructivist learning environments. *Instructional design theories and models: A new paradigm of instructional theory*, 2, 215-239.
- Kabakçı Yurdakul, I., Dönmez, O., Yaman, F. ve Odabaşı, H. F. (2013). Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *University of Gaziantep Journal of Social Sciences*, 12(4).
- Kalaycı, S. (2010). *SPSS Uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*, 5. Baskı. Ankara: Asil Yayın.
- Kalyon, A., Balcı, İ. ve Şahin, M. (2016). The reflection of internet addiction in the media. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 2520-2532.
- Kanthawongs, P. ve Kanthawongs, P. (2013). Perception of primary school students, parents and teachers toward the use of computers, the internet and social networking sites. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 88, 282-290.
- Karaca, H. (2016). *Ortaokul öğrencilerinin cebir öğrenme alanına yönelik tutumları (Ölçek geliştirme çalışması)*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Karademir, E. (2009). *Bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin fen ve teknoloji dersi elektrik ünitesindeki akademik başarı düzeylerine, bilimsel süreç becerilerine ve tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Karahan, Ö. (2003). Bilgi ve İletişim Teknolojilerindeki Gelişmelerin Finansal Piyasa Üzerine Etkileri. *II. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiri Kitabı*, 17-18.
- Karakuş, T., Çağıltay, K., Kaşıkçı, D., Kurşun, E. ve Ogan, C. (2014). Türkiye ve Avrupa'daki çocukların internet alışkanlıkları ve güvenli internet kullanımı. *Eğitim ve Bilim*, 39(171).
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara
- Kaşıkçı, M., Çoban, G. İ., Ünsal, A. ve Avşar, G. (2014). Üniversite son sınıf öğrencilerinde aileden ve arkadaştan algılanan sosyal destek ve benlik saygısı.

- Kelleci M., Güler N., Sezer H., ve Gölbaşı Z (2009). Lise öğrencilerinde internet kullanma süresinin cinsiyet ve psikiyatrik belirtiler ile ilişkisi, *TAF Prev Med Bull*;8(3):223-230.
- Kenar İ, Balcı M. ve Gökalp M.S. (2013). The Effects of Tablet Computer Assisted Instruction on Students' Attitude toward Science and Technology Course. *Kamla-Raj: Int J Edu Sci*, 5(3): 163-171.
- Kenar İ. (2012, Aralık). Teknoloji ve derslerde teknoloji kullanımına yönelik veli tutum ölçeği geliştirilmesi ve tablet pc uygulaması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 123-136.
- Keogh J., Newayhid I., Gordon J. ve Gucer P. (2000). The impact of occupational injury on injured worker and family: outcomes of upper extremity cumulative trauma disorders in Maryland workers. *American journal of Industrial Medicine*, 38, 498-506.
- Kırık, A. M. (2014). Aile ve çocuk ilişkisinde internetin yeri: nitel bir araştırma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 337-347.
- Kibos, K. J. (2002). "Impact of A Computer-Based Physics Instruction Program on Pupils' Understanding of Measurement Concepts and Methods Associated with School Science". *Journal of Science Education and Technology*, 11(2), 193-198
- Kiesler, S., Zdaniuk, B., Lundmark, V. ve Kraut, R. (2000). Troubles with the Internet: The dynamics of help at home. *Human-Computer Interaction*, 15(4), 323-351.
- Kim, K., Ryu, E., Chon, M. Y., Yeun, E. J., Choi, S. Y., Seo, J. S. ve Nam, B. W. (2006). Internet addiction in Korean adolescents and its relation to depression and suicidal ideation: a questionnaire survey. *International journal of nursing studies*, 43(2), 185-192.
- Kline, P. (1994). *An Easy Guide To Factor Analysis*. New York: Routledge.
- Kocacık, F. (2003). Bilgi toplumu ve Türkiye. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(1), 1-10.
- Koch, W. H. ve Pratarelli, M. E. (2004). Effects of intro/extraversion and sex on social internet use. *North American Journal of Psychology*, 6(3).
- Köse, İ. A. ve Çıkrıkçı, N. D. (2007). Öğretmen öz-yeterlik algısı ölçeğinin farklı gruplarda yapı geçerliğinin sınanması. *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, 1.

- Kurt, M. (2011). Siber aylaklık davranışlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. In *Fırat University 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, September* (pp. 22-24).
- Kvale, S. (1996). *InterViews: An introduction to qualitative research interviewing*. Thousand Oaks: Sage.
- Laibe, D., Carlo, G., Torquati, J. ve Ontai, L. (2004). Children's perception of family relationships as assessed in doll story completion task: Links to parenting, social competence, and externalizing behavior. *Social Development, 13* (4), 551-569.
- Lanigan, J. D. (2009). A sociotechnological model for family research and intervention: How information and communication technologies affect family life. *Marriage & Family Review, 45*, 587-609.
- Levy, P. (2003). *Getting started with internet: An easy and practical guide for teachers*. New York: Scholastic Professional Books.
- Liao, Y. C. (2007). Effects computer assisted instruction on students' achievement in Taiwan: A meta analysis. *Computer and Education, 48*, 216-233.
- Lim, C. P. ve Ching, C. S. (2004). An activity-theoretical approach to research of ICT integration in Singapore schools: Orienting activities and learner autonomy. *Computers and Education, 43*, 215-236.
- Livingstone, S., Haddo, L., Görzig, A. ve Ólafsson, K. (2010). *Risks and safety on the internet*. The London School of Economics and Political Science (LSE), London, UK.
- Lotfi, A., Kabiri, S., ve Ghasemlou, H. (2013). Değerler değişimi ve kuşaklararası çatışma: İran Khoy kenti örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(2).
- Loveless, A. M. (2003). The interaction between primary teachers' perceptions of ict and their pedagogy. *Education and Information Technologies, 8*(4), 313-326.
- McNaughton, D., Rackensperger, T., Benedek-Wood, E., Krezman, C., Williams, M. B. ve Light, J. (2008). A child needs to be given a chance to succeed: Parents of individuals who use AAC describe the benefits and challenges of learning AAC technologies. *Augmentative and Alternative Communication, 24*(1), 43-55.

- Melle, E. V., Cimellaro, L. ve Shulha, L. (2003). A dynamic framework to guide the implementation and evaluation of educational technologies. *Education and Information Technologies*, 8(3), 267-285.
- Memiş, H. Ö. (2007). Renk Algısının Algısal Organizasyonunun Bireysel Farklılıklar Metodu İle Değerlendirilmesi Ve Renk Algısında Cinsiyet Farklılıkları. *İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Mesch, G. S. (2006). Family relations and the Internet: Exploring a family boundaries approach. *The Journal of Family Communication*, 6(2), 119-138.
- Microsoft Türkiye Güvenli İnternet (Tarihsiz). *Çocukları koruyun*. [Çevrim-içi: <http://www.microsoft.com/turkiye/guvenliinternet/default.aspx>].
- Morahan-Martin, J. ve Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological Internet use among college students. *Computers in human behavior*, 16(1), 13-29.
- Mori, T., Shimizu, M., Ishida, M. ve Tominaga, M. (2003). The relationship among students' self-regulated learning, information literacy and readiness for IT society. *Bulletin of the Graduate School of Education, Hiroshima University. Part 1, Learning and curriculum development*, 52, 1-8.
- Myers, R. (1990). Erken çocukluk gelişim ve eğitiminde farklı modeller. *Erken Çocukluk Eğitiminde Farklı Modeller Semineri*. (Edt: S. Bekman). İstanbul: UNICEF. ss. 11-38.
- Naidu, S., Cunnington, D. ve Jasen, C. (2002). The experience of practitioners with technology-enhanced teaching and learning. *Educational Technology ve Society*, 5(1), 23-34.
- Niemz, K., Griffiths, M., & Banyard, P. (2005). Prevalence of pathological Internet use among university students and correlations with self-esteem, the General Health Questionnaire (GHQ), and disinhibition. *CyberPsychology & Behavior*, 8(6), 562-570.
- Noruşis, M. J. (1990). *SPSS base system user's guide*. Prentice Hall. Chicago: SPSS Inc.
- Nunnally, J. (1978). *Psychometric methods*. New York: McGraw-Hill.
- Odabaşı, F. (2005). Parent's views on internet use. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(1), 38-45.

- O'Keeffe, G. S. ve Pearson, K. C. (2011). The impact of social media on children, adolescents, and families. *Pediatrics*, 127(4), 800-804.
- Okur, N. (2009). *Bilgisayar destekli öğretimin fen bilgisi öğretmen adaylarının elektromanyetik dalganın tanecik modeli konusunu öğrenmelerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Oravec, JA (2000) Internet and computer technology hazards: perspective for family counseling, *British Journal of Guidance & Counseling*, 28 (3), 309-325.
- Orhan, F., ve Akkoyunlu, B. (2004). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanımları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(26).
- Oskay Yurttaş, G. (2013). *İnternet kullanım alışkanlıkları açısından ilköğretim 5.-6.-7.-8. sınıf öğrencilerinin durumu-İnternet kullanımı ile ilgili ailelerin değerlendirmeleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Oskay Yurttaş, G. (2013). *İnternet kullanım alışkanlıkları açısından ilköğretim 5.-6.-7.-8. sınıf öğrencilerinin durumu-İnternet kullanımı ile ilgili ailelerin değerlendirmeleri* (Doctoral dissertation).
- Ozonur, M. (2013). Sanal gerçeklik ortamı olarak ikincil yaşam (second life) uygulamalarının tasarlanması ve bu uygulamaların internet tabanlı uzaktan eğitim öğrencilerinin öğrenmeleri üzerindeki etkilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mersin University: Mersin, Turkey*.
- Öncü, H. (1994). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. *Ankara: Master Basım*.
- Özmenler, K. N. (2001). Gata Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı web sitesi. <http://www.gata.edu.tr/dahilibilimler/ruhsagligi/>.
- Öztürk, Ö. K. ve Tetik, E. (2015). Sosyal ağ destekli bilişim teknolojileri eğitiminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *Education Sciences*, 9(7), 151-168.
- Pallant, J. (2001). SPSS survival manual. Buckingham: Open University Press
- Passey, D. (1999). Strategic evaluation of the impacts on learning of educational technologies: exploring some of the issues for evaluaters and future evaluation audiences. *Educations and Information Technologies*, 4(3), 223-250.
- Patton, Q. M. (1987). How to use qualitative methods in evaiuation. London: Sage Pub.
- Pedersen, S. ve Liu, M. (2003). Teachers' beliefs about issues in the implementation of a student-centered learning environment. *Educational Technology Research and Development*, 51(2), 57-76.

- Pektaş, M., Solak, K., & Türkmen, L. (2006). Bilgisayar destekli öğretimin fen bilgisi öğretmen adaylarının sindirim sistemi ve boşaltım sistemi konularını öğrenmeleri üzerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 465-472.
- Pereira, A. G., ve Tallacchini, M. (2014). *Governance of ICT Security: A Perspective from the JRC*. Technical Report, Luxembourg: Publications Office of the European Union, JRC90033.
- Roblyer, M. D. (2003). *Integrating educational technology into teaching* (3. baskı). New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Rode, J. 2009. Digital parenting: Designing children's safety. In Proceedings BCS HCI'09, 244–51. New York: ACM Press.
- Rosen, L. D., Cheever, N. A., & Carrier, L. M. (2008). The association of parenting style and child age with parental limit setting and adolescent MySpace behavior. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29, 459-471.
- Sanders, C. E., Field, T. M., Miguel, D. ve Kaplan, M. (2000). The relationship of Internet use to depression and social isolation among adolescents. *Adolescence*, 35(138), 237.
- Sandholtz, J. H., Ringstaff, C. ve Dwyer, D. C. (1997). *Teaching with technology: Creating student-centered classrooms*. New York: Teachers College Press.
- Scaglione, J. ve Scaglione, A. R. (2006). *Bully-Proofing Children: A Practical, Hands-On Guide to Stop Bullying*. Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers.
- Seferoğlu, S. S. (2007). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Pegem Akademi, Ankara.
- Stafford, L., ve Hillyer, J. D. (2012). Information and communication technologies in personal relationships. *Review of Communication*, 12, 290–312.
- Stapleton, J. (1997). *DSDM, dynamic systems development method: the method in practice*. Cambridge University Press.
- Steinberg, L. ve Silk, J. S. (2002). Parenting adolescents. *Handbook of parenting*, 1, 103-133.
- Stern, M. J., ve Messer, C. (2009). How family members stay in touch: A quantitative investigation of core family networks. *Marriage & Family Review*, 45, 654–676.
- Sutherland, R., Facer, K, Furlong, R. ve Furlong, J. (2000) A new environment in education? The computer in the home, *Computers and Education*, 34, 195-212.

- Şahin, F. (2007). *İnternet ve çocuk istismarı*. Sosyal Pediatri Günleri “Basın Yayında Çocuk Sağlığı Sempozyumu”, 24.
- Şahin, R., Sanalan, V. A., Bektaş, Ö. ve Kaygısız, Y. (2010). Ebeveynlerin fen okuryazarlık düzeylerinin ilköğretim 7. Sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi başarılarına etkisi. *Erzincan University Journal of Science and Technology*, 3(1), 125-143.
- Şimşek, N., Akça, N. K., ve Şimşek, M. (2015). Internet addiction and hopelessness in high school students. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(1), 7-14.
- Tabachnick, B. G. ve Fideli, L.S. (2001). *Using Multivariate Statistics (Fourth Edition)*. Boston: Ally And Bacon.
- Tanguma, J., Martin, S. S. ve Crawford, C. M. (2002). *Higher education and technology integration into the learning environment: results of a survey of teacher preparation faculty, proceedings of SITE 2002: 13th Society for Information Technology and Teacher Education International Conference*, Nashville, TN, March 18-23, 2002, 7p.
- Tashakkori, A. ve Teddlie, C. (2003). Issues and dilemmas in teaching research methods courses in social and behavioural sciences: US perspective. *International Journal of Social Research Methodology*, 6(1), 61-77.
- Tekin, A. ve Polat, E. (2016). Ortaokul öğrenci velilerinin güvenli internet kullanımı farkındalığı. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 5(2).
- Tercan İ. , Sakarya S. ve Çoklar N. A. (2012, Ocak). Çocukların Gözüyle Onların İnternet Kullanım Profilleri Ve Ailelerin Getirdiği Sınırlamalar: Anamur İlçe Örneği. *E-Journal of New World Sciences Academy NWSA-Education Sciences*, 1C0495, 7, (1), 305-312.
- Terkan, N. ve Taylan, A. (2016). İnternet ve çocukların korunması: Ebeveyn kontrolü.
- Toffler, A. (1998). *Information studies grades 1-12*, Ontario School Library Association, Toronto.
- Tokel, S. T., Başer, D. ve İşler, V. (2013). Türkiye’deki ebeveynlerin çocuklarının internet ve sosyal paylaşım siteleri kullanımına yönelik bilgi seviyeleri ve algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1).

- Tomczyk, Ł. ve Waśniński, A. (2017). Çocuk ve gençlerin aile ortamı içinde yeni medya kullanımı alanında ailelerin eğitim sürecindeki etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 42(190), 305-323.
- Tor, H., ve Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 120-130.
- Torun, F., Akçay, A. Ve Çoklar, A. N. (2015). Bilgisayar oyunlarının ortaokul öğrencilerinin akademik davranış ve sosyal yaşam üzerine etkilerinin incelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1).
- Traynor, L. P. (2003). Effects of computer -assisted- instruction on different learners. *Journal of Instructional Psychology*, June.
- Treuer, T., Fábrián, Z. ve Füredi, J. (2001). Internet addiction associated with features of impulse control disorder: Is it a real psychiatric disorder?. *Journal of Affective disorders*, 66(2), 283.
- Tubin, D. Mioduser, D., Nachmias, R. ve Baruch, A. F. (2003). Domains and levels of pedagogical innovation in schools using ICT: Ten innovative schools in Israel. *Education and Information Technologies*, 8(2), 127-145.
- Tuckman, B. W. ve Sexton, T. L. (1990). The relationship between self-beliefs and self-regulated performance. *Journal of Educational Psychology*, 80, 111-117.
- Turgut, Y. E. (2016). *Çocukların mobil internet deneyimleri: Kullanım, risk faktörleri ve risklerle başa çıkma stratejilerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- TÜİK (2015). Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması- 2014. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16198> adresinden 18.05.2015 tarihinde ulaşılmıştır.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitelikte bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24, 543-559.
- Ugrin, J. C., Pearson, J. M., & Odom, M. D. (2008). Profiling cyber-slackers in the workplace: Demographic, cultural, and workplace factors. *Journal of Internet Commerce*, 6(3), 75-89.
- Ulusam, S., Kurt, M. ve Dülgeroğlu, D. (2015). Bilgisayar kullananlarda birikimli travma bozuklukları. *Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi (MSG)*, 2(6).

- Usluel, Y. K., Mumcu, F. K. ve Demiraslan, Y. (2007). Öğrenme-öğretme sürecinde bilgi ve iletişim teknolojileri: Öğretmenlerin entegrasyon süreci ve engelleriyle ilgili görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32).
- Van Rompaey, V., Roe K., & Struys K. (2002). Children and the Internet: Adoption in the Family Context, *Communication & Society*, 5(2), 189–206.
- Vicario, T., Henniger, E., Austin, M. ve Chamblies, C., (2002). College students' responses to new communication technologies. ERIC ED: 463469. www.eric.ed.gov.tr
- Visscher, A. ve Wild, P. (1997). The potential of information technology in support of teachers and educational managers managing their work environment. *Education and Information Technologies*, 2(4), 263-274.
- Vryzas K. ve M. Tsitouridou (2002). Children and computers: Greek parents' expectation. *Education Media International*, 39 (3-4), 285-297.
- Watson, D. M. (2001). Pedagogy before technology: Re-thinking the relationship between ICT and teaching. *Education and Information Technologies*, 6(4), 251-266.
- Whang, L. S. M., Lee, S. ve Chang, G. (2003). Internet over-users' psychological profiles: A behavior sampling analysis on internet addiction. *CyberPsychology & Behavior*, 6(2), 143-150.
- Yağcı, E., Katrancı, M., Erdoğan, Ö. ve Uygun, M. (2014). Sınıf öğretmenlerinin kelime öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve kullandıkları yöntem-teknikler. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 2(4).
- Yalçın. N. (2006). *İnterneti doğru kullanıyor muyuz? İnternet bağımlısı mıyız? Çocuklarımız ve gençlerimiz risk altında mı?* VIII. Akademik Bilişim Konferansı (AB2006), 9-11 Şubat 2006, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Yang, S. C. ve Tung, C. J. (2007). Comparison of Internet addicts and non-addicts in Taiwanese high school. *Computers in Human Behavior*, 23(1), 79-96.
- Yeh, Chao-Chi, Chang, Dian-Fu, ve Chang, Li-Yun (2011). Information technology integrated into classroom teaching and its effects. *US-China Education Review B6*, 778-785.

- Yenice, N. (2003) Bilgisayar destekli fen bilgisi öğretiminin öğrencilerin fen ve bilgisayar tutumlarına etkisi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, volume 2, issue 4, article 12.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, B. (2015). Fen bilimleri öğrenme kaygı ölçeği: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 33-43.
- Yılmaz, A. (2001). Eşler arasındaki uyum, anne-baba tutumu ve benlik algısı arasındaki ilişkilerin gelişimsel olarak incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 16 (47), 1-24.
- Yiğit, N. ve Akdeniz, A. R. (2003). Fizik öğretiminde bilgisayar destekli etkinliklerin öğrenci kazanımları üzerine etkisi: elektrik devreleri örneği. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 99-113.
- Yiğit, T., Sığla, M., Aksungur, N., Erbağ, S. ve Palaz, Ü. (2007). Çocuklar için internet güvenliği: Bir ebeveyn kontrol aracı. *Akademik Bilişim Dergisi*, 3.
- Yüksel, G. ve Baytemir, K. (2010). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanım amaçları ile algıladıkları sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1).

EKLER

EK-1: EBEVEYN TEKNOLOJİ TUTUM ANKETİ

Bu ankette ortaokul seviyesindeki öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanmalarına yönelik ailelerinin yaklaşımı, tutumu, denetimi, yönlendirmesi ve görüşleri incelenmektedir. Anket sonucunda elde edilen veriler bilimsel bir çalışma kapsamında değerlendirilecek, başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederiz. (Anket maddeleri içerisinde yer alan teknoloji kavramı; cep telefonu, akıllı telefon, bilgisayar, tablet bilgisayar ve internet terimlerini kapsamaktadır.)

Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL
Duygu GÜR

I.BÖLÜM	
1. Mesleğiniz:	İşçi ☐ Emekli ☐ İş Yok ☐ Devlet Memuru ☐ Serbest Meslek ☐ Diğer:
2.Eğitim Durumunuz:	İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Lisans ☐ Lisans Üstü ☐
3.Yakınlık Dereceniz:	Anne ☐ Baba ☐ Diğer (Belirtiniz.):
4.Yaşınız:	30 ve altı ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-45 ☐ 46-50 ☐ 51 ve üstü ☐
5.Ailenizin Aylık Geliri:	1000 tl ve altı ☐ 1001-2000 tl ☐ 2001-3000 tl ☐ 3001-4000 tl ☐ 4000 tl ve üstü ☐

II.BÖLÜM	EVET	HAYIR
1.Evinizde bilgisayar var mı?		
2.Evinizde internet bağlantısı var mı?		
3.Bilgisayar kullanıyor musunuz? (Cevabınız evet ise bir sonraki sorudan, hayır ise 9. sorudan devam ediniz.)		
4.Bilgisayarı gün içerisinde ne sıklıkla kullanıyorsunuz? 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐		
5.İnternet kullanıyor musunuz? (Cevabınız evet ise bir sonraki sorudan, hayır ise 11. sorudan devam ediniz.)		
6. İnterneti gün içerisinde ne sıklıkla kullanıyorsunuz? 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐		
7.Aile koruması programı kullanıyor musunuz? Bilgim Yok ☐		
8.Çocuğunuzu güvenli internet kullanımı konusunda bilgilendiriyor musunuz? Bilgim Yok ☐		
9.E-posta (e-mail) adresi kullanıyor musunuz? Bilgim Yok ☐ (Cevabınız evet ise bir sonraki sorudan devam ediniz.)		
10.E-posta adresini ne sıklıkla kullanıyorsunuz? Sürekli ☐ Günde birkaç kez ☐ Günde 1 kez ☐ Haftada birkaç kez ☐ Haftada bir ve daha az ☐		

III.BÖLÜM

CÜMLELER		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
(Bu bölümde çocuğunuzun teknoloji kullanımıyla, teknolojiyi hangi amaçla kullandığıyla ve derslerde teknoloji kullanımıyla ilgili görüşleriniz istenmektedir. Verilen cümlelere katılma derecenizi belirtiniz.)						
1.	Çocuğumun derslerinde yapacağı çalışmalarda teknolojiye başvurması hoşuma gider.					
2.	Bilgisayar gibi teknolojik aletler öğrencilerin derse dikkatini çekmede etkili bir araçtır.					
3.	Teknoloji kullanımı öğrencilere ders saatlerinin dışında uygulama ve tekrar imkânı sağlar.					
4.	Çocuğumun eğitsel yazılımları kullanmasını desteklerim.					

5.	Çocuğumun derslerdeki başarısı teknoloji destekli eğitim ile artar.					
6.	Çocuğumun teknolojiyi eğitim amaçlı kullanması bana zevk verir.					
7.	Teknoloji destekli etkinlikler çocuğumun araştırma, inceleme, bilgiye ulaşma ve paylaşma becerilerini geliştirir.					
8.	Çocukların içerisinde bulunduğu internet ortamında filtreler kullanılmalı.					
CÜMLELER						
(Bu bölümde çocuğunuzun teknoloji kullanımıyla, teknolojiyi hangi amaçla kullandığıyla ve derslerde teknoloji kullanımıyla ilgili görüşleriniz istenmektedir. Verilen cümlelere katılma derecenizi belirtiniz.)		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
9.	Çocukların teknolojiyi etkin ve faydalı bir şekilde kullanmasında temel sorumluluk aileye aittir.					
10.	Çocuğumun teknoloji kullanımını denetlerim.					
11.	Teknoloji kullanımında mutlaka bir saat sınırlaması belirlenmesi gerektiğini düşünürüm.					
12.	Çocuğumun teknoloji kullanımında sorumluluk sahibi olduğunu düşünürüm.					
13.	Çocuğumun sosyal medya platformlarında fotoğraflarını ve kişisel bilgilerini paylaşmasına izin vermem.					
14.	Teknoloji kullanımı çocuğumun sağlığını olumsuz etkiler.					
15.	Eğitimde teknolojinin kullanımı öğrencilerin sosyo-psikolojik gelişimlerini engeller.					
16.	İnternet sadece ödevler için kullanılmalı.					
17.	Teknoloji kullanımı aile-çocuk ilişkilerini olumsuz yönde etkiler.					
18.	Bilgisayar gibi teknolojik araçlar öğrencilerin derse karşı dikkatini azaltır.					

IV.BÖLÜM	
Çocuğunuzun okul dönemi içerisinde aşağıdaki teknolojileri kullanım sıklığını belirtiniz.	
2.	Akıllı Telefon 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐
3.	Bilgisayar (Masaüstü-Dizüstü) 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐
4.	Tablet 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐
5.	İnternet 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐
Çocuğunuzun tatil dönemi içerisinde aşağıdaki teknolojileri kullanım sıklığını belirtiniz.	
2.	Akıllı Telefon 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐
3.	Bilgisayar (Masaüstü-Dizüstü) 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐
4.	Tablet 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐
5.	İnternet 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐

V.BÖLÜM		İzin Veririm	Bilgi dahilinde ve denetim altında izin veririm	İzin vermem
Çocuğunuzun aşağıda yer alan teknolojik uygulamaları kullanımına izin verme durumunuzu ve eğer izin veriyorsanız izin verdiğiniz kullanım sıklığını belirtiniz.				
1.	Sosyal medya hesabı oluşturmak ve kullanmak (Facebook, Twitter vs.) 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐			
2.	Anlık mesajlaşmak (MSN, What's app, Skype vs.) 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐			
3.	Video/film izlemek (örn. YouTube) 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐			
4.	Oyun Oynamak (Bilgisayar, tablet, telefon oyunları) 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐			
5.	Çevrimiçi oyun oynamak (internet üzerinden) 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐			

6.	Coğrafi konumunu kaydetmek, paylaşmak (örn. Foursquare)			
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐			
7.	Müzik Dinlemek			
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐			
8.	İnternette gazete, dergi okumak			
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐			

EK-2: ÖĞRENCİ YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Okul:

Sınıf:

1. Gün içerisinde hangi teknolojik araçları kullanırsınız?
2. Günlük ortalama teknoloji (cep telefonu, akıllı telefon, tablet bilgisayar, bilgisayar, internet) kullanım süreniz ne kadardır?
3. Teknolojik ortamlarda hangi aktiviteleri (sosyal ağlar, oyunlar vs.) gerçekleştiriyorsunuz?
4. Ailenizin teknoloji kullanımınıza bakış açısı nasıldır?
5. Aileniz teknoloji kullanımınızda dikkat etmeniz gereken hususlar ve güvenli internet kullanımı hakkında bilgi veriyor mu? Bunlar nelerdir?
6. Aileniz teknoloji kullanımınızı sınırlandırır mı, kurallar koyar mı? Nasıl?
7. Anne ve babanızın teknoloji kullanımınıza karşı gösterdikleri tutum ve davranışlar farklılık gösteriyor mu? Nasıl?
8. Ebeveynlerinizin size yönelik tutumlarını “Demokratik”, “Otoriter”, “Aşırı Koruyucu” ve “İzin Verici” ebeveyn tutumları arasından birini seçerek ifade etmek isterseniz hangisini tercih edersiniz? Neden?

EK-3: EBEVEYN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Yakınlık Derecesi:

Yaş:

Meslek:

Etiğim Düzeyi:

1. Çocuğunuzun teknoloji kullanımı sizde hangi duyguları (endişe, güven, korku vs.) uyandırmaktadır? Neden?
2. Güvenli internet kullanımı hakkında çocuğunuzun bilgilendiriyor musunuz? Ve olası riskleri önlemek adına ne gibi tedbirler alıyorsunuz?
3. Çocuğunuzun teknoloji kullanımını sınırlandırır mısınız, kurallar koyar mısınız? Nasıl?
4. Çocuğunuzun teknoloji kullanımını denetler misiniz/kontrol eder misiniz? Nasıl?
5. Çocuğunuzun teknoloji kullanımına yönelik tutum ve davranışlarınız eşinizle farklılık gösteriyor mu? Nasıl?
6. Genel olarak çocuklarınıza yönelik sergilediğiniz tutumları “Demokratik”, “Otoriter”, “Aşırı Koruyucu” ve “İzin Verici” ebeveyn tutumları arasından birini seçerek ifade etmek isterseniz hangisini tercih edersiniz? Neden?

EK-4: İNTİHAL RAPORU

Turnitin Orijinallik Raporu

ORTAOKUL 6. VE 7. SINIF ÖĞRENCİ EBEVEYNLERİNİN ÇOCUKLARININ BİLİŞİM
TEKNOLOJİLERİ KULLANIMLARINA YÖNELİK TUTUMLARI, KONTROL
MEKANİZMALARI, GETİRDİKLERİ SINIRLAMALAR VE EBEVEYN TUTUMLARI İLE ÖĞRENCİ DE
Duygu Gür tarafından

ORTAOKUL 6. VE 7. SINIF ÖĞRENCİ EBEVEYNLERİNİN ÇOCUKLARININ BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
KULLANIMLARINA YÖNELİK TUTUMLARI, KONTROL MEKANİZMALARI, GETİRDİKLERİ
SINIRLAMALAR VE EBEVEYN TUTUMLARI İLE ÖĞRENCİ DERS BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ
(Eğitim Bilimleri Yüksek Lisans Tezleri) den

- 19-Nis-2017 11:21 EEST' de işleme konu
- NUMARA: 801413777
- Kelime Sayısı: 23965

Benzerlik Endeksi

%18

Kaynağa göre Benzerlik

Internet Sources:

%15

Yayınlar:

%8

Öğrenci Ödevleri:

%7

EK-5: ETİK KURUL İZİNİ

T.C
ELAZIĞ VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 79137285-605-E.5200300

10.05.2016

Konu : Anket İzni.

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi :a) MEB'e Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri 2012/13 sayılı Genelgesi,
b) Fırat Üniversitesi Rektörlüğü Genel Sekreterliği'nin 04/05/2016 tarih ve 11611387/044/41680 sayılı yazısı.

Danışmanlığını Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL'in yaptığı Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Duygu GÜR'ün, "Bilişim Teknolojileri Kullanımında Aile Faktörü" konulu yüksek lisans tez çalışmasına veri oluşturmak amacıyla yapacağı anket çalışmasını Müdürlüğümüze bağlı tüm merkez ortaokul'larda öğrenim gören 6. ve 7. sınıf öğrencilerine yönelik uygulamak için izin isteği, ilgi(b) yazı ile bildirilmiştir.

Konu ile ilgili olarak Müdürlüğümüz AR-GE Biriminde MEB'e bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi'ne bağlı olarak oluşturulmuş olan Bilimsel Araştırma İzni Değerlendirme Komisyonu 09/05/2016 tarihinde Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubesi AR-GE Biriminde toplanarak başvuru hakkında gerekli incelemeyi yapmış olup, söz konusu uygulama çalışmasının Müdürlüğümüze bağlı tüm merkez ortaokul'larda öğrenim gören 6. ve 7. sınıf öğrencilerine yönelik gönüllülük esasına dayalı olarak, kurum idaresinin izni dahilinde eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde **09 - 27 Mayıs 2016** tarihleri arasında uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

İlhan MAKİNİST
Müdür a.
Şube Müdürü

OLUR
10.05.2016
Ahmet BAĞLITAŞ
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Fırat TAŞEL
VHKİ

Güvenli Elektronik İmza

Astı ile Aynıdır.

10-05-2016

Akpınar Mah.Kolordu Cad.No:5 23100 /ELAZIĞ
Elektronik Ağ: <http://elazig.meb.gov.tr>
e-posta: elazigmem@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: A.AKARSU-V.H.K.İ.
Tel : (0 424) 238 50 24
Faks : (0 424) 233 36 70

**T.C
ELAZIĞ VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 79137285-605-E.5307814
Konu : Anket Uygulama İzni.

12.05.2016

FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Genel Sekreterlik)

İlgi :a) 04/05/2016 tarih ve 11611387/044/41680 sayılı yazınız,
b) Valilik Makamının 10/05/2016 tarih ve 79137285-605-E.5200300 sayılı onayı.

Danışmanlığını Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yalın Kılıç TÜREL'in yaptığı, yüksek lisans öğrencisi Duygu GÜR'ün "Bilişim Teknolojileri Kullanımında Aile Faktörü" konulu yüksek lisans tez çalışmasına veri toplamak için izin isteği ilgi(a) yazınız ile bildirilmiştir.

Söz konusu anket çalışmasının, Müdürlüğümüze bağlı merkez ortaokul'larında öğrenim gören 6. ve 7. Sınıf öğrencilerine yönelik uygulanabilmesi için Valilik Makamından alınan ilgi (b) onay ve uygulanacak anketler ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Feyzi GÜRTÜRK
Milli Eğitim Müdür V.

EKLER:

- Makam Onayı (1 Sayfa)
- Anket (4 Sayfa)

Güvenli Elektronik İmzalı
Aslı ile Aynıdır.

12 Mayıs 2016

MUSTAFA GÜNÇÖR
V.H.K.İ.

Akpınar M. Kolordu C. NO:5 23100 /ELAZIĞ
Elektronik Ağ: <http://elazig.meb.gov.tr>
e-posta: elazigmem@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: A.AKARSU-V.H.K.İ
Tel : (0 424) 238 50 24
Faks : (0 424) 233 36 70

Bilişim Teknolojileri Kullanımında Aile Faktörü Ölçeği

I.BÖLÜM	
1. Mesleğiniz:	☐ İşçi ☐ Emekli ☐ İşçi Yok ☐ ☐ Devlet Memuru ☐ Serbest Meslek ☐ Diğer:
2.Eğitim Durumunuz:	☐ ilkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Lisans ☐ Lisans Üstü ☐
3.Yakınlık Dereceniz:	Anne ☐ Baba ☐ Diğer (Belirtiniz.):
4.Yaşınız:	30 ve altı ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-45 ☐ 46-50 ☐ 51 ve üstü ☐
5.Ailenizin Aylık Geliri:	1000 tl ve altı ☐ 1001-2000 tl ☐ 2001-3000 tl ☐ 3001-4000 tl ☐ 4000 tl ve üstü ☐

II.BÖLÜM		EVET	HAYIR
1.Evinizde bilgisayar var mı?			
2.Evinizde internet bağlantısı var mı?			
3.Bilgisayar kullanıyor musunuz? (Cevabınız evet ise bir sonraki sorudan, hayır ise 9. sorudan devam ediniz.)			
4.Bilgisayarı gün içerisinde ne sıklıkla kullanıyorsunuz? 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐			
5.İnternet kullanıyor musunuz? (Cevabınız evet ise bir sonraki sorudan, hayır ise 11. sorudan devam ediniz.)			
6. İnterneti gün içerisinde ne sıklıkla kullanıyorsunuz? 1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐			
7.Aile koruması programı kullanıyor musunuz? Bilgim Yok ☐			
8.Çocuğunuzu güvenli internet kullanımı konusunda bilgilendiriyor musunuz? Bilgim Yok ☐			
9.E-posta (e-mail) adresi kullanıyor musunuz? Bilgim Yok ☐ (Cevabınız evet ise bir sonraki sorudan devam ediniz.)			
10.E-posta adresini ne sıklıkla kullanıyorsunuz? Sürekli ☐ Günde birkaç kez ☐ Günde 1 kez ☐ Haftada birkaç kez ☐ Haftada bir ve daha az ☐			

III.BÖLÜM		SORULAR				
(Bu bölümde çocuğunuzun teknoloji kullanımıyla, teknolojiyi hangi amaçla kullandığıyla ve derslerde teknoloji kullanımıyla ilgili görüşleriniz istenmektedir. Verilen ifadelere katılma derecenizi belirtiniz.)		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Çocuğumun derslerinde yapacağı çalışmalarda teknolojiye başvurması hoşuma gider.					
2.	Derslerde teknoloji kullanımının gereksiz olduğuna inanıyorum.					
3.	Bilgisayar gibi teknolojik aletler öğrencilerin derse dikkatini çekmede etkili bir araçtır.					
4.	Teknoloji kullanımı çocuğumun sağlığını olumsuz etkiler.					
5.	Eğitimde teknolojinin kullanımı öğrencilerin sosyo - psikolojik gelişimlerini engeller.					
6.	Teknoloji kullanımı öğrencilere ders saatlerinin dışında uygulama ve tekrar imkânı sağlar.					
7.	Çocuğumun eğitsel yazılımları kullanmasını desteklerim.					
8.	Çocuğumun ders dışı faaliyetlerde teknoloji kullanımına izin vermem.					
9.	Çocuğumun derslerdeki başarısı teknoloji destekli eğitim ile artar.					
10.	Çocuğumun teknolojiyi eğitim amaçlı kullanması bana zevk verir.					
11.	Teknoloji destekli etkinlikler çocuğumun araştırma, inceleme, bilgiye ulaşma ve paylaşma becerilerini geliştirir.					
12.	İnternet sadece ödevler için kullanılmalı.					
13.	Teknoloji kullanımı aile-çocuk ilişkilerini olumsuz yönde etkiler.					
14.	İnternet çağdaş yaşamda bir ihtiyaçtır.					
15.	Her okulda bilişim teknolojileri odası olmalı.					
16.	Her okulda internet bağlantısı olmalı.					

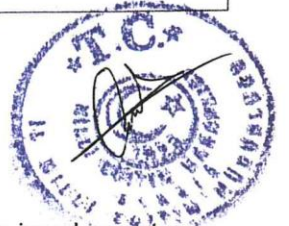

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

SORULAR		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
(Bu bölümde çocuğunuzun teknoloji kullanımıyla, teknolojiyi hangi amaçla kullandığıyla ve derslerde teknoloji kullanımıyla ilgili görüşleriniz istenmektedir. Verilen ifadelere katılma derecenizi belirtiniz.)						
17.	Çocukların içerisinde bulunduğu internet ortamında filtreler kullanılmalı.					
18.	Eğitim amaçlı da olsa teknoloji kullanımı bilgisayar ve internet bağımlılığını tetikler.					
19.	Çocuğunuzun bilgisayar başında geçirdiği zaman beni tedirgin eder.					
20.	Bilgisayar gibi teknolojik aletler öğrencilerin derse karşı dikkatini azaltır.					
21.	Çocukların teknolojiyi etkin ve faydalı bir şekilde kullanmasında temel sorumluluk aileye aittir.					
22.	Çocuğunuzun teknoloji kullanımını denetlerim.					
23.	Teknoloji kullanımında mutlaka bir saat sınırlaması belirlenmesi gerektiğini düşünürüm.					
24.	Çocuğunuzun teknoloji kullanımında sorumluluk sahibi olduğunu düşünürüm.					
25.	Çocuğunuzun sosyal medya platformlarını (facebook, twitter, instagram vs.) kullanmasını istemem.					
26.	Çocuğunuzun üye olduğu sosyal medya platformlarındaki kullanıcı hesabı şifrelerini bilmek isterim.					
27.	Çocuğunuzun sosyal medya platformlarında fotoğraflarını ve kişisel bilgilerinizi paylaşmasına izin vermem.					
28.	Çocuğunuzun teknoloji kullanımına ödevlerini yaptıktan sonra izin veririm.					
29.	Çocuğunuzun teknoloji kullanımına sadece haftasonu izin veririm.					
30.	Çocuğunuzun teknoloji kullanımına sadece tatillerde (yarıyıl tatili, yaz tatili, bayram tatilleri vs.) izin veririm.					

IV.BÖLÜM											
Çocuğunuzun okul dönemi içerisinde aşağıdaki teknolojileri kullanım sıklığını belirtiniz.											
1.	Cep Telefonu	1 saatten az	☐	1-2 saat	☐	3-4 Saat	☐	5-6 saat	☐	6 saatten fazla	☐
2.	Akıllı Telefon	1 saatten az	☐	1-2 saat	☐	3-4 Saat	☐	5-6 saat	☐	6 saatten fazla	☐
3.	Bilgisayar (Masaüstü-Dizüstü)	1 saatten az	☐	1-2 saat	☐	3-4 Saat	☐	5-6 saat	☐	6 saatten fazla	☐
4.	Tablet	1 saatten az	☐	1-2 saat	☐	3-4 Saat	☐	5-6 saat	☐	6 saatten fazla	☐
5.	İnternet	1 saatten az	☐	1-2 saat	☐	3-4 Saat	☐	5-6 saat	☐	6 saatten fazla	☐
Çocuğunuzun tatil dönemi içerisinde aşağıdaki teknolojileri kullanım sıklığını belirtiniz.											
1.	Cep Telefonu	1 saatten az	☐	1-2 saat	☐	3-4 Saat	☐	5-6 saat	☐	6 saatten fazla	☐
2.	Akıllı Telefon	1 saatten az	☐	1-2 saat	☐	3-4 Saat	☐	5-6 saat	☐	6 saatten fazla	☐
3.	Bilgisayar (Masaüstü-Dizüstü)	1 saatten az	☐	1-2 saat	☐	3-4 Saat	☐	5-6 saat	☐	6 saatten fazla	☐
4.	Tablet	1 saatten az	☐	1-2 saat	☐	3-4 Saat	☐	5-6 saat	☐	6 saatten fazla	☐
5.	İnternet	1 saatten az	☐	1-2 saat	☐	3-4 Saat	☐	5-6 saat	☐	6 saatten fazla	☐

V.BÖLÜM						
Çocuğunuzun aşağıda yer alan teknolojik uygulamaları kullanımına izin verme durumunuzu ve eğer izin veriyorsanız izin verdiğiniz kullanım sıklığını belirtiniz.						
		Izin Veririm	Bilgi dahilinde ve denetim altında izin veririm	Izin vermem		
1.	Sosyal medya hesabı oluşturmak ve kullanmak (facebook, twitter, instagram vs.)					
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐					
2.	Anlık mesajlaşmak (MSN, What's app, Skype vs.)					
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐					
3.	Video/film izlemek (örn. YouTube)					
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐					
4.	Oyun Oynamak (Bilgisayar, tablet, telefon oyunları)					
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐					
5.	Çevrimiçi oyun oynamak (internet üzerinden)					
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐					
6.	Coğrafi konumunu kaydetmek, paylaşmak (örn. Foursquare)					
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐					
7.	Müzik Dinlemek					
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐					
8.	İnternette gazete, dergi okumak					
	1 saatten az ☐ 1-2 saat ☐ 3-4 Saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla ☐					

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek-3

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları

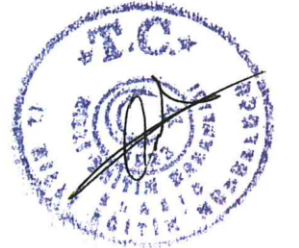
Öğrenci Görüşme Formu

1. Günlük ortalama teknoloji (cep telefonu, akıllı telefon, tablet bilgisayar, bilgisayar, internet) kullanım süreniz ne kadardır?
2. Teknolojik ortamlarda hangi aktiviteleri (sosyal ağlar, oyunlar vs.) gerçekleştiriyorsunuz?
3. Ailenizin teknoloji kullanımınıza bakış açısı nasıldır?
4. Aileniz teknoloji kullanımınızda dikkat etmeniz gereken hususlar ve güvenli internet kullanımı hakkında bilgi veriyor mu? Bunlar nelerdir?
5. Aileniz teknoloji kullanımınızı sınırlandırır mı? Nasıl?
6. Aileniz teknoloji kullanımınızda kurallar koyar mı? Bunlar nelerdir?
7. Anne ve babanızın teknoloji kullanımınıza karşı gösterdikleri tutum ve davranışlar farklılık gösteriyor mu? Nasıl?

Ebeveyn Görüşme Formu

Demografik Bilgiler: Yakınlık derecesi, yaş, meslek, eğitim düzeyi, sosyoekonomik düzeyi, evindeki teknolojik durum.

1. Çocuğunuzun teknoloji kullanımı sizde hangi duyguları (endişe, güven, korku vs.) uyandırmaktadır? Neden?
2. Çocuğunuzun teknoloji kullanımında karşılaşılabileceği olası riskler sizce nelerdir ve bu riskleri önlemek adına ne gibi tedbirler alıyorsunuz?
3. Güvenli internet kullanımı denince aklınıza ne geliyor? Ve güvenli internet kullanımı hakkında çocuğunuza bilgi veriyor musunuz?
4. Çocuğunuzun teknoloji kullanımını sınırlandırıyor musunuz? Nasıl?
5. Çocuğunuzun teknoloji kullanımında kurallar koyar mısınız? Bunlar nelerdir?
6. Çocuğunuz belirlediğiniz kurallara uymadığı takdirde yaptırım uygular mısınız? Nasıl?
7. Çocuğunuzun teknoloji kullanımını denetler misiniz/kontrol eder misiniz? Nasıl?

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Duygu GÜR
Doğum Yeri ve Tarihi : Elazığ/04.02.1991
Telefon : 0530 396 93 46
E-mail : duyguaba@hotmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

İlköğretim : Elazığ Namık Kemal İlköğretim Okulu/1997-2004
Ortaöğretim : Elazığ Korgeneral Hulusi Sayın Lisesi/2004-2007
Lisans : Fırat Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi/2007-2011
Yüksek Lisans : Fırat Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi/2015-2017

İŞ BİLGİLERİ

Kurum-Görev-Yıl : Elazığ Dumlupınar Ortaokulu/Bilişim Teknolojileri Öğretmeni/2012-Halen devam etmekte.

YAYINLAR

Türel, Y. K. ve Gür, D. (2015). Bilişim Teknolojileri Kullanımında Aile Faktörü. *3rd International Instructional Technologies & Teacher Education Symposium*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Türel, Y. K. ve Gür, D. (2016). E-öğrenme Ortamlarında Sanal Gerçeklik. *10th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize.

Bahçeci F. ve Gür, D. (2016). Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Platformuna Yönelik Görüşleri: Bir Durum Çalışması. *I. International Distance Education Researches Conference*, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Türel, Y. K. ve Gür, D. (2016). Teknoloji Kullanımına Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği. *4th International Instructional Technologies & Teacher Education Symposium*, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Duygu GÜR

Elazığ, 2017